

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل في كتابه
الغياض والنبات والاشجار
التي هي ايات الله للذين
يعلمون

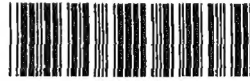
والله اعلم
بما
يخفي
عن
الاعين
والله اعلم
بما
يخفي
عن
الاعين

شاه اسماعیل و ملک فضل خان و شاه اسماعیل
بنو شاه اسماعیل بن شاه اسماعیل بن شاه اسماعیل

شاه اسماعیل و شاه اسماعیل و شاه اسماعیل
شاه اسماعیل و شاه اسماعیل و شاه اسماعیل

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE7315

بسم الله الرحمن الرحيم

ای جهان در درویشی ای برآرند سپهر بلند سازند از تو گشت کار روشی بخش ایل بینائی ای جهان از پیچ سازند اول الاولی بسبق و شما بر وجود تو بست راه خیال بیکاییش راه بنائی تو دمی صبح رشب افروزی روز و شب سالکان راه تو تو برافروختی درون دما چون خرد در ره تو کی گردد تو به جوهر نه نداری جای	در دایت بدایت بهد نشیر آفریننده خسرو از جو بشی نیست مثل و مانند بجاست زنده موجود است نام تو کا بداء هر نه است هست هر شتی در است تو تو زادی دیگران نداند و انکه نابل سجد شد سر او تو سپیدی آفتاب و ماه جز حکم تو نیک و بد کنند با همه زیری که در خرد است جان که جوهر شد است زین است رهنمائی در به سنایت نی	چرخ و دی در پیش از تو انجم فسر و زانجن چون ای همه آفرید کار همه نه بصورت سیرت اقرنی هم نو بخش و هم نوازند آخر الاخری باخسر کار بر درت نانشته گرد زوال یکی نکته کار بکشتائی روز در نور و مرغ زار و غنی سفته گوشان بارگاه تو خردی تابناک تر از چراغ گردانگار به رسم کی گردد چون سدر در تو و هم شینند	در نهایت نهایت بهد نشیر سبد و آفرید کار و جو عاقلان جز چنین ندانند زنده لیک از جو و سیتی اول آغاز و آخر انجام است باز گشت هر هست تو تو خدائی و دیگران باوند فضل بر قفل بسته شد در دو سر برده سفید و سیاه پنج کاری حکم خود نکنند بخود هست از تو و یگای خود است کس نداند که جای او بکجاست همه جانی در پیچ جای نی
--	---	--	--

هفت پیکر

ماله جزوی نه شمع گردیم
 ای زور و سپید تاشب و دج
 تا نخواهی نیک و بد نبود
 گیتی آسمان گیتی کرد
 بد و نیک از ستاره چون آ
 کیست که مردم ستاره شناس
 هر چه هست از دقیقه های نجوم
 همه را روی در خدا دیدم
 نان من بی میاخی و گران
 چون بعد جوانی از بر تو
 چون که بر در که تو گشتم پیر
 من گشته را ز کار جهان
 را ز پوشیده گرچه هستی
 غرض آن که از تو میجویم
 را ز گویم بخلق خوار شوم
 سربلندی از خداوندی
 نقطه خط اولین پرگار
 نو بر باغ بهشت چرخ کن
 کیست جز خوابه بویید را
 ای و احیات را مایه
 بهستی طفیل و اوقصود

با تو از بهشت پرده بیرونیم
 بعد دای فیض تو محتاج
 هستی کس بدست خود نبود
 بر در تو زنت بدیدم و ابرو
 گو خود را نیک و بد بزبون
 ره بگنجینه برو بقیاس
 با یکایک نهفتای علوم
 و ان خدا بر همه ترادیم
 تو دمی رزق بخش جانور را
 بد کس ز قسم از در تو
 ترا چه ترسید نیست تنگم
 تو توانی را ندان ز زبان
 بر تو پوشیده نیست رازی
 سخن آن که با تو میگویم
 با تو گویم بزرگوار شوم
 بهمش ده بتاج خورشید
 احمد رسول آن رسول خدا
 عرش بایست و عرش سلا
 او محمد رسالتش محمود

عقل کلی که از تو یافته راه
 حال گردان تو بی بهر شانی
 تو دمی و تو آری از دل سنگ
 هر کسی نقش بند پرده است
 گر ستاره سعادت آید
 تو دمی بی میاخی آنرا گنج
 خواندم و سر هر ورقی تم
 آبی تو زنده هر کار تجارت
 بر در خویش مفرس از من
 همه را بر درم فرستادی
 چه سخن کین سخن خطاست
 در که نام که دستگیری تو
 غرضی که تو نیست پنهانی
 از تو تیار برین غرض بزم
 ای نظامی پناه پر در تو
 تا بوقتی که عذر کار بود
 نعمت حضرت سید المرسلین
 و خاتم النبیین محمد رسول الله علیه و سلم
 شاه پیغمبران تیغ و تیغ
 پنج نوبت زن شریعت پاک
 اولین گل که آتش نشود

هم ز طبیعت نکرد تو نگاه
 جز تو کس نیست حال گردانی
 آتش لعل و لعل آتش نیک
 همه چقدر کرده کرده است
 کی قباد از بخت نمی ندوی
 که ناز ستاره بهشت از پنج
 چون ترانه ام ورق شستم
 و ز تن زده هر کار ناخوش
 و ز در خلق بی نیازم کن
 من میخوانم تو میدادی
 تو برای جهان هر هست همه
 در پذیرم که در پذیرای تو
 تو بر آری که اسم تو میدانی
 بر تو هم بی غرض بود قسم
 بد کس برنش از در تو
 گرچه درویش تا جبار بود
 خاتم کار آفرینش کار
 دره التاج عقل و تاج سخن
 تیغ او شرع و تاج او معراج
 چار بالش نه ولایت خاک
 صاف او بود و دیگران همه

دخترین دور کاسان راند انگه از فقر خردشت ز رخ کک را قایم اسکبه بود ناگور انکو هم او میگرد مرهمش جان نواز تنگ دلان اینگه از بعد چندین سال چشم او را که محسوس غشت حلقه داران چرخ کحل پوش با چنان حال که هروش بدست زافزینده بودیش او سجوش خارشک را طبت سیب اگر قطع نیم کنند بادش از بارز چرخ کج سبلندیش باز پایست گفت بر پایش نهی خاک چو کله بریناقت آوردم دور بر چرخ زان که ماه تولی نگذران از سماک چرخ بلند نازنین مصر این پرگار آسمان بر پایه خویش شب شب قدر و وقت دعا	خطب خاتمت هم او خواند تا چه حد است فقر و چندان رخ قایم انداز پادشاهی بود قدردان هم او میگرد آتش بند ساسی سنگدلان همه بر کوس او زنند و دل رو ضد گاهی برون ازین بیا در زه بند گیش حلقه بگوش از زمین تا آسمان عدیت کافورینا بر آفرینش او طیش خار و شمن این جبت ناخن و استخوان و کفند برگزیننده و گزیده درو تارین تو گرد این افلاک بجنیت بر اقت آوردم بر کاکب و ان که شاه تولی قدسیان از آرم بکنند بر تو عاشق شده زلف و ادا طره نوکن ز جعد ساین خویش یافت خوابی بر این خوابی حیات	ار و نیش برستی موصوف انگه ز گشت سایه زوخی هر که بر خاست میفکند دست تیغ ازین سو بقدر خوروی آن طر فاکه را وین بستند گر چه از دگر یاد زهرش حکم هفتصد هزار سال شمار چار یا شش کین باصل و فرع این جعد لحات ازین جاست نفس بر بوی مشک افشان کرده ناخن برای گشتش آفرین کردش آفرینده چون نغمه در جهان جاش پاس شب از خیل خانه ها سرعت برق این برق بر آ شش جنت را زینت چرخ بر آ عطر سایان شب بکار تواند خیز تا در تو یک نظر آگند شب و از اشک فوده چو چرخ تازه تر کن ز شکار آتش	نی او نسکر ارا و معرف چرخ سایه و انگلی خورشید وانگه افاد میگردش دست رفق از انسو بر هم آمیزی بر کرده او ال کین بستند وین جان سپید از زبش تاج حکم او بهفت هزار چار دیو از گنج خانه شمع همه تختند و او سلیمان رطب تر ز خنک افشان سیب بر او نیمه آتش کین گزین بوده آن گزین نحت بر عرش که معش جبریل آمد و براق بست تولی شب تاق و از خلا بر نشین کا شب آتاق نه فلک را به چار میخ در آ سپه پوشان در انتظار توان هم کف و هم ترخ بار کنند تازه رو باش چن شکوفه باغ خیز زن بر سر پای عرش
---	--	--	--

عش را دیده بر فروز نور	فرش را دیده در نور دزدو	تاج بستان کتاج ورتوشی	بر ساری از بهر که سر توشی
سر در آو بس فراختی	دو جهان خاص کن بختی	راه خویش از بخار خالی کن	نغم درگاه لایزال کن
تا بجای القه و م آن شدت	بر دو عالم روان شو عیبت	چون محمد جبرئیل بر از	گوش کرد آن پیام روح نوا
زین سخن هوش تمامی داد	گوش را حلقه غلامی داد	آن امین خدای در تنیل	وین امین خد بقول لیل
دو امین با امانت گنجور	این دیوان زیور دوم داد	آن رساند آنچه بود شرط ایم	وین شنید آنچه بود بشر کلام
در شب تیره آن سراج منیر	شد نقش مراد مبدی پر	کردن از طوق آن کنفتار	طوق زیر چنین توان دریا
برق که در بر براق نشست	تاریش زیر و ناز نایست	چون در آو در عقیلی پاک	کبک علوی خرام بیت ارجا
برزد از پای بر طلاوسی	ماه بر سر چو ممد کاوسی	می پرید تختان که از ترک و تاب	پر فکند از پیش چار عقاب
هر که دید زیر گام کشید	شب لکه خور و دمه لگام کشید	و هم دیدی که چون گذارد گام	برق چون تیغ بر کشد زینام
سرعت عقل در جهان گردی	جیش روح در جوامزدی	باد پارا هوارش به لنگ	با چنان پی فراخی تنگ
با تمش سربط خالی شد	که جنوبی و که شمالی شد	در سیش سماک از جود	گاه راح نمود گاه اغول
چون محمد بر قص پای براق	در نوشته صحیفه اوراق	راه دروازه جهان برداشت	دوری از دو آسمان برداشت
می برید ز نازل طلکی	شاه را می بشیر ملکی	ماه را بر خط حامل خویش	دو سر سبزی از شمایل خویش
بر عطار دز نقره کاریست	رنگی از کوره رصاصیست	زهره را از قسوغ خنثیست	برقی در کشید سیاهی
چون بر آمد تختگاه سپهر	تاج زرین نهاد بر سر	سبز پوشید چون خلیفه شام	سرخ پوشی گذشت بر بهرام
شتر از فرق ستر پای	در دسود گشت مندل پای	تاج کیوان چو بوسه زد و قد	در سود عبیر شد علمش
او خزان چو باد شبگیری	بر بیوی چو شیر زنجیری	هم رفیقش ترک از افاقه	هم بر قش ز پیوه از افاقه
مزل انجا رساند کردوری	یافت از جبرئیل دستوری	از پر جبرئیل و میکایل	بال و پر ز دلفیق استایل
رفرش گرچه کرد و سدر گاه	رفوف و سدره هر دو با یکاه	هم را ز انیم راه گذشت	راه دریای بخودی برداشت
قطره قطره از آن میحاذشت	قطره بر قطره هر چه دیدت	چون در آه بساق عرش فرا	زرد بان ساخت از کنه دنیا
سبرون دز عرش زورانی	در خطرگاه سربحانی	حیرتش چون خطر پذیری کرد	رحمت آمد لگام گیری کرد

دیده در نور بی حجاب سید	چون حجاب هزار نور درید	از دلی شد نقاب او ادلی	قاب و سیمین او در آن شایسته
کرچپ و زست می شنیدند	و دیده بر یک جفت بخود تمام	تا خدا دیدش میسر شد	گاهی از بود و خفا و تر شد
یکجست گشت و شش جفت	زیر و بالا پیش و پس جفت	و دیده از هر چه دیده بود	دید و سمع و خویش را بدست
هم جفت هم زبان گریز کند	بی جفت چون زبان تیز کند	زین جفت بی جفت شد ای کاک	بی جفت بی جفت نزار و کار
هم حق بود کس نبود انجا	از نبی جز نفس نبود انجا	دل ز تشویش مضطرب است	تا نظر بر جفت تقاب نیست
در احاطت جفت کجا گنجد	هنگی را جفت کجا سنجد	دیدن بجمیت چنان باشد	جست از دیده چون همان باشد
یافت از قرب حق نبی اخلاص	شریعتی خاص خود و خلق	بی لب و بی دهن کلام شنید	چون بی بی جفت خدا بود
آمد از لوح آن مدام فرود	با داری صد سبزه اردو	پیچ باقی نماند از باقی	جامش اقبال و معرفت ساقی
بر بلندای برآی پستی چند	ای نظامی جهان پرستی چند	وقف کار گنایان کرد	هر چه آورد بدل یاران کرد
رنگاری بنور شرع شایسته	عقل را کر عقلیه داری پستی	وان نه شرح محمدیالی	کیش تا ملک سرمدیالی

حکایت

که هلالی برآورد از شب عید	در اشارت چنان نمود برید	تا کنم بر در سلیمان جای	چون اشارت رسید پنهانی
جاد و ایزد خیال بازی تو	تا کند صید سر سازی تو	کس نبیند در روز باری	برگرفتم چو مرغ بال کثای
زرم گردان ز بهر دل زری	موی افسرده را درین گرمی	غفلتی در فتن آتش تیز	آهنگان کنر حجاب تاری
تا شود باد صبح غمناک	عطسه ده ز ملک ناله کشای	پای کوبی خوشت با جنگ	بدریل چند را بر آتش ریز
گنج شه بر ورق شمر دلت	برخ در وقت رخ بر دلت	بسنه دامشک در عیس کند	همه بیرون جهان ازین تنگ
خنده خوش نیاید آخر کار	تا که انگوهر تا نگردد زار	بیرنگی هر که رخ برد	باد گرد قص بر عیسر کند
گرم داری تنور نان در بند	ابر بی آب چند باشی چند	آهنگینی کجاست بی کسی	رخ برود توره بگنج برد
شادمانی نشست و غم برخاست	چون برید از من این غصه خاست	رو بگردان پر دلی گشت	مغر بی استخوان نه گشت
در یکی ناخسته سیار آن بود	هر چه تا یخ شهر یاران بود	پنجه دل کشته شده و اند کرد	پرده بر بنده چاکمی نه گشت
هر یکی نان قسده خیر می کرد	ماند از آن لعل نیر خیر می کرد	هر نظم داده بود و دست	جستم از اوصای نفس نوزد

من ازان خورده چون گویی
 هر چه آن نیم گفته بگفتم
 چند کردم که هم بران ترتیب
 زان خنک تازیت می
 آن ورق کو قناد در دستم
 گفتش گفتنی که پسند
 تا عروسان چرخ اگر یک
 آخر از بهفت خاکه یار شود
 یک سر رشته گرز خطا گردد
 من چو سام رشته پیمایم
 در نه از آب غسل باید کرد
 من کزان آب در کنم چو صند
 در سخا و سخن چه می چسبم
 اسدی را که بود کف بنوا
 ابر هر چه از موانث رکنه
 هر چه او را حیار و باعد
 من چو میکوم این گفت
 جبرئیل نه خنی قلم
 کین فسون را که خنی مورت
 انجان بر دیو پنهانش
 موم سازم ز مهر خاتم دو

برتر شدیم خنشین گنجی
 گوهر نیم عقیقه را بختیم
 باشد آرایش از نقد عجب
 در کتاب بخاری و طبری
 بهر را در خسر بیط بستم
 نه که خود زیر کان بر و خند
 در عروسان من کنند نگاه
 فقط بر میان کار شود
 بهر بخت غلط گردد
 از سر رشته بگذر و پایم
 تا آبی رسی که شاید خورد
 از زم آبرو بشتی آب علف
 کار بر طالعست و من بچشم
 طالع و طالعی بهم در سا
 صدش در شاهوار کند
 سبب اتفاقش مدد

تا بزرگان که نقد کار کنند
 آنچه دیدم که در دست و دست
 با جستم ز نامهای نهان
 در در کتبخا پر کنند
 چون ازان جمله در سوالم
 کتم این نامه را چو در جوی
 از هم آراشتی هم کاری
 نقش بندی که نقش ده
 کس برین رشته گر چه زینت
 رشته یکتا است ترسم از خطا
 آبی انداختند و مرد شد
 سخن خوشتر از ناله نوش
 نسبت عقر بست یابی
 صدف از ابرگر سخا بیند
 این سخن را چو جاه میخوام
 و در پیش بار که باشد

از به نقدش اختیار کنند
 ماندش هم بران قرار خست
 که پر کنند بود کرد چنان
 هر دری در فیسنه نکلند
 آوریدم گزیده با بهسم
 جلوه دادم ازان به بهفت عرو
 هر یکی را یکی کند یاری
 سربیک رشته را نکلند
 راستی در میان باست
 خاصه زان از به برده هم
 آب انداخته رسی گم شد
 که سخا سوی من ندارد گوش
 نخل محسود و بدل فردی
 ابر نیز از صدف و فلان
 مدوار فیض شاه میخوام
 چهار در چهار شاه از ده باشد

گفتار اندر غده ای که مخفیست
 ایراد کتاب گوید

که زیند مگر سیلانش
 خالی از گیسو از زبیر

رو طلب کن هر که مغرم است
 تا سیلانی نقش خاتم خویش

کایم از ابر و درم از نقد
 بر حقیقه چنین کشد رقم
 جامه نو که فصل نور و نور
 من کیم باز مانده انجی پوت
 مبرین بر چه صورت از پیش

ز اگر سنج و رسیاه بود
نخودگر کسی عبیر مرا
زان نطق که رفت پیش از ما
گر ز الفاظ خود تقصیریم
با بعد قادی و نوسختی
چسیت کار امن جواهر سخ
با بعد زلهای صبح تری
چون طب ریزان درخت
ای دلم زین خیال ساز چندی
از سر این خیال در گذرم
اولین فصل آفرین خدای
فصل دیگر دعای شاه جان
پادشاهی که ملک مغت ظیم
خسرو تاج بخش تخت شان
شبه کبیر ارسلان کشور گیر
همدی کا قباب این صند
همسرا آسمان به هم کف ای
اوست آن عالمی که از کف جوش
ملک بی گوشمال قصد بخش
بحر و بر هر دوزیر فرماش
دربزرگی برابر ملک صحت

نقش بندش ویر شاه بود
شک من بایس جری را
نوبری کس ندیش از ما
در معانی تمام بدیریم
بر نسیم روی از کینه
برنجیدم از جواهر و گنج
هم بر استغفر اللهم مشغول

بر سن آن شد که در سخن سنجی
نفر گوین که گفتی گفتند
ما که کز لک ترش این کبریم
پوست بی مغر خورده ایم گنج
حاصل نیست زین در آمدن
بر کشا دم بسی خزینه خاها
ای نظامی سیح تو دمست

اندر سبب نمودار این کتاب فرماید

دور به زین خیالها نظرم
کا فریش فضل اوست بجا
کین عار را بر آورد ز دها
دخل دولت بدو کن تسلیم
بر سراج و تخت گنج فشان
بزالپ ارسلان تاج و ک
دولتش ختم آفرین محمد
هم بی شیر و هم بنام هر بر
هر دم آرد هزار جهر پیش
سرخ زوار و قار قوش
بحری بتری آفرین بوش
وز بلند ی برابر فلک است

اچنه مقصود بد درین پر کار
وان اگر فصل خاتم نبوی
فصل آخر نصیحت آموزی
محبت مملکت بقوت قهر
عمده الملکوت علاء الدین
نسل اقسری سوید ازو
رستی کز فلک سواری
فصل سستی چو در کلیک آمد
عکس ویش جنس هم جرف
صغ گردون شرح او و
سبز بندی چنان بلند سیر
نام او زینت غلا دارد

ده دهنی رو هم نه ده سنجی
ما ندگشتند و عاقبت
بند و لکیر را بیان دیم
سقری پوست داده ایم جوا
جز بیسیانه باد و پیون
هم کلیدی بنا قلم خاها
دانش تو درخت مریم
نیک بادت که نیجخت شدی
خیال خیال بازی چند
چا فصل است هر جا بیا
کین کس سکه زد گرفت تو
پادشاه رالفتح و فیروزی
آیتی در خدای گانی و سر
حافظ و ناصر زمان وین
جدول کمال بجز ازو
هم بزرگست و هم بزرگش
عالم از جوهری پدید آمد
رنک توقع کر دشگری
عرق در زلفش او غرق
گزرز گیش خرد گشت ضمیمه
گر گذشت از فلک و اوار

فک بل علاقه دار است نوک تیرش هر جا که شفت شاه را بین که در صاف شکار تنگی مطرحش تیر و شمشیر شیرگیری و لیک ز رستی شیر چو نوگرگ دست پابر تیرش از دست گرگ و پایی برگزازی که تیغ را تمیز در بندش که شیر خار دود حرب را چون برب تیر کند شیر چو دیاست بی دروغ مشتی و بر سپهر بلند گشته از لعل مشک و بهار فتح بر خاک پای او زده فرق از قبای چو تو کله داری زان بزرگی که در کاش او ز آفتاب جلال است چو گوهر کان جگر دیده است پاس دارد حکم دزد و سر اوست در زم و در زم با قکا آن نماید بر تیغ زهر اندود	در علای فلک بلند هست که جگر و دخت گاه موئی شفت از دها سوز گشت و شمشیر کرده بر شیر شتر زه گو فر شیرگیری با زدها وستی برسم گوگرد کرده صور انگ گیر و از تیغ او گراز گریز اسب دشمن بسیر شود از سم روز را روز رستخیز کند جز رویش بتا زیاده تیغ کو کیوان کند بسیمند مملکت عقد بند و خالی سیم فتنه در آب تیغ او شده غرق آسمان باز من کله داری چار گوهر چار بالش است روی تو سرخ و درو خیم کان گوهر در دم خرید است ضابطه حکم خلق و حکم خدا جان و جانان تیغ و کجا کاسمان از زمین بر آرد و دود	بر تن دشمنانت برقع دود گر ندیدی چو اژدها شیری ناخوش زیر اژدهای علم بازی خرس برده از شیر گرگ درنده را بگرز کند صید گاهش خون دریا چو چون بچرم کان در آرد و دود در صبحش که خون رز ریزد چون در کان جود بکشد هر چه آرد بر خم تیغ فسر ناف حلقش حلقه ساسا خاک تیره ز روشنائی او آب و آتش است اثر انگیز وز کان چو تو جهان گیری دشمنش چون در تیغ زده چه عجب کافان زین لعل داده چرخش کوه و دریا تو می پذیرد فیض نهوان کنند پای در بند بصر چون جهان ز گرفت فیر و	برق شمشیر است برقع سوز و افغانی کشیده شمشیری اژدها را چوهار کرده سلم خرس بازی در آرد و شیر دست و پایش یک شمشیر شیر با او بدست و پامرود گاه گرگینه که پلنگی پوش چرم را بر گوزن سازد گو از اسب بخت بسته آتش انگیز گلنج بخت گناه بخشاید بستر از یاز بخت دواز مشک حبیب و لعل دروگان چشم روشن بپا دشاهی او خاک را باد او بسیر آید چرخ ز قضا کترین تیری بر در او بچای ریج زده کوه را سنگ داده کاه لعل نام آن در نشان آن یاقوت میرساند به بندگانش باز سنگ لعل و جفت نهشته کجا فرخی بادش از جهان بوزی
---	--	--	---

حکایت

بهر زورش بخت با و فصل از فرخ دو صبح زیبا چهر این خرد و دین با دانش و نام این بر فلک ز راه صمد چون وصل از غلظت پروانه دایم این انصاف است کلمه این انصاف زده نه پای دو رکش ازین قطب عدل با مجوبه نقاب شبش این خوابی چرخ با و بخود ازلی شد جهان پناهی و ای کربسته نگاه بخت صبح معروشی چایل و روز و روی چشمت و رنگ گمراه ز خود ترا بهیاس آسمان کاغذ از او است آب چشمه که آب پاک شد پادشاهان که در جهان خوان بهت انگیز که خوان قدرا بر هر کسی دان لک از آن نیست شرف	پادشایش را بسا دزم با و روشن چو آفتاب چهر وان بخیر روی کاغذ گنگ گشتن بعد اسد اسد فرق کردن میان چون شب وز فلک قمع او شد است فتح این را چسب با بخت قطعه با و در جنوب و شمال نور صبح محمدی نبش وان شده ختم اموات رجوع از غیبت بکتاب زنده دار جهان بخت در کابوت نفس بر آرد گر بر و نش کنی زنده رنگ تو تهرنت از هر چه جو کا بر میان تو کمترین گریست با و چون آب چشم خالی شد هر یک ابری بخت دل بند گنگ که جهان که هنرنا محاسبه خواهد واقرین نامت بهر طرف	نظم اخلاق او بعد خرم دو لک زاده و بلند میر نقش این بر هزار افسر گاه در دو صورت باصلی چو بر بنی ازین بخت و دنام انصاف این را بر بیت کار چشم شکر بر چرخ میسما ده نقش مید و صید فر در سوار شب سلیمانی از من چرخ و دایره شب پاس تو به سید و سیمیا شاه دیم که که پاکر گشت در همه غصه و دمان تا بخت و دست آبی را که از این بخت زگر گشت لعل با این تو حرف رنگی بخت ابر تو ازین نیست زیر بخت که مسایه از دایره انگشت و این سر از دنیا در بخت که دایره لایسته بخ	در بر باد و تاج منطوم این جهان بود آن لایست انصاف الدین لک محمد شا اسد و محمدی قریست در یکی دایره کنند مقام فلک از بقوت و ای با و روشن برین دو بین روز و روی چشمت و رنگ عروس نقیص با و نورانی نظم کتاب زنده گالی ای پادشاهی بسته بر گرد خود دجله جلال مشکوبی گدائی از دست آخر نکات دوان و در نظم بخت پادشاهی با و بر تو سید که گشت که با حکم تو سبک گشت دین و کار بر و از نیست دین و زانی و زو و خوار از هر یک که پذیرد دولت است پاسدار
--	--	--	---

دوشی که تو دیده ده دولت	باغ نادیده زانبر فروردین	که کیا ترا بطالع فرسخ	هفت خوان بود و دوازده
آسمان پر موج او بدست	هفت خوان دوازده موج	هر عالم تشنه داریان	نیت گوینده زین خیال
چونکه ایران دل زبیر باشد	دل باز تن بود یقین باشد	زان لایت که سروان	بهترین های بهران دارند
دل تو بی مثل کجاست	دل بر ملک و لایت	ای بخت و سکنده	ملکت باز علم و عدل تو
زاهنی که کند آینه ست	خضر اسوی آب حیوان	گوهر آینه است سینده	آب حیوان در آینه تو
پرو لایت که چو تیره وار	ایزدان هر بدی نگذار	زان سعادت که در صورت	مقبول هفت کشورت خوا
آنجین کشور تو آبادان	وز تو شش کشور و گرشادان	بهر روزی ز همه بانی تو	تبنای مرزبانی تو
چار شده و ششده چهار	چهارم آن شده تو بی بوردان	دشمن بکنند بر سلطان	کروبی آموخت علمهای
بزم نوشیروان هر پی یوه	که بهانش بر جمهوری بود	بهر روزی را چو بار جدی	که تو اصد زده هزار زدی
وان ملک که به پیشگاه	بهر روزی پروری چو خدای	تو که ایشایا فاشه سی	پند نظامی سخن وی در
ای نظامی بلند نام از تو	یافته کام و نظام ارتو	خسروان گرزگ و گرش	میزند از خزینه نشی
دانه در خاک شور و پیروز	سیر و چشم کوری پیر	در گل شوره دانه افشانی	بر نیار و دگر پشیمانی
در زمین دشت آب گشت	کاورد و میوه چو باغ	باد و چون خاک باد و پست	نام و هفتان گجا و پستی
جز تو که زاده و زده	گشت کور ای جای خود	چون من الحق شایسته	کامل و رنگ و آوری
نه خرمی نه زاری کیمیا سازان	نه بدی قریب طناران	نقش این کار نامه	بر تو بستم بطالع اسدی
تصل کنس که دغل دانه	چنین آورد بجهان او	کایه اله هر تا بود ویرجا	باشد از نام و صیغه گشت
نه چنان کز پس قرانی چند	نقش در کند سپهر بلند	چون که ختم بد و زینت	کرد و چنین هفت
نوشی از بهر خوان میر و پست	نقش باد و تخر که گشت	پاشی لیریش جان کرد	و گشت بر تو جان و جان
ای فلکها بنویشی تو بلند	ای فلکها که او هم فلک	بر فلک چون بر کم	کی رسم و فرشته کاویم
خاتم بانی شکر قلین	بسنه و یانم از سوا	از شکر و شمسای راه	تا شکر زیر زخم شاه
زینم مجرم شکار بری	شکر آوری و دانه	پاس دار شمشیر	

آفتاب است شاه گیتی تاب چشم چشمه گر نمی سازد دستگاهش به رسم سمند کشته کابر بر سرش گذرد نقش در باشد از به کمنش وزنه چینی که نقش بس خورد هرچونیک او فاده دولت باد ما بر سپهر تابد هور پیشیت به پیشانی باد انچه او ز دست و هم گشت تا مگو آن سخن دران مردند سختی که چو روح بی حیات بنگر از چه آفریده خدی چند کن بانیاتی و کانی هر که در اچانکه بود خشت در تو بنگر چه بود کین دانا و آن که مان کرد و جوی چند چون آنکه زنده بود کین گشت در سحاب تو آمدن گشت و آنکه سحاب دید و زمین خود از زمین که ناه بار کند	دیده من شده بر آتش آ باجایش خیال می باز تا شود پایگاهش از بولند جو همی آب چاکس بخورد هم تسلیم شد به کمنش باد ازین گونه کل بسی برد عبد آن چیز باد با تو دست دوست و دوست کام و شمع در دغظ و نصیحت فرماید سخن است و درین سخن سخن سر آب سخن فسر و بره کو هر گنج خانه مغیبت تا زو جبر سخن چه ماند بجا یا عقلی و یا حیوانی تا به سر بزرگی او خشت انچه دست اندازی است زین در آید وزان برگزید نکند کس عارت دل خوش دور از و چند شد چنان مایه چون کم بود چنین مشک تا از گرسا کند	آفتاب ار توان بر آب زدن چیت کانیست در خزان پشته کوه کابر سانی او من که محتاج آب آن دهم گر بنوشی نه سهره راه نوم عمر بادت کند و دین ار و انچه دور افتاد از نهایت تو و دشمنانت چنانکه بادل زاقش نیش نزار دمار کن چون بر نیام هر که از خفا قصه ناسنجیده او دنا یاد گاری که ز آدمی نژاد باز دانی که در خور آن است فانی آن شد که نقش خوش چونکه خود را شناختی بدست روزی بی غبار و در پی تو هر کسی در زمانه تیر هست بالغائی که بلغم کارند مرد یا مایه را اگر آهست پرید پر بر پر عقیاب	آب نتوان بر آفتاب زدن بجاین نقد نور سید زرا خوردن آب چه ندارد دست از دگر آبها و بان ستم کنی انگشت کش ماه نوم آن هادت خدای کین است دور باد از تو و ولایت تو سکب بر سر زنند و سمر بر وز بهر پیش نه نگانی باد پیچ فرزند خوبتر سخن سهر آر در آب چون ماه نامه نانبشته او خواند سخن است آن هر دگر باد کابداله هر می توان بدست هر که این نقش خواند باقی ماند نگذری گر چه بگذری ز دست کس نه بنید در آفتاب سوز کس نگوید که دوغ من برش سر محمد رهم فروماند شخته باید که در و بدست گوی که از پند گان بستان
--	--	---	---

زافت این نیند نامور	بی خطر است کار بخیران	مرغ زیرک بجهت بی طعام	بدو پای او فقهی در دام
هر کجا چون زمین شکم لعل است	از زمین خورد او شکم و لعل است	جو جو هر چه زوستانی باز	یکسبیک هم بدوستانی باز
با همه خورد و برد ازین انبار	کم نیاید جوی با خسر کار	شمع و اوت چو تاج زربا	گریت از خنده بیشتر باید
آن مفرج که لعل دارد و	خنده کم شده است مگر پیر	هر که از نهفتن یاریست	دوستانی دوستداریست
خردست آن که زورسد یک	همه داری اگر خرد داری	هر که داد خرد نداند و	آدن صورتست گاو نهاد
و آن فرشته که آدمی لعل است	زیر کاند وزیر کی عجب است	در ازل کرد آنچه باید بود	چهارم روز ماند در سود
کار کن هم که بر بود بیشتر	کار و روز نه کار اهل نیست	هر که در بند کار خود باشد	با تو گر نیک است بد باشد
با تن مرده بد کند خویشی	در حق دیگران بد اندیشی	همی را که هست نیک اندیش	نیک اندیشی نیک آفرینش
آنجنان نمی اگر رسد خاری	سخوری طعن دشمنان باری	آن بگوید آید آفتش	و آن نخمند که آن بگفتش
اگر چه دست تو خود دیگر کس	پادگورت فرد دیگر کس	اگر رفیق تو آتش میاد بود	باز آن کر خرم تو شاد بود
نان خود تو پیش نان من	گر خوری جمله را بنان بنان	پیش مفلس ز زیاده سخن	تا نه چید چو اراد با سر گنج
گر بود باد و باد نود و زی	بد که با او چسبند نغز و زی	آدمی ز پی علف خواریست	از پی نیر کی ویشیاریست
سگب آن آدمی شرف دارد	که چو خردیده بر علف دارد	کوش تا خلق را بکار آئی	تا بخلعت جهان بیاری
چون گل آن که خوش خوشی	یاد آفاق بوی خوش داری	نشندید که آن حکیم گفت	خواب خوش دید که او خوش
هر که بد خو بود که زاد و	هم بد آن خوشست وقت جان	و آنکه زاده بود بد خوش خوشی	مردنش هست هم بد خوشی
سخت رویی کن که خاک در			چون تو صد راز بهر ناکشیت
خاک پرستن چه کار بود	عامل خاک خاک را بود	اگر کسی برسد بهت که دانش پاک	ز آدمی خیر و آدمی از خاک
گو گلاب از گل از خاک	نوش در مرده مرده در سار	با جهان کوش تا دغابری	خیمه و دو کام از دها زنی
دوستی نازد با نشنا نیست	کاشد با آدمی خود بدست	اگر سگی خود بود در قع پوش	سگ بی را بجا کند در پوش
دوستانی که با اتفاق افتد	دشمنان را هم اتفاق افتد	چون گیس سپید سپید خرد	بره و رابر خلاف رنگ نرزد
در چنین در کاهل استند	یوسفان گل زاهدان کنند	توان بر جان مگر بد چو	بسیار بود بد پسندی نیز

تمت

<p>بک زین بهر آن کناره کنی از پی او رخ آتش انگیزند بجوی ز نیار منده خج چون در منده دم نذر هیچ تا بر منی که از بر تر گردد تو بد چشم روشنی و سپت دل کن چون زمین ز رنگند هر ترازو که گرد ز گرد آمده لا ابا سله و برده اچو خور از پنج بر یکش ابلیس این که از پی سنگی خانه دیو شد جان شتاب چند حال بی جهان کردن خاک و بادی که با تو گفت خاک از آنکه در شکم چو دکت شاید گو را هزاره نیست بر در این دو کان قصه گردان بدست از پیکریت نیست چون بر مراد می دیزی که دیر یا بر کام چند چون شمع مجلس فری</p>	<p>قفل این چار بند پاره کنی بفت جویند و طلق را ریزند هفت قفل و چار بند چند باز در سیکرش یار و هیچ از زمین بوس تو چو زر گردد چشم روشن کن جان خرد تا گردی چو زر پر گنده سنگ ر هزار در گردد سیم خور زنده بیکش برده ز پرستی بود نه سیم کشی دوست با دوست می کشد تا گردی و دیو خانه خراب در زمین جله ز نماند خاک با الف با دلی الفت برک تاج به زر بگشت دست دریش بر کسی رآ بی جگر کم نوایان تا یکی کرد از آن کرد نام او ای از مراد بسی کز مایست کا عرس تمام حاصل مراد</p>	<p>حاش الله که بندگان خدای خیزا فتنه زیر پا آرم لا اله الا الله خشت از بود گنج بر سر شجره ابر سعید کیسه زرب آفتاب و شب زرد و وحشت هر دو بی فتن هر نگاری که زرب بود بدفش کرده گریست بهم بیانگی چند ز بخوردن مخرج طربست تشنه رنگی از شطرا و اوق اچو زرب و گز سوس و گداز خانه دیو دیو خانه بود اگر حال کار گردای خاک که فخل دور شد تاجش به که دندان کنی خور دن پر تا رسیدن خوش ارکوا صد جگر پاره شد هر کس آن یکی پانده بر گنج هر مرادی که دیر یا بد مرد لعل کو در زاد و میر نکست حاصل مراد</p>	<p>ای چنین بند بر نند بیای شرط فشان بی آرم از پی یک و قلب خون آلود پای بر گنج باش چون خورشید سنگ در لعل آفتاب نشاند زین پر گنده چند لا جوردی گشته فیش از حلال محرام و انگیزند چون بی رخ و بیم بخت تا نه در فیض آب و پناه چند بندی و چند مردا گر خود ایوان خسروان چار حال خانه بردار به که سازد بهج تماشا تا گرامی شوی چو دانه زرب خور و باید هزار شربت نهر تا در آمد بهی بهی وین بهی کی قمر شمع شده باشد بجز در نور لا اله الا الله سبک غدا خویش سازی خوشی غدا</p>
---	--	---	--

باز پنداری ازین بهین سس
بر چنین سبب چاه و بریا بر
گرزیدی چنبا که دانست
مسکه مشکلی که می گریه
عقل داند که من چه میگرم
ترکیم را درین مجلس خرم
روزگارم چه خضری می خورم
هی که خبر خبر زمین بود
آب گویند چون شود درجا
سبب بی با من نمونه بود
آهن من که ز رخسار آمد
وای بر زگری که وقت شما
آن بهر که هست تقدیر
چو کمان قوس شد انبار
چندید از من خرابیم
چون من قصه چند گشت
ره روا از این ره سر
آنکه از فتنه خبر شد
یکم از دیدم افراش
پیل بگل که پیل رفته
بنگراول که آمدی نخست

مردون آید ازین خالین شم
مرد و چو پیکر بگور با گد
بر روی شو که پسر خوتند
که خدای ده و بیرون دهم
زین اشارت که شد چو می
لاجرم دو و خبر خوش خرم
توتیا می خضری می کرد
قدر انکور پیش ازین بود
چشمه زبانه چشمه آب
خانه آنکه که با دگونی بود
در سخن بان که نقره کار آمد
ز رش ازین کم بود بعد
نیم جویش از روی قیاس
ز بیهوشی در بخور و آتش
آفتابی در آفتاب کشم
هم دران قضاقت خفتند
ناقد ازین بهیم که گشت
کاشیام برون در شد
مهرم را زگر و غاشش
پیکرهای من زمین چندان
ز آنچه داری چه دشتی برست

ازین شایع خفتی خجالت
زنده چون برق میرانند
از میدان بی مراد سبک
گرد آید ز راه صفت
غیبت از دوستی شکست
تا درین کور طبیعت
چون رسیدم به انکوری
برای قیاسم که رانند
تا بلند آب خفته باشدیم
سبب که بود و صفت
مرد این خورشید ز پرتو
در جهان این جانیست
آنکه و سپید رنگان گشت
چون چنین است کار گوهریم
آید آواز هر کس از دین
واجب آن شد که کار دین
میرد من خرم نمی آید
چند گویای بی خبر بود
آبادی که هر چه میباید
خاک پر پیل چرخ کوکبا
آن بی زمین و رنگ نوری

وز سرم این سسل چو ارمج کن
جان جدائی باز تو مندی
در تو کل بد اعتقاد سبک
کیست که در میان نهد
کله انکس که نیست بهت
خامی دشت چو میوه رز
سجودم شکیبای بنوی
لاجرم آینه خسته خوانند
تج گواهی دهد بدین تسلیم
فرق باشد شمع و آتش
باز فی انفسه به بقوه
کز دینیت و شکیب است
آسمان از زمین گشت
از غر غنچه چه بود با بیم
روزی آواز را بر آید نیز
گر گریه و جو و گیران خورم
خود شدی باورم نمی آید
ویده در بسته در بسته
غالی غالی می خوشی
بچه پیل کل زار و خاک
کاو لیس و ز با خود آوردی

دام در پا و کوه بر گردن چون نه بار جهان تبار و جود روز باشد که صد شکوه تاب تا گردن پوشی حدم چون گذشتم ازین باطن کان کنی کن زنج خویش گوشت چیدگان بکتب هر کسی راه خواجگانیست ای پسران زمان تر گفت	با فلک قیاس چون توان کرد در جهان هر کجا که خواهی و از خبار حسد فخر و خاک طلق یزد بر تش حدم گو فلک را بهر آنچه خواهی بار کن بر جهانیان در گنج چون در آموختند لوح سخن	کوش تا و ام جمل باز دهی پیش از انست فکند با بدست منکه چون گل صلاح ریخته ام راه ازین بیم گاه تا مردن چند باشی نظامیاب دین جان در افکن بحضرت احدی علم را خازن غسل کردن	تا توانی و یک شور و شعی کافرست با فرو گشتند هم ز خا حسد گر خیمه ام اینچنین می توان بسر برد خیز و آواز ده بر آبلند تا بیای سعادت ابدی مشکل روزگار حل کرد چونکه همگام خویش آید که تو بیدار شو که سخن ختم
اندر نصیحت فرزند محمد گوید			
چون نام محمدی داری گر بیدی سی پرخ بلند در تو داد و دینو سرانجام کاغذ نام نشت بر بهر صد شکم را درید در ره حاج نفرینی چو زن که مردی مرد ویده بر راه دار خورشید راه سنگست و سنگت راه بر دل فرج و از تنگ اصل آن بل شست و پیر دل دیگر علاقه نغمه و و آنکه بدگوهرست از و بجز	چون محمد شدی مشغولی تا من آنجا که شهر بند شوم هم نشینی که نافه بوی بود از در افادن شکاری جام در چنین رنج و چوین پیر رقص هر یک بین که رسوات خاصه کین راه را چرخید با چندان دین ستور آید بس گره که کلید پنهانست گر چه پیکان غم حلقه دود چون تو عهد خدی نشستی بدگر با کسی وفا نمند	یا بگ بر زن بکوس محمودی از بندیت سربلند شوم خوبتر از آنکه یا و ه گوی بود صید دیگر در او فتنه بدام گرد کن دامن از بزبون گمان راه بین تا چگون و شوارت آسمان با کمان تا تیر است که نه از خبرین کربو ه تیز بس درستی که در وی است درع صبر برای آن است عهد برین گزین که و است اصل بد در خطا خطا نمند	چون محمد شدی مشغولی تا من آنجا که شهر بند شوم هم نشینی که نافه بوی بود از در افادن شکاری جام در چنین رنج و چوین پیر رقص هر یک بین که رسوات خاصه کین راه را چرخید با چندان دین ستور آید بس گره که کلید پنهانست گر چه پیکان غم حلقه دود چون تو عهد خدی نشستی بدگر با کسی وفا نمند

اصل بنا تو چون شود مطی هر که ز آموختن نذر تو ای بسا تیر طبع کامل کوش نیم خور و سگان چید سگال خوشتن با چو خضر بارش جان چراغیت عقل رخسار جان با عقل زنده است تا ازین و بدان کی بری از سبب گذر که حکم کی نیست تا ز ثالث نثار جان نری تا بدین پایه دسترس باشد در نیس سر و چون شکست در ره دین چو گل کمر در بند باز ما دم ز ما تو نمندی نافهاده شکسته بود مال احمد را که رخ نمونه بود سایه بانم چو بر نذر کس چون قهاده و ستند جمعی خام تا بن سال خور و پیر ست باز داری و کن ای دل انچه از خاطر مهربانست	الحاصل مخلصیت اصل در بر آرد ز آب و لعاب که شاز کاهلی سفال خرو خبر تعلیم علم نیست حلال تا خوری آب زندگی بقیا در دانش آموختن گوید	نمرا آموز گز نمزندی و آنکه دانش نداشتش روی وی بسا کور دل که تعلیم سگ بدش چو است شیشه آب حیوان آب چو است در دانش آموختن گوید	حاصل این دو خبر یکی نبود آن یکی بافتی دور اکرم زن سیر کی رشته گیر چون مردان زین و چون کم شدی فسانه تا جانی و تنه و سحر است تو که سر سبز می زار دید خدمت مرد و ارمی کردم روزگارم گرفت پستین گرچه طبعم ز سایه با خطرت پس کس ندمم ز من بمان گرچه بر نانی از جهان بر خا گوئی این سکه نقد دارد تیرگی چند و ششانی ده گردی دارم از من رسته	در گشت فی کفی و در ببری نگار در زویش آمویدی گشت قاضی القضاة تعلیم آدمی شاید از فرشته شود جان بعقل است عقل با جانست عقل جانست جان با تن او کان دو داری در پیش کنی بود تخت بتارک و ده عالم نو دور با کن سحر یکی گردا و آن یکی بافتی بهانه مجوی آید سباب هر مرد است ره کنون و که پامی آن یاری لاله زرد و بنفشه گشاید راستی را کنون نه آن مردم عادت روزگار پستین سایه بانم شامل نیست کونشد پیش دوست یکن چون کنم حرص همچنان بر پا با هر کس خود این بلاد دارد چون شکستیم مومبانی ده نکتم زیر بار کس خسته
---	--	--	--	--

سرمه چون صد فغانه خوش که سر از طوق سرستی داشت چند خیمه نظامی از خزینه	سروری که یار من باشد تا نی از خانم دوی بجان کان کنی کن زینم خوش	سرمه چون صد فغانه خوش که سر از طوق سرستی داشت چند خیمه نظامی از خزینه
آغاز داستان بهرام گور خست و جهان پهلوان		
که گهر در کف آورد که سنگ گاه بعل چو کبریا سنگ سنگ بعل و خاز بار	صلب شاهان همین اثر دارد گوهر و سنگ شنبه نام هر که این شسته را نداند	که گهر در کف آورد که سنگ گاه بعل چو کبریا سنگ سنگ بعل و خاز بار
از شب تیره برود و باران باز جستن سیم ده چرخ در بزرگ و عالم افروزی	کوره تابان کیمیا می پهر چون ز روه و چنگ آمد طالعش حوت و مشتری است	از شب تیره برود و باران باز جستن سیم ده چرخ در بزرگ و عالم افروزی
اوج مرغ در آید پیدا و قباب و قفا و جلیش چون اقبال زاده شد بهرام	زحل زد و لوباقوی را نی داده هر کوکب از اشارت پدرش یزید و دامادش	اوج مرغ در آید پیدا و قباب و قفا و جلیش چون اقبال زاده شد بهرام
تخم نیل در بر سر امجاست کان خلفه که بود زیبا چهر هر کس از بقعه شرف یابد	از تخم سوی نازیان تار نو آروان بقعه و تیش چون نیل زد و یازده	تخم نیل در بر سر امجاست کان خلفه که بود زیبا چهر هر کس از بقعه شرف یابد
دور تر شد ز صحرای او لاکسل و ادب تا زنا ادب تا بیش در آموزد	تا چون نعمان کند گل افشانی پرو نعمانش از عمارت چون بر آمد چهار مال	دور تر شد ز صحرای او لاکسل و ادب تا زنا ادب تا بیش در آموزد
داشت از چشمه گرامی تر پیشتر از چشمه گرامی تر	پیشتر از چشمه گرامی تر	داشت از چشمه گرامی تر

شیر بند نمود کای فرزند	زین پسر هست خاطر مریز	کاین هوا خشک و این زمین گرم	وین ملک نازده نازک و سحر مست
پرورش گاه و چنان باید	کز زمین سر بر آسمان سیاه	تا دران اوج بر کشد پروبال	پرورش باید از نسیم شمال
در هوای لطیف جای کند	خواب و آرام جان فغانی	گوهر فطرش با نند پاک	از بخار زمین و خشکی خاک
فت نمزد با تنساق پدر	بر چنین جست و جویست	جست جان فغان ساز بوند	ایمن از گرمی و گداز گزند
آنجان جا دران دیار نبود	و آنچه بود آن همه بیکار نبود	اوستادان کاری جستند	جای آن کار و بار می جستند
هر که بر شغل آن عرض است	گفتار اندر آمدن سمنار و بناستان	قصه خورق از بصره بهرام	
باینمان خبر رسید در	زیر کی کوز سنگ ساز دوم	چاکر چرب و شیرین	سام سلی و نام او سمنار
دست بردش به جهان بود	همه دید با پسندیده	کرده چندین بنا بصره و شام	هر یکی در نهاد خورشید تمام
گرچه بناست سخن فاسق	اوستاد هزار نقاش	رو میان بند و ان میشه	چنینان نیزه چین میشه
است بیرون ازین برای	رصد گیر و ارتفاع شناس	نظرش بر فلک قنده نقاش	از دم عنکبوت و صطرب
چون بلیاس و صاب	هم رصد بند و هم طلسم کشی	اگر از روی بستگان سپهر	از شیخون ماه و کینه مهر
ساز این شغل از قوای یافت	کین چنین کسوت او توان یافت	طایر اکل چنان بسیار	کرستار و چرخ بر باید
چونکه نمان از او طلبکار	گرم دل شد کار سمنار	کس فرستاد و خواند از ان	هم نزدی غریفت از روش
چونکه سمنار سوی نمان رفت	رغبت کار شد یکی از	اینچنین مقصود بود از و در خواست	و گهی کرد کار او راست
اگر کان و اوق را شایست	ساختند آنچنانکه می بایست	اینچنین کار گشت آهین سنج	بر بنا کرد کار سالی پنج
تا هم آخر بدست ز چین	اگر دین و اوق از محل و	کوشکی برج بر کشیده بنا	قبله گاهی همه سپید و سیاه
کار گاهی بزمب ز کار	رنگ بازی و نقش سمنار	فلک پامی کرد و کرده بنا	نقش را بگردا و پروانه
قطبی از پیکر جنب و پهل	پیکری سامی صد هزار پهل	مانده را دیدنش قابل خوا	قته راز و نفوس بر این باب
آفتاب از برش کند دی	دید و راد و عصابی جو	چون بهشت درون آفتاب	چون بهشت درون آفتاب
صیقل لاش از نسیم به	گشته آینه و از نقش نیر	در شمار وزی از شب و در	چون عروسان آمدی نیک

یافتی از سه رنگ نامور و	از قی و سپیدی زری	صد سحرستان از قی و	چون تپشتی با از قی و
کاف با آمدی برون ز نور و	چهره چون آفتاب کردی نور و	چون ندی بر کله بر خورشید	از لطافت شدی چه بر سپید
با هو در نقاب بیک رنگی	گاه رومی نمود و گه رنگی	چون که سمن زان جل پر خست	خوبتر از که خوتند از خست
ز اسمان برگزشت و نقی او	خوب و رونق شد از خور و نقی	بمن نقش او چو نامی شد	در جهان چو نام گرم گرامی شد
داد نغان بختیش نوید	که یک نیم زان به شستید	از شتر بار و تر و خشک	وز گر انما بیای گوشتک
بیشتر از که در شمار آید	تا در گره زربکار آید	چرا بر باز داری از آتش	خام ماند کباب سخنی کش
دست بخشنده کاف دست	صاحب الباب در گه گشت	هر جا که آن نورانش بود	و عده های سپید و آشنید
گفت اگر ز آنچه وعده دادم	پیش ازین شغل بودی آگاه	نقش این کارگاه چینی کا	بهتر ک بستی درین برگاه
بیشتر بر دمی در بخار بج	تا بسن شاه پیش ادی گنج	که دمی کوشکی که تابودی	رفش از روز و رونق افزودی
گفت نغان چو پیش پای خیر	بر ازین با خشن توانی خیر	گفت اگر بادیت بوقی پیچ	آن کنم کن برش نباشد پیچ
این هر یک سحران بود و سحر	آن نیاقت باشد این بنگر	این یک گنبدی نماید چهر	وان بود مفت گویای چهر
روی نغان ازین سخن بفرود	خرن و در دمی را خست	پارنده آتشی است که نورش	ایمن آن شد که بنیزد نورش
و آتش او گلانی است که گه با	در برابر ملکست و در بر جا	پادشاه مسجوتاک انگور است	در نه چید هر که از و دور است
و آنکه بچید در و بعد از آن	بج و بارش کف بعد از آن	کار گر بین که خاک چمن خوا	چون گلند از نشانه کارش
گفت اگر مانش بر و بر و	بر ازین کف بجای گم	کار داران خویش را فرمود	تا بر ندان در افکندش نو
که دقصری چند سال بلند	از بلند می پیمه رساند کند	آتش ایگفت خود به و وفاد	در بر بام رفت و زود قفا
بخیر بود از او فادان خوش	کان بنابر کشید صد گزینش	گر ز گور خودش خبر بود	یک بدست از سه گزینش بود
تخت پای چنان توان بر	که چو افق از نو بگردد خود	نام نغان از ان بنا بلند	از بلند می پیمه رساند کند
خاک جادوی مطلقش منجوا	خلق رسد از نور نقش منجوا	چون خورق بفر بصری	روحه شد بدان لاری
کاسان قبله زمین خواند	صفت قصر خورق و ناپید شدن	استانش به استین فیت	استانش به استین فیت
آمد نماز خیر سشنیدان او	صد هزار آدمی بدینا	هر که مید یا فرین میگفت	

بر سر خورق از بهر باب	گفت بر کس بدیده چون آب	تا این تاب شد سیل سپهر	این پیش نهاد دید غیر
عدنی بود در در افشانی	یمنی و سیمیل نورانی	مین از نقش او که نامی شد	عدن از نور او گرامی شد
شد چو برج ارم جان آرا	خاصه بهرام کرده بودش جا	چونکه بر شد بام او بهرام	ز بهر برداشت بر نشا طرام
کوشکی دید کرده چون گردن	آفتابش درون ماه برن	آفتاب از درون یکوه گری	نه سیر و نه چراغ رگد ری
بر سر او همیشه بادوزان	دور از ان باد کوستا و خزان	چون فرد دید چار گوشه کاغ	سماحتی دید چون بهشت فرخ
از یکی سوزنده آب فرا	به گوار ندگی چو آب حیات	وزدگر گوشه سدره چو پیر	راهی انباشته بر و غنیر
باد پیش و غمزدار این	بادش از ناف گشا و غمض	بود نعمان و آن کیانی نام	بمناشاشسته با بهرام
گرد بر گردان و اهل شب	سرخی لاله دید و سبزی کشت	همه صواب با شمشیر	خواگاه تذرو یکبار
گفت ازین خوبتر شاید بود	بچنین جای شاد باید بود	بود و ستورش آن زمان بود	داد گر پیشه مسیح پرست
گفت از دشناختن بیت	خوشترا ز هر چه در ولایت	گر تو زان معرفت خبر داری	دل ازین رنگ و بوی بدار
ز آتش انگیزان شعله گرم	شد دل سخت گوشه نذر نرم	تا فلک بر کشیده بهشت حصار	بخیفتی چنین نشد پرکار
چونکه نعمان شد از رواق پر	در بنیادان نهاد روی شکر	از سر گنج و ملک بر رخا	دین دنیا بهم نیاید ست
رفت بر بست از آن کیمیا	چون پری شد ز خلق پنهان	کس ندیشد گر نماز خوش	ایت کیخسروی ز نامه خوش
گرچه نذر بسی نمودن	بافت دلش نداد جواب	دشت سوگی چنانکه باید داشت	روزی چنین در انغم گشت
غم بسی خورد و جانغم بود	که میگرفت خانه زان و دود	چون نبود از سریر و تاج گز	باز مشغول شد بتاج و سیر
جو بر بس کرد و داپیش آورد	ملک بار بر قرار خویش آورد	یافت بر جل و عقد شهر سپا	خلعت و لوحی حضرت شاد
دشت بهرام را چو جان نذر	چون بر ملک از آن کوثر	پسر خوب بهشت نعمان نام	تسیریکه ای خورده با بهرام
از سر جرمی و همه سحر	نشده ی یکسان از دوا	بر یکی تخته حرف خواندند	در یکی نرم درفش اندازی
پیچ روزی چو آفتاب نور	آن ازین این از آن گلشن دود	شا هزاره دران حصار بند	پرورش میگرفت ساجی
جز آموختن بهر کس	بود تملش بهر علم را بهما	تازی و پارسی و یونانی	یاد دادش مغ و دبستان
نیکان شاه با مهارت مهر	آیتی بود در شمار سپهر	بود هفت اختر و دوازده برج	پیش او گشت ده جلد برج

نخه بندی عمل کرده	چون محیطی هزار طرل کرده	را صد چرخ آنگون بود	قطره با قطره قطره پیوده
از نمان جانهای و راندیش	باز داده خبر خا طر خوش	چونکه شتراده بر اهل و بری	دانش آموز دید و رنر گشتا
تخت ریش نهاد پیش مهر	دوری آموخت از پای پر	هر تیر می آن نهانی بود	چون زمینی چه آسمانی بود
همه را یک یک بهم زد و خست	چون همه جله شد در و آموخت	تا چنان بهره مند شجره	که اصل هر علم را شناخت تا
از نمودار نیزج و اسطرلاب	در کشیدی ز روی غیب نقاش	باز چون تخت ریل نهاده	گره را ز بسته بگشادی
چون بهره مند شد بخت شنید	بهر آموزی سلاح گرید	در سلاح و سوار کت و تار	گوی بود آن سپهر چو گان
چون از ان پایه نیز گشت بر	چرخه شیر کند و گرد گنگ	تبع صبح از نشان گذاری	سپهر کفد با سواری او
آنگاه تخت سنگ تیره تیر	که بدو زنده و پر نیان چو	تیر اگر بر نشانه راندی	خفته را بر نشانه نشانی
تیغ اگر بر زوی بتارک نک	آب گشتی و یک آتش یک	پیش تیرش گرد زنی بودی	بسانش چو حلقه بر بودی
تیرش از حلق شیر حلقه ربای	تیغش از قفل گنج حلقه گشای	در نظر گاه رست اندازی	بیکش را بوی بد بازی
هر چه دیدی گر چه بودی بود	ز دی بسایه بودی آن گزیده	و آنچه او هم ندیده در تار	دو لکش ز دریا نچه و میوه
شیر برایشان پیچیده بود	لا ف تیری از وز تن بهر	گاهه بریشتر از کانی بود	گاهه با شیر شتر زه بازی کرد
درین هر کجا سخن راندند	شکار کردن بصرام کور و داغ	همه بخم میانش خواندند	ازادیم برین ستم خا
چون سبیل جمال بهر	نهادن گوران را	گشت نمان مندر آتش	ایرین شققت برادر آن
چونکه نمان از ان نشانم	یافت آنچه از سبیل یافت	این فقیش بدانش آموزی	وان چو فقیش بجلوس افروزی
پدی و برادر سے بگذار	این بر می ان غلام دهر	تا چنان شد بزرگی بهر	کر زمینش بر آسمان شنید
این بعلم استوارش داده	وان شاط سوارش داد	مردم کور بود در خجیر	مردم را کی بود ز گور گزیر
کارش آلا می و شکار نمود	با دگر دانش سپح کار نمود	اشتری با پای چو هست	نیک آسوده و بکم دست
هر کجا تیرش از کمان نشاند	کور چشمی چشم کوری فست	ره نوردی کی چون نشستی	گوی بودی چرخ و مهر زاه
پرو آورده پای از اندیش	دست هر گشت شکسته از کاش	نخ صد بار دیده بودی	کور صد کور کننده بودی
کرده با جنبش فلک نشو	و داد داده دست فلک		

شیر و تاختی بوقت شکار باز مازی تنگ ستور را کشتی از نعل او شکارستان روی صحرای بر سر ستور چون کند شتاب گرفت گور را گو کند سر شکست نام خود داغ کرد بر فرش چونکه داغ ملک بران دید ما که با نام داغ سلطان در چنین گور خانه موریتی مورزی اندر شکارگاهین میز و از زینت شکار نفس گردی از دور ناگهان بخت دید شیری کشید و پنجه زد تیری از جعبه بخت پیکان تا بسو فار در زمین شد شاه کان تیر بر کشا درشت هر که دیده بر آن شکار زد چون رسید سوی شیر خا در خورق نکاستند ز چون نگارند آن دم بکا	بادگر کبش بودی کار سختی از سم سرین گور را نقش بر نقش چون نگارستان گو گشتی ز بس گریه گور گور زنده بر سر از بخت کتر از چار سال پنج گشت داده سر تنگی سیاهش گره آزار او نه گریه خفتی آن که خوشتر کی نیم صفت شیر گاو باویران آن دیار و زن مذرش پیش بود و نه جان کاسان بر زمین یکی شد و نه شسته بر پشت و گردن گور بر زده آورد و در کشید پیش تیری چنین چو در و چو ایستاد و کان گرفت بست بوسه بردست شهر آرد قصه شیر و گور گشت در آن صورت گور ز بر و شیر هر کمان به جانور پنداشت	اشقر کورم چو زین کردی وقت وقتی که از غلامت کا بیشتر از آنکه گوه دارد وزن شهر بران اشقر گریه نورد بیشتر گور کا و رید به بند چون از آن گور کرده بود خا هرگز آن گور داغ داری بندگی را زینت بکشاید تا چنان گور خان بکوه و باغ آخر الامر گور شد نامش هر کی در شکوه پیکر او اشقر انجخت شهر را چون تا ز بالا دار دشمنین نصفه بخت شیر گور گشت شیر و گور اوقاد گشت چون عرب زخم چنان دید بعد از آن شیر و ز خواند گفت مندر بکار فرمان شده و تیر و جسته زان گفت بردست شیر جهان	گور بر کردش افین کردی زین بر بستی آن بر سر او پشتا ریخی ز گور و گوزن کز ستایش ندید گردون گور یا باز و گرفت یا بکند که نبودش هزار سال تمام زنده بگرفت از هزار کی بوسه برداغ گاه او داغ گور کو داغ دید دست زد داغ که بر و داغ دست نه نیست گوی بردار سپهر و برش مانده حیران پای تاسه سوی آن گرد شد چو آید شاه کمان را کشاد و کمرین نصفه از هر دو بخت و جسته تیرا پشت در دل خاک در عجم شامش پسندیدند شاه بهرام گور خواندند تا به کار صورت آرایان در زمین غرق گشته تا سوزان آخر نیامی کرد کار جهان
--	---	---	---

روزی از روز و شبی خوش	صفت از دهاشتن بهرام گور	کرد بر می و آهشتی خوش
یاده چند خورنه سردستی	سوی مهر آشفته برستی	از پی گور کند گوری چند
آن بسی گور کوز در گرفت	بهر دشت استخوان گور گرفت	آمد آفکند در جهان شور
پیکری چون خیال روحا	نار زه روی کشاده پیشا	شکم اندوده بشیر و شکر
خط مشکین کشیده سترای	خال بر خال از سرین تا	بر قعی از پر ندگلفاری
گوی بوده ز هم تکان طلبش	برده گوی از بهر تکانش	گلرخی در لباس در لیشی
ساقی چون تیر عادیان قبیلا	گوش خنجر کشیده چون لکلا	گردنی امین از کناره نوش
به نرم پشش از آدم سیاه	ماند زین کوه بهر امیان و	این پنج از خنجر آن از در
قرمز تنیده بر تن او	خون او در دوال گرد او	رست چون نگلی و الکسان
کفلی با دمش و مسازی	گردنی با دمش بسبازی	رفت بهرام گور از پس گور
گوری الحق دوده بدو جوان	گور گیر از پیش چو شیرین	گور میرفت و شیر و دبال
شاهان گور بریتای تنور	چون عیان تافتن توان اگر	گور و بهرام گور و دیگر
تا بغاری رسید دورا و دوت	که بر و پای آدمی نگذشت	از دهاختن دید بر دغا
گوئی از قیچ پیچ شده	کوه از انبار پیچ پیچ شد	و اندر آورد غم چه بدست
آتش چون سیاه دود بر	کا و در سب برون ز دودا	بلکه دوزخ به و میاخی مر
دینی چون دانه غاری	جز هلاکش در جهان کاری	بر شکار فکندی ویر شده
شبه چو بر رگه در بارادید	از دهاشد که از دها را	دست بران نهاد و پاشی
شد قندیش که گور غم دیده	هست از ان از دهاستم	کرستم کار دادستان
گفت اگر گویم از دهاستم	زین خیانت نجل شوم و گو	پاک جانیت هر چه با دالم
از میان دو شاخای جنگ	جست بر اندازد فراخ	ز دران کوه تاشین خیا
از دها دیده باز کرده فرا	کامل از شستش و تیر و ستا	سفته شد چشم از دهای

هفت و شصت

چون براندام گور بچه شمشیر بر سر قادی چون ستون درخت کشته و سوزیده به دوش خویش از بهر کینه غایبی خویش رخش در صیدگاه گور آرد شد در آن تنگنای غار بزرگ چون بر روی سبب تنه بر روی ه از دها را بگنج خانه نهید و طعنه آمد در پی شاه هم بر لیلان و هم تنه مندان شده و از بهر سیرت و سیرت هم سلاست و هم سیرت ارمنیانی و دانه کرد و راه نارنج از مشرق فغان بازگشتی و فریب را یاد بر خور تو بگماشتی تمام در روزی بخوری می گشت خانه از بهر سیرت و سیرت خانه از بهر سیرت و سیرت چشم سینه و زوایا نقش دیوار آن طاری بود	ناحی اندر بگوشش دلیر بانگ از آژدها بر آید سخت سرب آهین بر یاز آهین بی گمان شد که گور کین این خوشت پای بر ستور آرد شد و گرباره برگرفت گور خسروانی نهاده چنین گنج شده که بر قفل گنج یافتید سامعی بود و خاک گان سپا شاه فرمود و ناکند سیصد شتر بخندان چون لاجرم عاقبت پانچش ده شتر و از آن بخرش صرف کرد آن در بخرنی گفت مندر که نقش شد هر چه کردی برین صنعت بهر	شده در آمد با دوا چون تنگ ناحی هشت و شصت ابرکی ترس از گریه کوه بچه گور دید در شکش کار دها گشت و از دها گشت آمد ز دور در خریع یافت گنجی و بر فروخت چو گنج رفت از آن گور خانه بی کرد گشت جویای او و راه گرد و برگرد شاه صفت بند گنج بیرون بند و گنج از دها را اسیر کرد گنج پر داز شد بنوش و بنا و او با آن ظریف دگرش بعزری سبب بخاری صورت شاه و از دها گشت	چون که میدان از دها گشت از دها را دید کام و گلو شده ترسید از آن شکش از دها گشت و از دها گشت چندی کرد پیش و پشت گور چون شاه را بدید چون قدر را بدید بسخنی گور خازن گور خان بی کرد آمد از تنگنای غار برون چون یکایک بشاه سپید راه در گنج دان غار کند شده چو با خود حساب گویند چون بقصر خرق آمد باز ده دیگر بنزد و پیش ایچنین چند گنج خانه گشت نقش آمد و قلم برداشت شاه روزی سیده بود و در حجره خاص دید در بسته شده در آن حجره نهاده قدم خازن آید به سیرت خوشت از صد نگار خانه چینی
<p>یاقین بگرام گور در خورق صورت هفت و شصت پادشاهان</p>		<p>خاص گان و خزان داران چون در قفل بگشاید نقش آن کارگاه دست گز</p>	
<p>گفت این خانه قفل بسته چرا خانه دید چون خزان گنج هر چه در طرز خورده کاری</p>			

هفت پیکر درون گشته بود	هر یکی از آن کثوری بنوب	دخترهای هند قد و ک نام	پیکری خوشتر ز ماه تمام
دخت خاقان تمام یغانا ز	نقشه بعبان چین و طرا	دخت خوارزم شاه ناز پر	کش خرامی بسان کبک دری
دخت سلطان شاه قشرباش	ترک چنی ملاز درومی پوش	دخت شاه مغرب آذربای	آفتابی چو ماه روز آفرین
دخت قیصر مبارک راسی	هم بایون هم بنام های	دخت کسری نسل کیجاوی	در پری نام و خوب چنان
در یکی حلقه حایل بست	کرده از هفت پیکر از یک دست	هر یکی از هزار بیانی	گوهر افسر و زور بیانی
در میان پیکری نگاشته	کاج مهر پوست بود وین بخت	نوحی در فشانده در شکرش	غالیه خانبشت بر قمرش
چون سیمرغ بر فراخت	زده در سیم تاج او بهر	این بتان دیده بر نهاده بود	هر یکی دل به مهر داده بود
آن درین بعبان شکر خنده	و آنچه پیش او پرستند	بر بنشته ویر پیکر او	نام بهرام گور بر سر او
کاج پنهانست حکم هفت ختر	کین جهانجوی چون باره	هفت شهزاده از هفت قلم	در کنار آورده چو در سیم
مانین از در با خود کشیم	آنچه اختر نمود بنو شتیم	گفت تا باشد این به نشانی	گفتن از ما و ساختن زین
شاه بهرام کین فسانه بخواند	در خون فلک شکفت بماند	مردان دختران زیباروی	در دلش جای کرد و بوی بگو
مادیان گشن بود و فعل شوی	شیر مردی جوان هفت عرو	رغبت کام چون فرو نچند	دل تقاضای کام چون نچند
گرچه آن کار نامه را هر زد	شادمانی شد از یکی بصد	ز آنکه بر عمر ستواری داد	بر مرادش امید واری داد
در ملازمی مرد کار کند	هر چه او را امید واکند	چونکه از خانه خست بیرون	فصل بر زدن از نش اسیر
گفت اگر بشنوم که چه بچسبی	فضل ازین در جدا کند نفسی	هم درین خانه خون او در نم	سرش از گردنش در آونم
در هر خیمه ای از زن مرد	سوی آن خانه کس نگا بخورد	وقت وقتی که شاه گشایست	سوی آن در شدی کلید
در کشادگی در شد بیشت	دید آن نقشهای خیمه	مانده چون نشانه بر آب	بتنای آن شدی در خوا
تا برون شد سر بخارش بود	خبر یافتن بهرام گور از وفات	پدر خویش گویید	کا مان خانه غماش بود
چون بهرام گور با پدرش	شیر بر ناو لگ پیر شده	شیر باو چو سنگ بود و نیز	باز گفتند حاسد ان خبرش
کز سر خج شیر گیر شده است	کوه ساید بر زیر سیم	ز این لباس او حریر کند	کوچی از اردو بر آرد گرد
دیو بند و خیم خام کند			و این من سنگ را خیم کند

پدر از آتش جوانی او	مرگ خود دید زندگان او	کرد از آن شیر شمشیر	همچو شیران ترش اندیشه
از نظرگاه خویش مادرش	گرچه ناقص بود نظری نور	بود بهرام روز و شب	گاه به باد و گاه باد
بشکار و بی شتابنده	درین چون سیل کند	کرد شاه بن خایست مر	حکم او در آن چو حکم سپهر
از سوزش کفایت	حاکم کرد بر ولایت	و ادش از خند گدازد	جان اگر خست هم نشد
هر چه بایشان بخور	داد و یک جبهه بود	ز آن خایست که بود	یا وادایست پدرش
دو و چون در فوشت	بازی نمود چرخ بلند	یزدجرد از سریر	کار بالا گرفت زیر آمد
کاج و تخمی که یافت	کرد با او هاکه بار گران	چون می شد سر بر	انجن را نقد شهر سپاه
گر نر او شکی	روی در روی	گرچه بدلم سر بلند	گوهر تیغ و زهر تیغ
از خیانت کشیدن	دید کس ندید	گفت هر کس در	وز پدر مرد و نش
کان بیابانی عرب	کار ملک عجم	تا زبانه دایه	پارسی زادگان
کس نمیخواست	چون خدا خواست	پیری از بخردان	نام او در زمین
گوهر چو جبین	هم گدازد	هیچ بر فرق	گر هفت چشم
چونکه بهرام گویا	کاسان و ز خویش	درد می از سر	بر خلاف گذشته
از سوزش و تخت	کس نتوانست	پای بیکانه	شورش تازه در
اول این سوگوار	نقش پیروزه	و آنکه آورد	بر کشد بر خال
تیغ بر دشمنان	در پیکار و کینه	باز گفت چاره	اول آن به که
گرچه ایرانیان	از دل آرم	در دل	ز می آرم که
با هر سنگ دلی	گوشت زارند	گرچه در شمشیر	بهر و سپهر
که بدعهد و سنگدل	تا زین عاقبت	از خیانت	در نهایت
بخراین هر چه	باشد آن نوعی	بخیر و اگر	بخودشان
مرد کصیدنا	آمدن بهرام	بطلب	تیر از نشانه

آفرین پیوند سخن

<p>سخن بخت چند گونی چند با که با آنکه عهد و ست است بد بود من خصال بد کنم تیرا گرد و شد نشانیست دامن بخت از پلاس حیر وین کند فقره را بر ز خلاص اینچنین داد عهد را پیوند کینه را در کشاد و بست گوهر افزون از آن که شایسته در هم افتاد صد هزار سوا قایم کشوری بشمشیری در جگر کرده زهر مارا گم بر طبقهای آسان ز خوش وزین سوی تختگاه شدند وزین سرب را آورید سیل بنشیند خیار نشانند سر کشی را به پشت بامی نه پوست واکرده وانه را کشند رقت شاه را به سپیدینه شاه نورا ز فانی و اورده نام او تر شد از آن دوری</p>	<p>آفرینان وقت عهد سخن است بارش اندیشه مال خود کنم یک چون آه گنج خایست چون نباشد زبان گفتگی آنگاه پس بکش و فقره خاص عهد پیوند این سرب بلند بر طلب کردن کلاه کین گنج از آن بیشتر که بنگیت این سخن نامعدن ز روی تمام هر یکی در نهاد خود شیری ناله کرتای وین خشم کوه و صحرا ز بس نفیر و خروش پایگی جوی بخت شاه شدند بر زمین آمد آسمان سیل سخت گیرد کلاه بستاند این سخن ساختند و رای نه هر چه فرو و عقل بنشیند</p>	<p>دور تو نظم و ستان لیس بامی خور و نیم او خست نگنم و عوی که بخت و غنای شرط من نیست گفته و آ تازه کرد و نقد بامی سخن فقره گر زرشو و شگفت بد ز آنچه بگفته ز بود کلاه در طلب کردن جهان دای کینه و ریز گشت و کین تازه کین کش و دیوبند و طعنه کشی نم بامی رسید و گرد با ز خبر بر کاسه بخت کلاه گرم کینه چو آتش و رخ کاش و دای جان گشاد و دای تا کند خشم را چو گوهر گور هر گرد آمدند بر در شاه که نرسند نامه بر بهرام</p>	<p>میس کن ای جادوی سخن پند چون گل از دور خود بر آن نفس کاسه گزیده و اگر گفته است تا تو آنم چو یاد نور روزی گرچه در پیشگاه کهر سخن دو سطر ز کیمیا سخن من چو دیدی که فقره و شکیا که چه بهرام و گشت آگاه وار نهادن و نذر مشای لنگر انجمن پیش از از او هر چند ناد و پشتر و این بجا در باره و کشت شام این سخن بخت کرد و توان انگاری بیشتر ز خود و رخ اگر یافت و نگین چنان بشود ز پیچ و کشت و زور تا در آن و سوادان سپا را بی ایشان بر آن شید بجا این سخن و شایسته پیچید چون سید ز آمدن فرود با جباران و بارشان اند</p>
<p>نامه نوشتن بهرام</p>			
<p>داد بهرام شاه دستور</p>	<p>حاجان دل بکارشان اند</p>		

پیش بخت با هزار پهل	بچه بروند و دانشمند پس	آنکه زان جمله گویانش برد	بر سر نامه پسر واد و سپرد
نامه را مهر تاج و دیر	خاند بر شهریار کشور گیر	پرست تا مغزین تنی نام	مغز بادام و پوست بادام
بهم بر دوش لر و دیبا کا	نامه از پیش ایرانیان بسوی بھرام		بهم در دوش چراغ روشن
اول نامه بود نام خدای	گور		گره از بفضل راه نامی
کر و کار بلند می پستی	یستی یا فقه بد و هستی	زاد می با جمله جانوران	از سپهر بلند و کوه گران
بهر زاد نگار خانه خود	قدرت است نقشند خود	در تنهای هیچ پیوندی	نیست بیرون او خداوندی
آفرینش که کشته او است	واقش مهره بر نهاده او	اوست دارنده زمین و زمان	هست بر حکم او همین جهان
چون فرو گفت آفرین پند	آفرینده را درود می چند	گفت بر شاه و شاهزاده	که بر آورد سر بچرخ کبود
بهم ملک فرو هم ملک داده	داد مردمی و مردمی داده	من که هستم حاصل کسری	کس چون گیرم از خصوصت خام
هم بهر بند و هم جانبدار	هم بختیم جهان پسندید	از بهر بندیم نو از دخت	بی هنری رسد بتیج تخت
سر بلندیم و اد تاج و سریر	بنود هیچ سر بلند حقیر	گر چه صاحب ولایت بزم	پیشوای پرست و آدمیم
بهم بدین خسروی خیم شود	کا نگین سخت شد بر لود	آقدر دشتم ز نوش توان	کا خرم بود زان همیشه جوان
نه اگر بودی بران خرسند	که خط دور نیست جای بلند	لیک ایرانیان بزور و بشرم	گرم کرد از نوازش گرم
دشتم بدان که شاه شد	گردن افراز تاج و گاه شد	ملک را پس دارم از تنی	پاسا نیست این تپا دشی
ایمنش در نواز سخت کجاست	کار ز دشمنست و عالم دوست	از چنین عالمی تو بی خبری	مالک الملک عالم دگری
خوشه آید ترا کیا بی گور	از هزاران چنین کیا بی شو	جرعه باده بر نوازش شود	دوست داری تر سپهر کبود
کار خبر باده شکار نیست	با صدامی نامه کار نیست	راست خواهی ضایع و از بس	که نزاری غم و ولایت گس
سبب بگیرد در شکار و شکار	گاه با خور و خوش گوی خواب	نه چون بوش و نشادای دور	از پی کار خلق دل رنجور
کشمند و دوستان شیشه	کجا بی از دشمنان در نیشه	کترین محنتی که یاب شاه	تیغ باید زوان بهر نگاه
کا شکان شیشه کار من بود	یا که کار من بودی	کرد می لهو و عیش با خمتی	بمی رود جان تو انمی
آنگاه که در دهان	دارم ز دین دولت آگاهی	دارت ملک تو بی دست	ملک میراث پادشاهی

کان کنو سبب تار عبت خو	کان شکایت کنی نیار پیش	لیک از خانکاری پست	سایق تاج دور شد ز سر
از بزه کردش عجب ماند	بزه کر زین جنایتش خواند	از بسی نور به سر خون پری	گاه تندی نمود که تیزی
کن بران تخم آفرین بخت	تخم کاری دران زمین بخت	چون خواهی ترا بشای کس	که زین پایه باز گردی بس
آتش گرم بایه ارجوشی	آهن سحر دگوبی ارکوشی	من ازین گجهای پنهانی	وقت حاجت کنم ز زلفش
انچه برگ ترا پسند بود	خج آن بر تو سود مند بود	مگذارم به هیچ تدبیری	در کفاف تو هیچ تقصیری
نایدی بشم از تو روشاهی	بند و فرمان بهر چه تو خواهی	چون من خلقی جمله گردیدم	خود ولایت تر است بشاهی
چونکه خویشند خواند نامت را	جوش تپش برآمد از بهرام	باز خود را بصد تو انانی	داد چون زیر کمان شکستنی
با چنان گرمی نکرد شتاب	بعد از اندیشه باز داد خوا	کایچه در نامه کا تیان اند	گوش کردم چون نامه را خواند
گرچه کاتب بود چاکست	پند گوینده را غیارتی	انچه بر گفت شد ز راهی	نی پسندم که هست جای
من که در پیشین من چاک و چم	سرفه ز داوادم بهفت ظم	لیک ای که دارم از بدین	عیب باشد که هست با دگر
گرچه در عوی خدای کرد	من خدا دوستم خود پرور	بست بسیار فرق ترک پور	از خدا دوست تا خدای دوست
من که مروی نکرده معدوم	کر بزه کاری پدر و دم	پدرم دیگر است من دگر	کان اگر سنگ بودی گم
صبح روشن نشیب پدید آ	احسان خانی ز سنگ میرا	نتوان بر پدر گواهی داد	که خدا تا زور مانی داد
گرچه بی کرد او به نیکی بخت	از پس مرده بدینا بگفت	هر کجا عقل پیش رو باشد	بد و بدگوز بد بشنو باشد
هر که او در سرشت بد گد	گفتش بد شدش سرت	بگذرید اینجاییت پدرم	در گذارید از انچه بی خرم
لیک بر من اجل گیر راه	عذر خواهم از این رفعت گنا	پیش ازین گرچه خافان ختم	ایک اینک ترک آن گنم
مقتلی را که بخت یار بود	مقتدر با وقت کار بود	به که با خواب دید نه تیر	حیث ابوقت بر خیز
خواب من گرچه بود خالی	از سرم هم نبرد خالی بخت	کره بیدار به تقسیم یاری	دارم از خواب بخت بداری
بعد ازین دی در بهی دارم	دل سر غفلتی تنی دارم	کنم بخج دی و بد کامی	چون شدم بختی کی گنم خامی
سه سحر را علاج ساز شوم	مفسد را نه پیش از شوم	در خطای کسی نظم نه کنم	طمع مال و قصد سر نه کنم
از گناه گذشته ندارم یا	تا نمودار وقت باشم شام	باشان آن کنم که باید کرد	وز شام آن جورم که شاید کرد

تاورم رخته در خرینه کن جز تیکان لیس نیرودم و در دارم زداوری آرم بزو یو آرم از راه چون شد این گفت ایها شد هر چه گفتم زای خوب شد تاج داری ستری گوشت شحم به سمنی و دارائی تا کیو رس از سریر و کلاه موبدان گرد و گردن پای شنید که دار تخت جعتی باید استوار کن شاه بدم کین جواب شنید آن مخالف که شکایت تاج و تخت آتست شاهی گرچه پو و فیت شاهی تخت جشید و تاج آید بس کی تاج و تخت ده دهم از دالی رسید بر درگاه گو چندان زنده تر از او من بختی بجای و گران	مال دشمن کنم هرینه پس از بد آموز بد نیاموزم آن کنم که خدای دارم شرم آز دور اگر کنم بنگاه تیر تر مو بلز میان بر خاست خروش بر کین دل نبشت تاج با ماست یک به تیر از تو می باید آشکارائی میر و دست آتش آتش همه از یک زبان آید دست بندی همه آید کار دین همه را زنده پخش آتش چنانکه شنید طنش من شد اگر چه شست آتی خواه باشم خدای بر مدار ای قدر خدای من بر دایم نایز تا آکن تیرم دارم به تیغ بستانم و آنگاه ز کین بخت بیاید که بناله سپید و سپید جانه من به دست خدای	شیک ای از برم نباشد دو زن و فرزند و ملک مال بهر نان کس از روز کشایم بنمایم بچشم به بیننده گفتار از خدای و دای سر تو زنی که سروری چهار زین گشای بخت تو که خواهد میوه دل توئی سیاه کاک را بر تو اختیار نمیست یکه تا بندگان درین بزم گرچه ایم تاج بی سحر مادر آیین خود چهل نشویم گفت غم از شمار و نبود ناجش از چرخسان بزرگ زاد و دشت از دین و دین هر که او تاج دار و تخت هر که رایه بود در بخت جای من در گرفت خدای و هر که خست به بندگی تو ز خستید خانه سرخ خسته خستید به شکر	بد و بد زای را کنم مجور بر من این ترش بیان رسد بلکه نقش بنان در افرایم اچیز بسند در آفریننده هم خورشید هم خرمندی سرخشان سپای این بدای زند و در اکیان بخت تو که یادگار در شیر پاک را و جهان چه تو تا بد نیست که گرفتار غم و غم بر نیایم جسد زنده او نکند عهد و تنگدیشی تا قل آن که به میوه افتد که کی بوی از و زب از ارم کس میراث من به سپید تاج و آسمان و تخت من از بخت تاج و تخت خستید و تنگدیشی پشت گیر دای سپید تو زین جسد پراغ را تو زین من است
---	--	--	---

تبع نشسته از بکر خوردن	دشمنه بزاف تیغ بر گرون	همه ملک عجم خست زانین	در عرب مانده خیل خائزین
گاه منذر فرستدم خوانی	گاه نعلان خاکستد جان	نان دهنم بدین کله داری	نان خواهم بدین گنه گاری
من چو شیر جوان ولایت گیر	جای من کی رسد بر پوهر	کی منم کی بود مخالف تاج	هر کی را دکی دهند خران
هست جای کیان برای کیان	جز کیان اسیا و جاکیان	شاه ماییم و دیگران بخت	ماییم و دیگران تهن
شاه باید که شکر بخیزد	از سوار چو گرد خیزد	من که پیغیان نیست نه	جز به پیغیان نشاید
نیک دانید کاچه می گویم	راست کاری و راست می گویم	لیکن از راه راست پیمایم	بر سر سبکشی و سلاطین
گر کنم آن کنم که رای شماست	رای بر جستن بضای شماست	و آنچه گفتند حجتی باید	که بد و عقد بسته بخشاید
تاج بنیم در میان و شیر	بهر آرزو که هست یور	باید اوان و شیر دزد	خوشی در شکم نیاگذد
و حشی و تیر خنک و خشم آلود	کز دم آتشین بر آرد و دود	شیر در آرد و بیدان گاه	گر در گرد صف تند و دوا
تاج شاهان سر بر نهند	در میان و شرزه شیر نهند	هر که تاج آرد و شیر ستاند	خلق آرزو تا جو رخاوند
چون سخن گفته شد رفتی	سخن و لغزب طبع لای	که دآن نامه را برف جو	خواب شیرین دلیز بر خا
نامه را مهر خود نهاد و رو	شرح و سبطی تمام داد و رو	شهرستان که مهر شده دین	وان سخنانی لغز بشنید
باز گشتند سوی خانه خویش	صورت شاه نو نهاد و پیش	گشته هر یک ز مهربانی او	عاشق فخر و خروانی او
همه گفتند شاه بمرام	که ملک گوهر و ملک نام	نتوان برخلاف او بودان	آفتابی بگل در اندون
تند شیر است آن ببرد و سوا	کار و دایم یکد بر شیر کار	چون شود تند شیر بخت	همچو کس پیش او نذر دپاک
کوستاند سر و تاج بزود	سرور ازاد و پاسبان تو	به که گرمی بد و نیاموریم	اتن کینه بر نیفر و زیم
قصه شیر و برگرفتن تاج	به چیتن شرط نیست اوختا	یک این شرط جفتی بزرگ	کا گبی باز د شیر زگرگ
سوی درگه شد بد جلد	باز گفتند شرط شد با شاه	نامه خواند و حال بنمود	یک سخن بر شنید و فزود
پیر تخت آزمای تاج پرست	تاج نهاد و وزیر تخت پرست	گفت ازین تاج و تخت بزرگ	که از و جان بشیر بسیار
بکه زنده شوم تخت بزرگ	باشوم کشته در میان تو	بروزیرک کجا و لیس خود	طعمه کز و پان شیر خود
دارت مملکت بر تیغ و کجا	همچو کس میت جز ملک بجا	وارت ملک را و بهندیر	صاحب افسر و جان است

من ازین شغل در کشم در شرط با تا تو اخذ روی چونکه بهرام شتر را که شتر شتر را و را بجای خویش ایم و رکشد شتر و تاج برد ختم قصه بر آن شد آخر کار بامداد آن که صبح زرین تاج کار داران و کارسرایان از عرب تا بجم سوار شدند شیر با شیر در هم گفتند تاج زرد در دم و و شیر میزدند آن و شیر کینه کینه یعنی این تاج زرد را که برد کرد و برگردان و و شیر گرستاند ز شیر تاج او را شاه بهرام ازین گفت سرحد شیر کنده بود ز با در حرکت کرد عطف قبا چونکه شیران را پیش دید تا سراج را با چنگ آرد پنج شانه باره کرد و از آن	نیم شاه بلکه شاه پست نمیت لا بدین خرد من در چنین شرط بود نیست شیر ندیم و تاج پیش ایم وز ولایت خراج بست کاخ شتر است گذر در آ برگر فتن بهرام گو ر تاج از میان دو شیر	پانچ آراستند ناموران چون بفرمان باشد می تخت نیست بازی شیران بر تاج گر برسد سیر عاج سرت در خور تخت آفرین باشد رو زرد و او در شمار آید شیر داران و شیر مردم شیر داری چنانکه بود و آن آواز بسته دشنه بوی ماه ما و طشت رشتن بوی اگهی شان ز آهین جوی قوی آن شد که شیر دل بهرام یاری انجخت و رای بداد در زرد و پشت پیچ پشت انکه صد شیران و زبون با بانگ بر زرد بند شیران حمله کردند چون تو رفتند شاه تیا و پشان جو را گفت تاج بر سر نهاد و شد تخت	کای هر خسروان و تاج سران هم بفرمان مارها کن خست تا چو شب بازی آورد شتاب در شود کشته نیز تاج سرت لیک بهیات اگر چنین باشد شاه با شیر در شمار آید گری زرنهاد و تخت از آنجا هم قوی است بهم قوی ایان یک کرد و بر نشانه کار تاج نهاد در میان و شیر وین بست تنی کینه کینه ز باطشت تنی طشت و بوی شیر گیری از دبا شکری سوی شیران که تخت خرام اینکه هر جای جای خود داد که با این پشته شیران نبود از زبون و دست چوین از میان و شیر تاج را برد و دست تیغ در دند سیر و زرد بر پامی افکند بنمایاری چنین نماخت
---	---	---	---

<p>رون تابش از میان پیشانی پیش از آن را صد ستاره شینا سده کرده بود طالع نخت زهره در ثور و مشتری در ثور دست کیوان شده ترازو از بس لعل ریختن باور آنکه اول سریر شاهی داشت اول از گفتن کمان و دندان همچنین بر سر آشکار نخت شاه چون سرفراز عالم گشت بر خدایم آفرین و سپاس تاج برداشتن ز کام و سپهر آن کیم گزید خدای بگذارد با من این خاصه گان که در من کز گزیدند گوش راست شد آنچه بر من فریضه قضاوه است از من افزون از آنکه چرخ بگرد اعتمادی بکنیم بر کس کار من جز در دود و دود باد یکدم ساعت شست بخت آنجن است باز بزرگان کرد</p>	<p>رو بهار از نخت کرد بزر بر نخت شستن بهرام طالع باطل نیک طالع پادشاه و نایت خانه از هر دو گشته چون فرو نخت از خاک تالکوان گنج گشتی نخت شد چو در پیر بیعت شهری سپاهی داشت شاه آفاق مشهور جهان آفرینی بقدر ز نخت سر بلندیش از آسمان بگشت آفرین باد بر خدای شاک از خدا و انعام این آفرینش که زمین میچسب نیاز دارد راست نماز شوند چون در ایوب آتش جبهه جوهر عظم را عظم داد و او است باد بر خشکان خاک وزد بر خدا اعتماد کردم و پس هرگز زین شایسته شایسته پس بکوت کشید از اجار ذکر عدل و انصاف بهرام</p>	<p>طالع نخت یادش ای او آقای در اوج خویش بلند در دهم ماه در ششم نهم چون بدین طالع مبارک گنج داران فروز ز حدشا چو کردید آن شکوه بهرام موبدان خسرو جهان خوان خطبه عدل خویش را خوان گفت افشردی ای بخت پشت بر نعت خدا نخم چون رسیدم به تیغ نخت مکران کو گناه کار بود از گزینی که روی بر تابند روزی چند چون بر تپان طاعت میبکشد بر مردم نیست از تیغ مرد سپهر پیش از آنکه به سپاه رسید چون شد انصاف و چو کرد عدل میکرد و داد میفرمود ذکر عدل و انصاف بهرام</p>	<p>فرخ آمد از نیک خواهی او از نخت بود و دشت پس در قرآن با خطار و شش پند مجلس آریه تیغ و بکام رفت نخت شایسته گنج برگ نخت ساختن کافیه نخت شد بد فای سر نیش نخت ایگان خوان لوگو و در لعل از نخت ای نخت نخت و یاد ز من شکر نعت کیم چو نخت کارهای کیم خدای پسند روز و خدای و راه دار بود در نخت نخت نخت نخت انصاف نخت نخت نخت بجز از طاعتی که طاعت بجز از نخت نخت نخت زنگار نخت نخت نخت بجهده مشک کرده بهر نخت خلق از راضی خدا نشند استواری بر استواران کرد</p>
---	---	---	--

چون ز بهرام کو تاج و سیر	که در پادشاهی چگونه بود	سازد و گشت و شکر و شیر
که هفت چشمه ریاست	بر تخت هفت پایست	روشی بر سرش نشان آید
و بخوبی ز روم تاج ستاین	سیک از از چین خراج ستاین	چرخ نوبت رسانده بر چرخ
برسم انصاف و جهان آورد	عدل با سر بر آسمان آورد	با ستارگان ستارگی
قفل غم را درش کلید آید	کام از و فتنه رخ پدید آید	بر نفسها کشاد گشت بهر
کا و ناز ده گشت زانده	آب در جو یسافز آید	ستار بر درم قرار گرفت
حل و عقد جهان به و شد آید	و و بوائی ز ملکیت بر خط آید	یا فقدان شکوه و شرفی
کار داران ز حل کشور آید	گنجها ریخته بر در آید	قلعه داران خزینه سازد
هر کسی وز نامه نویسد	جان بوقیته او گردید	هر کسی با بقدر پادشاه
مردی کرد و مردم اندر	سیکس با نماند بی و	در تکیه ای با یکبار آورد
ستم لگ برگرفت پیش	باز اگر دیا کیو تر خویش	از سر فتنه بر دست نیاید
پایه کار و شمنان شکست	بر جهان داد و ستاد آید	مردمی کرد و در جهان آید
خضم را تیر چون ادب کرد	ده بختی یکی نیاید	کامی را بوقت بر آید
وید کین خیل خانه خالی	نار و الاغ را غنای	خویش را بعشوه کش آید
ملک بی تکیه رشت ختمه	تکیه بر ملک عشق ساخته	روزی از بقیه شغل ساری
نفس از عاشقی برون آید	عشق را در روی خون آید	کیست که عاشق نشانی
سکه عشق شد خلاصه	عاشقان به لسان آید	همگی پروران آید
کار و باری بر آسمان آید	زیر فرمان بهر جان آید	او جازای خرمی می خورد
گنج در خضرش روان آید	غارت تیغ و تازیانه	آوردی جهان به تیغ و آید
ملک از و گرچه شیر شاهی	همچو خورشید بی فراخی آید	مردمان از غر و نجات آید
شکر یزدان دل با کرد	شفقت از سینا جلد آید	هر کسی کا خردگان آید
		شکر نعمت پیاورد

قصه آن تنگی که در عهد بهرام گور افتاد و غایت او بر خلق فرماید

آن فراخی شود برایش تنگ
انسانی از دانه بر زمین تنگ
برخورش تنگی آن جهان در آن
تنگدل شد جهان از آن تنگی
مردمان چو گرگ مردم خوا
سوی هر شهر نافرمانی بود
با تو انگر بنرخ در سازند
تا در ایام اوز بی خوردی
اشترانش ز مرز بیگانه
کارش آن بود کان گمبایستی
شاه از آن مرد بی نوا مرده
گفت گاهی تنق بنجش جان بود
ناید از من اگر چه که شوم دیر
گزار تنگی ای ز جانوران
سرمه چون شد چشمتی تضرع
چون تو در چار سال خونریزی
از بزرگان ملک او اخذ
هر که میزد در جهان نیست
نوسپایان شنیدم که بری
ازین سخن گزرازی روشن نیست
تخل با نخل شایسته تر باشد

یافتان غرت گران تنگی
گاه مردم خورد و گاه مرد
که در روز ذخیره چیزی بود
بی درم دادند و بوزند
کس نمید و ز هر بی جزوی
میکشیدند نوین دانه
از چنان پیشه پادشاهی
تنگدل شد چو آب فسر
رزق بنحیضت نه چون
کاهوئی را کنم بچرا سپهر
مرد و جرحی بنزد اندران
با تفری داوش از درون آرد
مردم از فاقه نپسندی
کس شنیدم که چار ساله مرد
داخل بی خرج بود از بیست
خانه در خانه شد بلند چونی
عهد بهرامیست و بر من
بر خرافه سرانچه تر باشد

باز گفته قصه با بهرام
شاه چون بید قدر دانند
تا ایمنان شهر جمع آیند
انچه ز انبار خانه مانده
انچه از دانه بود و بارش
لاجرم چار سال بی برد
جمله خلق جان ز تنگی برد
روی از آن رخ در خلا آورد
یکی قدرت خدای خویش
توئی آن کز رات بی روی
کر نه با بش از نبرد مرا
کایزد از هر یک رالی تو
چار ساله نوشته شد منقوش
نخ آن شاه کو نعمت و ناز
از خلایق گشت بود نه
بام و بام اگر شد خونی
بود نعمت خونندگان بسیار
تلقی سخن نه با ننگه شد

روزی آنزد یک ز این تنگ
تنگ شد دانه جهان فرا
کامی چون ستور و گویا
که در آفاق تنگی ست تمام
در انبار بر گشت و ز بند
در انبار بسته بختانند
پیش مرغان نهند وقت
هر کسی می کشید ز انبار
روزی خلق بر خرنیشت
جز یکی تن که او تنگی بود
عذر تقصیر خود بجا آورد
میش را کم کنی و کم برایش
یک بیک خلق را دمی بود
چونکه مرد و دخیل بود
بر قدرت ز پادشاه
کرنای رتو مرگ باشد
مرگ را وشت از عید
بی عمارت نه بشت
شخص از تنگی بیاسپار
یک نصبت فرو نه بخت
بخت را و دخیل بود

نادر گشت و زمان از دستش

نادر

مردم این شده و پشت و پیکره حوضه از می بگره هر جوی خلق کیارگی سلاح نهاد دانه بر گشت نبود شمشیر زود فرمود تا و قسمت کرد شش هزار استاد و ستاد تا بهر جا که رفت کش باشند در چنان دور غم کجا باشد شاه روزی شکار کرد پسند بشقور رسم بصورت آفت از سواران ره که بسته دستش از هشار در میگردد چون بود در آن گور و باد آ شاه چون شیه در فلک زن و آنچه زود در گذشت هم گدا فتنه نامی هزار فتنه درو البیانی بر و غن آلوده ال چون بر نوا می داد آورد ساز و جنگ ساز و خوشتر چون در آب با گوشتیننگ زلفگاه گور شد تیرش	نارنجشوه گمان کرده گرو مجلسی در میان هر کوئی جله را تیغ و نیزه رفت از پا او بزد و روز و شب از شو نیر کسب کو و نه خور مطرب پای کو بعبیت با خلق را خوش کنند و خوش بر کشید صغی دو فرنگی هر کسی می خرید و تیغ فروخت هر که را بود برگ عشرت سنا هر کسی را کاشت بر کاری هفت سال از جهان بخت گرد کرد و از سواد هر شهری دشت و روزمانه طالع نور	صفت شکار کردن بهرام گور با کینزک چینی مشری نه قوس باشد جا شاه در سطح چشاده چو دزدیدن آبن مبارک و تیر ناخچه شده که خون گوران بخت نکست نرم و زخم درشت دشت باخود کینزک چون تازه روی چو نو بهشت با بهر نیکی می سرود سر بیشتر در شکار و باد و رود گور بر خاست از بیابان نیو کرد و هم بهشت نهاد در یکی لحظه زان شکار بخت	شیر می گشت و گور می آید رسم گور سوی شاه گذشت بر خالی دشت پر میکرد آتش می باید از برای کباب بیدتش کرده چشم بهر گور مالش کرده مالش برداشت فتنه شاه و شاه فتنه بود چرب و شیرین چو صحن بود مرغ را از هوش سرود آید این زده ای اه آن در نمی تد تیر و گمان گرفت چیل بوس بسناک و آنچرخش
--	--	---	--

بر بلخی و در بانی و چنگی
دور کاس در دین ز کفر خفت
عیش میکرد و بتقسیم دنا
دشت از عیش روز با آبی
بخت بقا و سار غم بر کند
داد بر قعبه را از ان بهر جا
صاحبش به روز بهر صاحب
که بر روز بهر پادشاه باشد
در بیابان پست و کوه بلند
قوس نه گشته مشتری قوس
اشق در رقص و در گرفت پیر
نمای آتش فکد و گنجینه
گور آتش بهر آن انجین
زنده میکرد و بهر کشت
چست و چاکب هم کالی
خوش خرامی چو باد کشت
رود سازی بهر چاکب
شاه را خاستی ساج و بود
شاه بهر گور تند کرد سمند
پس گمان به کشید
چندر کشت و چند بر

وان گنیزک ز ناز و عیساک	در شاکر و خوشن داری	شاه یک خط است با جوسو	تا یکی گور شد روانه زرد
گفت کاشی شک چشم تازی	صید مار بچشم و ناری	صید مار صفت فروز آید	در چنان تنگ چشم چون آید
گوری آید بگو که چون تازم	وز مرش تا سمش چاند	نوش آب با بنش کنو بی	زن بدوزن گراف گوی
گفت باید که رخ بر سر	سر آن گور بر سمش وی	شاه چون پیچ پیچ او	چاره گشت ز پدجی او
خوشت اول کمان که به به	هره در کمان که به به	صید راحره دلفه گوش	آمان تاب مهره نخر جوش
سم سوی گوش بر صید ز	تا ز گوش آرد آن غلوه برو	تیرش برق شد جهان فرو	گوش و سم را یکدیگر بردو
چون بهر سم بدوخت شایه	بهر سم در آمان نخی	گفت شب با کنیز کی چنی	دست بردم چگونه چنی
گفت برگرد شهر یا این باد	کار بر کو که بود و شود	هر چه تعلیم کرده باشد	گر چه مشکل بود تواند کرد
رفتن تیر شاه بر سم گور	بهت عادت ناز زیادت	شاه چون این شد عیبت	تیزی تیر بر درخت آمد
دل بران به بی مدار کرد	کنیز بر خوش افکار کرد	پادشاهان که کنیزش باشد	خون کنند آن زمان کنیزش
گر چه باور آید زین کنند	جز سنگی را که پوستین کنند	گفت گر نامش تنیده گر	اگر کشم این حساب از آن است
زن کشی کار شیر مردان	سپردن بهر دم گور کنیز را	بهر سنگ	
بود و سنگی از زرا و بزرگ	گفت و کار این کنیزک		
خواند شاهش نیز خوش برا	آن پری چه را بخت خوش	فقه بارگاه دولت	فقه کشتن زرو می عقل است
برد سرنگ و او پیش	کیس چنین پاسند	خواست که کار او ببرد	شمع و اراتش سر اندازد
آب در دیده نقش آن	وز کنیزش اختیار من	مکن انیستی تو دشمن پیش	خون من بی گنه بگردن پیش
مونس خاص شهر یا من	دیو باز چه نمود مرا	تا بدان حد که در شراب	چون بنش کس نبود و نوس
گر ز گستاخی که بود مرا	شاه را گو بختش نه	شده ز گرمی سیاستم فرمود	در هلاک مگو شش و دوازده
روزی چند به کنیز	ایمن باشد میان و	گر بران گفته شاه باشد	یکم خون من حلاست باد
و شود رنگدل بخت من	این کردی بخند من	توزیرش بر من بود	راد سروی نیوفد بر خا
از آید و گریه	این سخن گفت و عقد	این سخن گفت و عقد	پیش اینت یا عیال نهاد

هر یکی از خوشه‌های قلیسی	داخل عمارت نرنگ اونی	مرد سرنگ از آن فوژ است	از سرخون آن ستم برست
گفت زنهار سربکار سرب	با کسی نام شصت یا سرب	گو من این خانه را پرستارم	کار میکنم که من بدین کارم
من خود آن چارها که باید ست	سازم از خواهرت نماز خست	بر چنین خند ساختن بخت	این پیدا و رفت آن نگرند
بعد یک هفته چون رسید شاه	شاه از دوازده قصه ماه	گفت مرد را با شد و اداوم	کشم از آشک خون بساوم
آب در چشمش شمر یاز آمد	حکایت		دل سرنگ برقرار آ
بود سرنگ را در تنی محو	جایگاه بی چشم مردم دو	کوشکی داشت بر کشیده باو	از محیط سپهر یافته بود
شت پاییه رواق منظر او	کرد جای نشست بر سلو	بود بر روی همیشه جای کینر	بغیر از آن هند جای غریز
ماه گاه می در آن روز بزم	واو گاه ساله لطف نهاد	آن پری چهره جهان افروز	بر گرفتگی بگر و نش بر روز
پای دوزیرا و بیفش روی	پایه پای کو شک آوری	هر گاه ساله کش بود بهار	ماه گاه ساله کش که دیدار
بهر روز آن غزال سیل نام	بر گاه ساله راز خانه بام	روز ناز و رازین قنار است	کار گر بود چون ناز گشت
تا بجای رسید گاه ساله	که یکی کاو گشت شش ساله	پنهان آن بت گل انباش	بردی از زیر خانه بر پاش
پیچ رنجی نیاید بی آن	ز آنکه خوا کرده بود آن کا	هر چه در کاو گشت می افروز	قوت او زیاده ترمی بود
بروز می آن نیک جسم تا دل	بود تنها نشسته با شنگ	چار گاه هرگز گوش کو کهرش	بر کشاد آن کار حور او ش
گفت بان نقد با بر بفروش	چون بیاستند بی از خوش	گو سفندان خود بخور و گلاب	و آنچه باید شمع و نقل و شراب
مجلسی است کن چو بر وضو	از کباب شراب و نقل و خور	شه چو آید بین طرف بشکار	از زکاتش چو فتح دست ما
دل در اندازد و جان پذیرد	یک نمانش لگا گیر کن	شاه بهرام نوی خوش دارد	طبع آزاد و نازکش دارد
چون ببینند نیاز مندی تو	سرد آرد بسیر بلندی تو	بر چنین منظر ستاده سیر	گاه بر میان بهم و گاه شامیر
گر چنین کار سازمند شود	کار ما هر زمان بلند شود	بزرگ سرنگ لعل اند بجا	کا چنانش نیاز داو خدا
رفت و از گنجهای پنهان	یک یک ساخت برگ مهمان	خورد بای ملوک و ارسو	مرغ و ماهی گو سفند بود
راج زیکان که مجلس آید	نوش نقی که بزم را شای	به اسباب کار ساخت تمام	تا کی آید بصید که بهرام
شاه بهرام روزی از تخت	گفتار در همان کردن سرنگ		برد سومی شکار صحر هفت

بهرام گور را پیش کشش کردن گفتن بر خوش

پیشتر آنکه رفت صید کند
چون بدان گذشت آن
وید ز تنگی گران باده
بود سر تنگ خاص پیش رجا
بنده و در دمی داده است
لی تکلف چنانکه عادت او
دارم ز داده غایت شای
گرنور داده شاه پسر
شاه چون دید کوز یکی
داد و سر تنگ بوسه بر رخ
چون پیشتر صید گاهید
فروش بر فروش چند جا به نگر
شاه به شد فراز فروش و
میزبان آمد آنچه باید کرد
شاه چون خورد و صاعود
لیکن این شستار پلایند
میزبان گفت شاه باقی باد
طرف این بین که خیرست
شست پانچان بر دیکه
بخند گورین سپاس کسی
شبه چو سر تنگ آن گفت

بجز در بزمه سایه دریا
چون خنجر چنین شنی خط
بزنش از جرحه زیر پادشاه
سنت دای سعادت او
کوشکی بر کشیده ستر نامه
خاک بوسه ستاره بر در
پیش برد آن سخن بیهنگی
رفت فرنگار کرد آینه پاک
باز چرخش با وج ماه سید
گرفت و غش کشاده شد آن
وید طاقی بس پند ی طاق
از گلاب بخور و تبرت سر
از گل جنتش بر آمد خوسه
کاسان بر سرش ده بکند
گوشش پادم حوساقی باد
نرم و نازک چو خرقه قلم شاه
که ناز و سپیج ناپیست
از زمین برگزایدش نفسی
سر انگشت را بنده آن

باز پرسید کین و یا گرا
بر زمین بوسه داد و بر نوا
شاه گرجای پسنکند
سر در آردین کر توبک
باغ و باغ گرد بر گردش
گردش خانه را عبیر دهر
گفت فرمان دست گاه
فروش منظره نو بهار آراست
میزبان از نور دهای گزینا
زیر خنجر خرام شاه فکند
طرح کرده رخ خورنق با
چون ساز خورد های خوش خست
گفت کای میزبان زین کلخ
از پیش شست سال کز تو کند
از من این طایفه نیست من
کرده گادی چو کوهر گران
گادی آنکه چه گادی چون سیله
زنی آنکه بشت پای حصا
گفت ازین جنس کار چون شد

صید من تا چگون صید می خست
دشت آن منظر بنه تنگ
ده خدا و ندان و یار گشت
گفت کای شهر یارنده نوا
بنده پست را بلف کند
سر بزرگ جهان شود تنگ
خلد مولی و در غده شاکر
گسم شهید و گاو شیر دهر
تا زنجیر گمن آیم باز
کرد بهر زنجیری که باید است
کسوت سوزی طرایف چین
آن بان شاد گوهر چند
فروش فکند حسن ازرق با
می و آن کرد و نرم شای با
جایگاهت خوش است مبرک
چون توانی بر پریای شست
از چنین پای مانده گی کردم
آرد این جایگاه علف خور
بکشد پید خویش اسبلی
می بر و چون محبت نباشد کا
نبود اگر بود فسون باشد

باورم ناید چنین بدست	تا بهیم چشم خویش سخت	اگر از مرد مهربان ده دست	تا که عوی غم را دست
سیربان کین سخن شنید بریز	گفت با کاو کش کجاست شیر	بستنی دست از شناخته بود	میش از آن عده کا ساخته بود
ز یوروزی چینیان بدست	داد محل را هزار گرسست	ماه را مشک اندر قفیم	غزه را واد جادوی تعلیم
چشم را سر فرسید کیش	تا در ابر سر عقیب کشید	سرور از یک ارغوانی ۱	لا در سر و بوستانی را
در جاقوت را بدیریم	کرده چون سیب عاشقان بود	تاج عنبر نهاد بر سر و	طوق عنبر کشید تا کوش
شد که تختش بود ز تخته عاج	ناگزیرش بود تحت و زجاج	مشرقی از فرق نام و پا	در و سر و دیگر دهنده
ز گنجی خال زلف بند و گداز	هر دو در یک طرف بنیاده	گوهر گوشت و گوهر گشت	کرده از ار عاشقان بر
شبه خال بر عقیق لبش	مرد ز گنجی نهاد بر پیش	رویش از دانه ها در خوش	کرده بسته از ستاره نقاش
ماه را در نقاب کافوری	بسته چون در سمن گل سوئی	تا به وقت سر از شنا	کرده وقت را سحر آید
پیش آن گاو رفت چون بر	ماه در برج گاو یا قیده	سفر کرد و گاو را بر داشت	گاو بدین تا چگونه گوشت
پایه بر پایه بر دو پیام	رفت تا تحت پایه بهرام	گاو بر گردن پیاده سپ	شیر چون گاو و حیثیت
در عجب اندکین چه شاید بود	سودا بود در نیافت چه	مرد گردن نهاد و گاو بر	بچه شمشیر چنان نمود و بشیر
کاسچه من پیش شه بر تن	پیش کش کرد و از نو اف	در جهان کیست که بر و در	از و در قشور بر و بر
شاه گفت این نیز در دنیا	بلکه تعلیم کرده نخست	اندک اندک با الهای در	کرده بر طریق آرام
تا کنونش ز راه بی رسد	در ترازو می خویش سنج	سجده بر دوش غار سلیمان	با دعای بشیر طاعتش تمام
گفت بر شه غم نیست عظیم	گاو تعلیم گوری تعلیم	من که گاو و کار آور در بر	بنو تعلیم بر نیارم نام
چه سبب چون زنی که گوی خرد	نام تعلیم کس نیار در	شاه نشین ترک خود و شنا	هندوی کرده و پیش او در
برقع از راه باز کرد و دید	زاشک برده فشانده روید	در کنارش گرفت و عید	ز گس از چشم خود و گلاب
از بد و نیک خایه خالی کرد	با پری رخ سخن محالی کرد	گفت اگر خانه گشت زنت	عذر خواهم هر سزا چندان
اتشی گزدم ز خود درانی	من از آن سو ختم تو بر جان	چون فتنه گران توی شد جا	پیش خود در فتنه را نشا
فته نیست و گر گشت از پا	گفت کای شهر بار فتنه زنا	ای هر گشته در جدائی خویش	از ده کردی آشنائی خویش

نمیت از من نماند هیچ بجای
شبه چو برگوش گور ز نو نچسب
من که بودم درین سبب
شاه را آن سخن چنان مجتنب
مهربانی چنان اول بار
این گهر یار گشته بود ببار
تصفه های بزرگوارش در
شد سوی شهر شادی گهر
بود با او بلبل و عشرت و ناز
چون برآمد ماه تاماهی
دل قوی شد بزرگواران
بود پیری بزرگ نرسی نام
نسبش از نسل شاه دربار
سپه سر و شتاب و سپهری
عارف اندیشه بود در آشوب
وان در گشت عرف مالک بود
وان در گشت غل شهباز
او همه شب بسا و بزم فرو
کرد عالم شایع بکایت فاش
باجرعیان می در افتاد
خان خاقان و انگشت بر

کوه را غم در آرد از سر و پا
وان ستم سخت را بد و سخت
چشم بد را نشاء کردم دو
کردش در میان جان بگفت
غده های خسین با خبر کار
گر نبودی خطا آن سرتنگ
بر یکی در عوض زارش در
کرد و بزم خود شکر ریزان

خوست رفتن ز مهربانی
نه زمین اگر کشاد شستش
هر که در چشم و پندارد
گفت خفا که رست گوی را
ای هنر آفریدن بانی
خواند سرتنگ را خوش دل
از پس چند چیز با لطیف
موبد از الشرح پیش آورد

**مصاف کردن بهرام گور با
خاقان چین و خضر یا فتن**

زنده شد ز نام نامدانا
هم لقب بار و بهرام
این نه پنهان که آشکارا بود
بسر خویش عالم بهتری
پادشاهیست با بنود قیاس
باج خواه همه سالک بود
نایب خاص تر بخصر شای
عالمش بجای خود هر روز
تیز شد تیشمار به ترش
حاصلش با و خور و نشو
کرد سینه هزار مرد و زن

زرد گوشتان بگو شهاب
هم قوی ای هم قوی اندیش
شاه از ویکه با نوحی
آنکه بود دزان به فرزند
شعبه عیارش یکی بصد کرد
کرده شاه از در قیاس
شایدشان عمل با کرده
آسیا وار گرد خود می خست
گفت هر گم که مست شمرم
هر کسی را طبع بران بر خاست
آب جیو گشت آمدن

بر سر محسوس زندگانی
آسمان بوسه داد بر دشت
چشم زخمی در و گزند آرد
بر وفای تو چند چیز گوست
کاید از طبع او چنان نهری
دست در گردش حایل کرد
داد انعامهای با تلافی
ماه را در نشاط خویش آورد
تا برین وقت دور کار دور
نام بهرام گور در شتاب
سر باب سیاه و سر و بر
کار بار شناخته پیش
شاه را هم ضیق و هم شوق
نام کرده پدر زرا آتش
موجب بود آن خود کرده
نافذ الامر حله عجبش
عالمان با عمل و فاکر د
هر چند اندوخت با زخمی اند
ای در یغما که داد و نفع
کی شود کار ملک بر وفا
هم خراسان گند و شای

ستار زمانیان شاه و بقعه	جله ملک ما و دار النهر	شاه چو زین ترک را یافت خبر	اعتمادی نکرد بر لشکر
همه را دید دست پر دانا	دست از آئین جنگ و آناه	و آنچه بودند سروران سپا	یکدیگر نشان نبود در حق شاه
هر یکی در نهفتن اسب نور و	پیش و کرده سوختن خاک و	طبع شاه غیش بدر کرده	چاره مال ملک خود کرد
گشت اجله یک خواه تویم	قصده کن که خاک آفتیم	شاه عالم بسوی باخرام	پادشاهی نیاید از بهرام
تیغ اگر بایدست در و آیم	ورنه بدش کنیم و سپاریم	کاینک این نامه را بسا پذیرا	این سخن را بسع شاه برینا
شده از ایران طمع برداشت	ملک خود را بنامیان بگذاشت	خویشش رفت در روی پنهان	با چنان حربه حرب توان کرد
در جهان گرم شد که شاه جهان	روی کرد از سپاه و گمان	مرد خاقان بود و لشکر او	بهزیت گریخت از براو
چون بخاقان رسید یک در	که شه آید تحت خویش فرو	از کلاه و کمر تو دار بجخت	تاج بر سر نه و تو با بجخت
خان خاقان چو گوش کرد	کر جهان ناپدید شد بهرام	داشت از تیغ و تیغ بازی	قارخانه برود و باد نهشت
غم دشمن نخورده می بخورد	کارهای نیکو دنی می کرد	انچه از ختم خویش فنیست	کرد تا ختم او بر خنید
شاه بهرام روز و شب لشاک	قاصدانش وانه بر سرک	از سپه پدین خبر می جست	تا خبر داد قاصدش بدست
کوزش انبشیت فارغ با	شاه را بخت فرخ آمد و فال	زان بهر لشکرش بود قتیح	بود سیصد سوار و دیگر
هر یکی دیده آرمود جنگ	در زمین از دها را نینگ	همه یکدل چون اریک دأ	گر چه صد وانه را یکی خانه
شاه با ختم قصبه بازی کرد	پرسیدن بهرام گور و حرب کردن و ظفر یافتن		مهره پنهان و مهر بازی کرد
آتش خواب ختم و دود و دنا			خواب خرگوش رفت و دینا
تیر چون کرد بر نشانه او	کاهی است بر فسانه	بر سرش نگهان شیخون	گرو بالایی هفت گردون
در شب تیره با سیه کاری	کرد با چشمه سیه ماری	بشی پیش برگرفت چراغ	کوه و صحرا تراز پر بار
گفتی آن صد هزار زنجی	سو سو مید و بد تیغ بد	مردم از بیم زنگنی که دید	چشم بگشت و اگر چه چندی
چرخ روشن دل سیا چیر	پون خمی کور سرش گز فقیه	در شب غمیش بدین عالم	کرد بهرام جنگ بهرام
بر دلیران چمن شاه و دانا	جله که تیغ و که بسنا	تیر بر کجا ز روی عالم	تیر گشتی ز تیر خود خالی
آن ضد محش که نمار برامی	چشمه تیر و دشمنان خفت	از خمد دیدند و تیر سپید	هر کجا از ختم تیر انجانی

گر دستان او نیک بود	تا چنان شد که گریک سنگ	شیرینی زخم و زخمی پست	هر گفتند این چه تدبیر است
که زمین نرم شد بخون چو	گشت چندان از آن سپاه	دشت از دگوه و دگوه پست	و چو ابری بر طرف گشت
خشت نمون آمد از سپهر	صبح چون تیغ افتاد گشت	رخوت بر دشت آتش جا	بر تن هر که رفت پیکانش
جوی خون خفت و گوی نبرد	از بسی خون که بخت خود کرد	هر کجا تیغ بخت خون شد	تیغ بی خون طشت چو نبار
کاشد دمار از دچو خورشید	نیزه کرده زبان تیغ گرو	ز هر صفه از سر می سجد	و ز بسی سر کر تیغ پی می کرد
نوک تیرش چو می موی شکار	شاه بهرام در میان فضا	به بود چون چنده باشد	تیرهای چمنده و دیکار
مردار کردی از گریه و نیم	گر تو خفست تیغ دادی بیم	تا که گشت شکاری چو خیمار	تیغ اگر برزدی بفرق سوار
باز شد ز غم دیده از ره او	ترک از آن ترک تا زنگه او	شاید از محرم او هر سان بود	تیغ از فسان و تیر از فسان
لشکر ترک سست کوشی کرد	آمین شد چو خفت جوشی کرد	تیغها گشت گشته گشت	همه را در پناه گاه گریز
گفتی او باد بود ایشان تیغ	در هم افکند شان بصد تیغ	تیغ می راند و تیری انداخت	شد نو و افسح را بخت
قلب را خود ز جا گنجیم	باز کوشیده تا سنان بریم	گفت بان و ز گارسان و گار	لشکر شاه را بفرسردنی
ناب داران قاب بکشت	شاه را بر خطه قوی شد	شیر و زرد و دژ و دژ	حمله بردند جلالت پست
گشته از صد مصایخیش	لشکری بیشتر زیگ و رخا	قاب در ساقه مقدیه بخت	مینه رفت و میسر و بخت
زین سوار و قواد پست	تیر چون از تیر دست شده	کو فته منفرد شمشیر	سخمی پنجبر سیه شیر
که هر آید از شمشیر برنج	شاه چندان گرفته گوی کرد	تا بچون رسید گرد گریز	لشکر ترک را ز دشت تیز
در جان تازه کرد و نوزدی	بر سر تخت شد بفریدی	بارعیت شده رعیت سار	گشت با فتح از آن لایت
پهلوی خواند بر لوارش	پهلوی خوان فارسی فر	در خور فتح آفرین بخت	هر کسی پیش از زمین خست
بیش از آن دادشان که بود	شاه فرهنگ آن شعر شاک	شعر خواند بر شید را	شاهان عرب چو در خوشا
بر سر سوبدان اشک گاه	ز دامن فشانند و ز بکلاه	و قفا آتشکده هر آتش	کرده از آن گنج و آن غنیمت
که گیتی نماند کس درش	بر تخت نشین بهرام گور و عتبات	او در حق خلاق فرماید	داد چندان ز راز خرمی و خوش
رفت بهرام گور بر تخت			نزدی از طالع سار بخت

هر کجا شاه و شهریاری بود	تخت بخشی و تاجداری بود	بهر در زیر تخت پادشاه	صف کشید چون تبار و
شاه زبان بر گشت چون شیر	گفت گامی میر مختار و پیر	شکر از بهر صلح باید جو	کین نباشد چو آدمی و پیر
از شما کیست تا بر روز نبرد	گرد تر گمان سید در پی کرد	من که از دهر بر گزیدم باز	در که امین مصاف میدهم
نماز هیچ کس چنان کار	کاید ز پر دلی و عیاری	از سبب تیغ شان بوقت گزند	بر که امین مخالف آمدند
یا که دیدم که پای پیش نهاد	و شمنی است و کشور ی بخش	این نداف کاری گری گهرم	وان به عوی که آرش میهنم
این ز کیوان رستم گزاف	وین کنیت هزبر و آن ضرغام	کس ندیدم که کار زاری کرد	چونکه به سنگام بود کاری کرد
این سپه گز بهر جبهت حمله	نکتم نان به کس را خاص	خوشتان شد که هر کس نیست	گوید فوس شاه به خفت
میخورد و کسی نیار و یاد	از چنین شاه کسی نباشد	گر چه می بخورم چنان خورم	که رستی غم جهان بخورم
گر خورم حوض داده از کف حوض	طعمم از جوی خور نباشد	برق ارم بوقت بارش میخ	یکی دست می بدیگر تیغ
می خورم کار مجلس آرم	تیغ را نیز کار فرمایم	خواب خر گوش نهفت بود	خشم را پسندید چو خفته بود
خنده و مستیم تا بوی تل	خنده شیر مستی پیلست	شیر در وقت خنده خون	کیست که پیل مستی بخورند
ابلهان است بی خبر باشند	هوشیاران می و گز باشند	آنکه در عقل پتیش نبود	می خورد یک مستیش نبود
بر سر باده چون که رای آرم	تاج قیصر بر پایی آرم	چون منش را باده تیر کنم	بر سر خشم جگر بر تیر کنم
دوستان را چو در می ویرم	گنج قارون در آستینم	دشمنان را که دل بلع زخم	بجای جگر سیخ زخم
تیکو امان زن چو پند افرو	کاخران سپهر پیکارند	من اگر چند خفته باشم و	بخت بیدار من بکار هست
بپوش خواجه که من ستم	خواب خاقان نگر که چون ستم	بچنین پی غلط که فسر دم	رخت بند و نگر که چون دم
سگ بود و کوز تا توانی خوش	شب نخچیر پاسانی خوش	اثر و ماگر چو سپاند ز غا	شیر بر درش نیاید با
چون شاه این دستاخر بخت	روی آزادگان چو گل شکفت	بهر سر بر زمین نهادندش	پاسخ عاجزان و داودش
کاخچه شد گفت با کربند	هست پیرایه خرد مندان	بهر راجه ز جان و تن کریم	حلقه گوش خویشتن کریم
تاج بر فرق شد خدای نهاد	کوشش خلق باد باشد نهاد	سرورانی که سروری کردند	با تو بسیار همسری کردند
به کس چو نتو تا جو نشند	هم درین سر شدند سر نشند	آنچه ما جمل کرده ایم نشند	کس ندیده است و سپید

دیور البست و از دوا را خود بجز او کیست آنکه وقت بکشد گر در روی بند چنین بکشد گر چه شیر افغان بسی بودند قصه خسروان چنین کی بر اید ز هر کسی نامی چون ز شاهان شمار گیرند تیغ بر سروری که سخت کند نوش بخشد بمهر و ماه سال سرکه بر تیغ او برون آید آن مانی که می پرست شود کاروان است و دزدانه و مرکز عدل بارگاهش باد کاروانان که این سخن گفتند گفت هر جا که بخت شاد افسریز دنا و بر سر تو از تو داریم هر چه ما هست مدتی هست که نه زنی گر مثل ما بود بهر معدوی منزله و نام از اطاعت شاه آورد و تخفهای سلطانی	پیل رکشت و گردن است گردن گوردک ز بخت گاه تنه سپاه چنین بیخود آوردن بکرم گور هست پید از مهر تا کینه تا نه پنهان برون زندگاه زویکی بر هزار بر گیرند چون در اسهان دلوخت کند راه گیر دباژ و دای خنان زان سرالته بوی خون آید او خور می عدو شمشیر نیست محتاج کار دانی جای اقبال در کلاش باد پیش با قوت که بغتند گر چه ماهی بود باهید سر بر آورد سر تو فسر تو بر تو خشک با تو داری د بر در شه کنسم که بندی سوی خانه شوم بد تو می گر چه نازنده ام بخیر شاه مصری و مغربی و عمانی	شیر گداز کوچه نجیب است نگاه ساز و دهن چنان کز فقو ر تاج پستان خاک و طعنه با قفس و او شیر مردی که اولی صدمه در مصاف چنین بچندان هر یکی را یکی نشان باشد تیرش از سوی سنگ غار شود هرتی که خلاف وی ساند مستی و نشان بهشایست او ست از جمله خلق دانا تر تا زمین بر چرخ دارد جاک هم زمین در پناه سایه او شاه نعمان از این میان برخاست آدمی کیست تا تبارک شاد ما که مولای بارگاه تویم از عرب تا عجم بموالت چون شدم مهر بزرگ دگانه لختی از پنج ره بر آبیم شاه فرمود تا ز گوهر گنج حل داران در آمدند بحار	پانچش را شاه شیر است گاه دندان کند ز گانم سنگ که ز قیصر خسراج بستاند کز دهن مغز شیر پالود قصد سیصد هزار دین اچھا او کرد کس نخواهد کرد او به تنهایی جهان باشد سنگ چن رنگ پاره شود استخوانش زمانه بگذارد خواب و خواب نیست بیدار بلکه دانا تر و توانا تر بر فلک باد تخت او را پاک و آسمان زیر تخت پایه بزم شهر را با فرین آرد رست با کز کند حساب کلاه سرور از سایه کلاه تویم سرفشانیم اگر تو فرما یا قتم راه تو شهر از دست چون رسد حکم شاه از آیم دست خازن شود جواهن حل بر محل ساختند شاه
--	---	---	--

ز رنج و آرد و مشک کبیل
 تازی سیاه پرسی پرورد
 لعل و پیش از آنکه قدر تو
 داد تا زان بهش خوش شد
 شه باز و نشا شد شعله
 شه فراغت بجام دل
 آن سر لعل که هفت سیکر بود
 اولین خزان ز آوکیان
 پس بکافان وانه کرد برید
 داد خاقان خراج و دختر
 قیصر از بیم برز و نفسی
 دختر او نیندر کنار آورد
 دخترای بعقل و بر آ
 همچنان نامه کرد با سقلاب
 از جهان دل بشا وانی داد
 روزی از نور صبح نورانی
 فرخ در روشن جهان افروز
 روز خانه زد و ز آستان
 بانگ دزدیده بلبل از رخ
 داد نقاش با و بشگیری
 دید سویمان آب و آرد

وز غلام کینه چندین خیل
 همه دریا گار و کوه نورد
 داندش در فروش لعل تنها
 از این تا عدن بد و بخشد
 کز سفر گشته بود بخت ملو
 گامد آن بخت کیمیا شست
 بلکه او رنگ هفت کشور بود
 بود لیکن بد رشده زیبا
 برخی از فرو برخی از تهید
 حمل دیبا و گنج گوهر نیز
 دخترش و ادخوست غدا
 زیرکی بین که چون بکار آورد
 خواست آورد کام خویش بکار
 خواست زیبا رخ و قطره آ

مرفع جامه ای قیمت مند
 تیغ بندی و دوع را و دی
 گوهر آموده نایخ از سر خویش
 رفت نعمان چو زهره از بر
 کار هر یک چنانکه بود گستا
 یادش آمد حدیث آن شاه
 آمد آن دختران حور شر
 خوشش با هزار خواستیش
 دخترش خست با خزینه و نایخ
 و انگهی ترکست از کرد بر دم
 کس فرستاد سوی خورشید
 چون همی سرو بزدان بست
 قاصدش رفت و خوش از غم
 چون ز کشور گشای هفت قلم

صفت مجلس کعبه ارم گور و در خواست
 هفت دختر و آوردش

خاک آن وز و شاد باد
 کالین و زارستان بود
 بانگ دزدی بر آوردید
 آب را حلقه های زنجیری
 چشم راست و چپش

شبه خوبی روی و بلند
 شمع و قندیل با غلام
 زانغ جزمند و نجیب بود
 تاج سر ماکه بر در آتش
 شیردوش چون نرسید شد

میشتر از آنکه گفت شاید چند
 کشتی نوح زنده بر جوی
 با قبا و خورد و آشپش
 با چنین نعمتی ز درگ شاه
 پس تدبیر کار خود در دست
 کان صفت کرده بود شش
 در دلش تخم مهربانی کشت
 گوهری یافت هم ز گوهر خوش
 بر سر سر و هفت ساله خراج
 در کف دستش بران بر بود
 باز مغربی و فسر و گاه
 رفت از آنجا ملک بست
 دختر خود روی در خور نرم
 هفت دختر ستد چو در نیم
 داد عیش خود از جوانی داد
 آسمان برکش و پشانی
 مجلسی ساخت با خردمند
 رخت و نگاه باغبان برد
 دزدی بنده و آن عجب نبود
 آب را تیغ و تیغ را کرد بر آب
 خون در اندام زهر پدید

کوہ قائم زمین چهل پو	چرخ سنجاب بر کشیده شد	بر بهایم زمین کین کرده	پوست گنده پستین کرده
رسی بر کشیده سر برین	نامیه گشت اعتکاف نشین	کیمیا کاری جهان و ور	لعل آتش نهفته در دل سنگ
گل ز حکمت کوزه بود	گل حکمت بسر براندود	دقیقها با بگینه آب	تخته تخته گشت نقره تاب
در چنین فصل باغچه شا	دشت طبع جان ز فضل غا	از بسی بویهای عطر اسیر	معدن گشته باد برق بکیر
میوه و شیر آب چو نوش	مغز خواب اوده دل آس	آتش فروخته ز صندل عود	دود گردش چهندوان سجود
آتش و شتابی	کان گوگرد و سحر زشتی	جولی از جوش منعقد گشته	پر نیای بخون در غشته
قدح رنگ اوده عا	گشته شگرف سوده نیما	سرخ سیمی دل از میان کنده	بدش نار وانه فلک
باغی از خواب گشته فرو	غسل داه باب انگور ش	کبرای ز قیام کرد و خفا	آفتابی بشک بسته نقا
ظلمتی گشت از زوال نور	لاله لب از کلاله حور	ترک از نسل بندوان	قره العین و میان نقش
شعل بنس و چراغ حکیم	بزم عیسی و باغ ابراهیم	غبنی نگار و مشکین گب	گردش جوگرد آینه گب
وان شبه رنگ و این عقیقت	کان یاقوت بود در ظلمات	گوهرش اوده وید بار خا	رز و سرخ و کبود چون خا
نوع و سوس و شعله ز دیوار	خسینی ز دود در بر او	جمله بزم او بزرگ کار	جمله خود و بزم گلفای
دوزخی بهشتیش مشهور	دوزخ از گرمی بهشت نور	دوزخ از ازل کاروان	روحه راه ره روان
زنده است نغمه سازد	منع چو پروانه خرقه بازود	بازا خشرده را کشا و شام	ای دریا چرا شد آتش نام
بر سر گشت از سرهای	فاخته پریشان بر قاضی	کردان بر نم پند شده	کبک و دراج دست شده
خانه سرسبز و زیاده	یاده گل رنگ تر خون نذر	ریخته آسمان فاخته گون	از هوا فاخته فاخته خون
باده در جام بگینه گبر	رست چون آب خشک گشت	کو چشمان شراب مخورند	ران گوران کباب میگرد
شاه بلام گور با یاران	باده مخور و با جانداران	می و نقل و شراب و یارچی	می گوارنده غمگسار چی
رخ گلگون چه گل شکوفه	چخته گشته ز آتش زنده	مغزها در سماع گرم شده	دل گرمی چو موم نرم شد
زیر کان راه عیش فیند	نکته های لطیف می گفتند	هر گران بایه ز مایه خوش	گفت چیزی بقدر پادشاه
چون سخن درین سلسل	بریان سخن و رمی بگشت	درج کین آسمان شبه دانه	وان دقیقه که او نگویدار

همچو کس را ز خسروان جهان	کس ندیده است آشکار و نهان	بست ما را ز فرات کار او	هم چیز از پی مبارک او
ایمنی هست و تندرستی است	شکی و سستی و فراخی است	تندرستی ایمنی و کفاف	این سبب است آن گریه کاف
تن چو پوشیده گشت و چو پیر	در جهان کوه لعل باش و نه در	اکه مثل تو پا و شاداریم	همه داریم چون ترا داریم
کاشکی چاره در آن بودی	که ز پا چشم بدنهان بودی	گروش اختر و خرام سپهر	هم برین سحر نمی نمودی هر
طالع خوش دلی ز ره نشدی	عیش بر خوش دلان نشدی	هم به سال شه جوان بودی	خرم و خوب و کامران بودی
شادمان جان شاه می باید	جان نگرفد از شو و شای	چون سخن گو سخن پایان برد	هر کسی دل بران سخن بسپرد
درد گرداند از دل آن مرد را	دل پسندان آن سخن هیرا	در میان بود مرد آزاده	مهر آئین و مختشم زاده
شیده نامی بر و شنی خورشید	اگر از صنعت سیاه و سفید	اوستادی شغل رسائی	در سافت مهندسی مائی
خورده کاری بکار بنائی	نقش بندی بصورت آرائی	از طبیعی هندسی و نجوم	همه در دست او چه در هم
کر لطافت چو کلک و تیگشت	جان زمانی ستد زاف و فاف	کرد شاگردی خرد و بدست	بود سمنارش و شاد و شخت
در خورنق زلفه کارها	داده با اوستا و مارها	چون در آن بم شاه ز خوشی	در زبان آب در دل نشی
ز دزمین بویس گشت شاه پرست	چون زمین بوسه داد و باز	گفت اگر شاه باشدم دستور	چشم بدارم از دنیا شرف
کاسمان سخیم و ستار شناس	اگر از کاخ بیکر آن بقیاس	در نگار ندگه و گل کای	و حی صنعت سرست پند کای
فستی کردم از سپهر بند	که نیار و بسوی شاه گرد	تا بود در شاه خانه خاک	ز اختران فلک نذر دباک
جای در حرزگاه جان دارد	بر زمین حکم آسمان دارد	و انچه نیست گر صنعت کا	هفت گنبد کهنم چو پنج جها
رنگ گنبدی جدا گانه	خوشتر از رنگ صندل خان	شاه را هفت تازین صندل	هر یکی راز کشوری حکم آ
هست هر کشوری بر کن و آ	در شمار ستاره بقیاس	هفته ربی صداع گشت و	روز را ر استار است پدید
و چنین دزد با غنیمت افزون	عیش سازد بگنبدی هر روز	جامه هم رنگ خاز در پوش	با و کارام خانه می نشود
گر بدین هفت شاه کار کند	خویش را بر بزرگو کند	تا بود عمر رنشان کار	باشد از عمر خویش چیزی نماند
شاه نقش کر فتم این کرد	خانه زرین در آئین کرد	عاقبت کار چون بهاید مرد	این همه بر بنجه ای پدید
و آنچه گفتی که گنبد دارم	نقش کردن شاه با شیدا	نقش کردن شاه با شیدا	خانه ای بدین جهت ساخته

<p>ایستد خانه های کام و سبوت باز گفت این سخن خطا گفتم این سخن گفت و شاکه است خوش وان پی پیکر این هفت قلم در جواب سخن نکرد شتاب آنچه پذیرفته بود زود و خواست روزی از بر شغل رسد شید بر طالع خجسته نهاد چون چنان هفت گنبد گری خسرو آمد چو دید هفت پیر ناپسند آمد اهل بنیش را گفت نعمان اگر خطائی کرد کار عالم چنین تواند بود بهر در کار خویش خیرند چونکه بهرام کیستاد کلاه بسیونی ز ناف ملک گنج شهر بران باره فلک پیوند زنگ هر گنبدی ستاره شام وانکه بودش بشتی پادشاه آنکه از آفتاب داختر وانکه بود از عطار پیش روی</p>	<p>مازه طاعت خدای گنج جای جان آفرین چو گفتم زان سخن در دماغش آمد خوش داشت در دهر چو دوریم بر پی انداختن نهاد جواب کرد کارش چنانکه باید را بهره مند از لقای بهرام کرد گنبد سرای را بنیاد کرد گنبد گری چنان هنری یکی جام دست داد بهر گشتن آن قطب آفرینش را کان عقوبت برنشانی کرد زویکی رازیان یکی رهرو</p>	<p>در هر گریه پسرین گویم آنکه در جان نشاید شد بدین زانچه در کار نامه سمنار در گرفت این سخن بشاه جهان چو برین گفته رفت و چینی گنج آموخته کرد و برگ سپرد مرد آخر شناس طالع این در دو سال آنچنان شوی ست هر یکی را بطبع طالع خویش دید کافسانه شد بجله دیار شهر را لک بشید داد نام عدل من غدر خواه آن است یاری از تشنگان گنبد</p>	<p>آفریننده را کجا جویم بهر جایش توان پرستیدن هفت گنبد شنید ز اول کا کاهی یافت از حساب نهان شید را خواند شاه شید تا بر در رخ اگر تواند برد کرد یکساعت خجسته گری که کسی از پشت لوت خجسته شهر طاول محاسن پیش آنچه نعمان نمود با سمنار تا شود شاه و شید از بهرام آن نیز از خیل داین از گرم است یار دیگر غرق آب شود چاره جز عاجز نباشد تاج کجی روی ساند بام هفت گنبد چو گنبد گرد کرده بر طبع هفت سیاره در سپاهای چو مشک نهان بود که هر سمنار بود در کار بود در ویش چو روی سمنار درشت سر سمنار چو طاعت ماه</p>
	<p>صفت هفت گنبد و قاعده نشستن او کجاست گنبدی</p> <p>کاخچه فرهاد کرد از و بگریخت یاره دید بر سپهر بلند بر مزاج ستاره کرده قیام صنعتی داشت زنگ پیر زرد بود و از چار حمالین بود فیروزه گون فیروزی</p>	<p>در چنان بی ستونی است هفت گنبد در آن گنبدی کو قسم کیوان بود وانکه مرغ بود پر کاش وانکه از زینب بهره افتاد وانکه مکرده سوی جبرئیل</p>	

بر کشیده بر بخت پیچیده کرده هر خری بگ ویران روز تار و شاه فرخ بخت هر کجا جام باده نوشید بانوی خانه پیش منشی گفتی افغانهای مور گیز ای نظامی کاشی بلرزد چونکه بهرام شد شاه پست سوی گنبد ساری غالمینام روز شنبه ز دیر شمای تاشب آنجا نشاء ملاز می کرد شاه از آن نوبها کشمیری زان زمانه کلب پر آب کند گفت اول که پنج نوبت شاه هر چه خواهد که آورد چنگ چون عاخم کرد بر وجه گفت و از شرم درین پیش که ز که بانوان قهر بهشت باز جسم که از چترس و نیم باز گویی ز نیک خواهی چو چونکه ناگفت باز گذارد	بخت گنبد بطبع بخت گنبدی و بخت گنبد در ساری گر نهادی تحت جامه هم رنگ خانه پوشید جلوه برداشتی برستی که کند گرم شهوت آتیز که گلش خاک گشت و خاشاک نشستن بگرام گور در گنبد مشکین و ریشنه و حکایت کردن با دختر شاه همد	بخت بخت بخت بخت از نو دار خانه تا بغیرش شنبه آنجا که قصد شنبه بود چون بیری ز بهرام خزان تا دل شاه را چگونیز گر چهرین گونه بر کشید با چنین ملک ازین دور چون برافشان شبست شاه تا ز درج که گشت اید قند آهوی ترک چشم بند و ز تا جهان مکنست جانش با حکایت کردن دختر شاه همد با بصرام گور که شنیدم بخوردی از خویشان آمدی در ساری ماه راه یکه مار قهر یار شوی زن که از رستی ندید گیز من کنیز فلان ملک بودم	بخت بخت بخت بخت از نو دار خانه تا بغیرش شنبه آنجا که قصد شنبه بود چون بیری ز بهرام خزان تا دل شاه را چگونیز گر چهرین گونه بر کشید با چنین ملک ازین دور چون برافشان شبست شاه تا ز درج که گشت اید قند آهوی ترک چشم بند و ز تا جهان مکنست جانش با حکایت کردن دختر شاه همد با بصرام گور که شنیدم بخوردی از خویشان آمدی در ساری ماه راه یکه مار قهر یار شوی زن که از رستی ندید گیز من کنیز فلان ملک بودم
--	--	--	--

دختر بخت شاه در عهد
کرده هم رنگ وی گنبد
وان اگر با چنانکه این بود
مجلس آهستی بهر خانه
شاه حسلوای او چگونیز
جان بد از اجل آخر کار
عاقبت بین چگونیز شد
دیده نقش بخت پیچیده
پیش بانوی بند شاه
خیمه ز در سواد جیاسی
بر هر رسید شک سیاه
گویدش تا کانه لفظی چند
نازد مشک که اگر بکش
همه سر بر آستانش باو
دو تش را در آن میادنگ
بر کشاد از شرک گواش خود
خوره کاران چاکبک نشاء
سر بسوگوش حریر سیاه
وین سپهر سپید کاوشی
گفت احوال آن سیا چیر
که از و گر چه مرد خوشنوم

کلی بود کامکار و بزرگ	این داد همیشه را از گریب	رخناده به باز بوسیده	وز تظم سیاه پوشیده
فلک از طالع خروشش	خوانده شاه سیاه پوشش	اول آن پادشاه همان دست	خنده میرد چو سرخ گل در پست
دشت ساز رخ و زرد پیرایه	جامهای عجب گران مایه	میهان خانه نمیا داشت	گر تری وی بر شریا داشت
خوان نماده با طاکت	خادمی را لطف پرورده	هر که آمد لکام گیرش	بخوش به جان پذیرش
چون بر تیب خوان بنادش	در خور پادیه برگ دادش	شاه پرسید از حکایتش	هم غربت هم از ولایتش
آن سافران شکفته که	شاه را قصد دیدش	همه عمرش برقرار گشت	تا بشد عمرش از قرار گشت
بدی گشت نایب آن شاه	سرچو سیم رخ بر کشید ز راه	چون بن قصه برگزیدش	زو چو عفا خبر نماد
ناگهان روزی از غایت	آدمان تا جدار بر تخت	از قبا و کلاه و پیش	پای اسر سپاه بودش
تا جان دشت نیز پوشی کرد	چون خلیفه سیاه پوشی کرد	در سیاهی چو آب حیوان	کس نکشت که این سیاهی
شبی از شفقی و دل داری	کردم آن قبله را پرستاری	بر کنارم نهاد پای بهر	کله سیکر و خست آن سپهر
کاسمان بین که ترگمازی کرد	با چو من خسروی چه بازی کرد	از سواد ارم برید مرا	در سواد قلم کشید مرا
کش پرسید کین سواد بجای	بر سمت این سواد چرا	پاسخ شاه چون گالیدم	روی در پیش شاه مالیدم
گفتم ای همتی غمخواران	بهترین همه جهانداران	برزین بار کی گران باشد	کاسما ز انبیشه نجر باشد
باز پرسیدن حدیث بخت	هم توانی و هم توانی گفت	صاحب من را چو عمرم	علی رافت نافه را بخت
گفت چون من درین جهان	جو رقم بهیمنان دار	از بد و نیک هرگز ایدم	سرگذشتی که دشت پریدم
روزی آمد غریب از سر راه	گفتش و دستار و جامه بر سیاه	برگ او چون بشو ط فرمودم	خواندم و خدش بغیر و دم
گفتم ای من خوانده نام تو	سیاه از بهر چیست جامه تو	گفت یکدم ازین سخن گذر	که ز سیم رخ کس ندانم
گفتمش باز گو بهایه گیر	چند گوئی ز قیر و ان قیر	خبر قیر و قیر و ان چنان	قفل بکشی از خرنه قند
گفت باید که واریم محذور	کار زوی تو شد جستن و	زین سیاهی خبر ندارم کس	مگر آن کو سیاه دارد کس
کردش لایبای نهانی	من عاقلی و او خراسانی	باوی آن لایبای چو درخت	پرده از روی کار برخت
چون ز حد رفت خوشکاری	شورش آمد ز بقیرانی	گفت شدیست در وی لایب	شهری آریسته چو خلد

نام او شهر شهید هوشان	تغزیت خانه سپید پوشان	مردمانی هم بصورت ما	هم چون ماه در پرند سیاه
هر که زان شهر باده نوش کند	آن بواش سیاه پوش کند	انچه در غم نشست آن سیاه	گرچه ناخوانده قصه بستان
گر بخون گردم بخا میخت	بیشتر زین سخن نخوا میخت	این سخن گفت و خشت بر سر	آرزوی مراد را در دست
چون بران استان غنودم	دستان گوی و رشید بزم	قصه گرفت و قصه بامید	بیم آن بد که من شوم شیدا
چند زین قهجه بست و جگر	بیدق اندر سونی فرو برد	پیش ازین کرده بود فروزین	که بران قلعه رشوم بخت
دام اندیشه را بصبر و قهر	زان سخن هم نبود جای	چند پرسیدم اسکار و گفت	این سخن کس چنانکه بود گفت
عاقبت ملکست با کردم	خویشی از خانه پادشاه کردم	بردم از جامه و جواهر گنج	انچه زانده شدم باز در گنج
نام آن شهر باز پرسیدم	رفتم و انچه خواستم دیدم	شهری آری بسته چو باغ غلام	هر یک از شک بر کشیدم
پیکری هر یک پرسیدم	همه را جامه سیاه پوشیدم	در سرانی فرو نهادم خست	برگردم ز جامه تخت بخت
جستم از حال شهر تا یکس	بپاکس را انگفتم از احوال	چون نظر ساختم ز بهای	دیدم آن زاد مرد و قصابی
خوب روی و صیف و مست	از بدی هر کسی زبان بسته	از کجائی و نیک و کجائی	راه جستم آشنائی او
و چون بهم جفتش پیوستم	بکله و ایش کمر بستم	و او شلفه های او تازه	چیزهای بد و نازدانه
روز تار و زرق را فرو برد	آهی باز بر براند و دم	گردش صید خویش روی بوی	که بدی با و که دنیا بوی
مرد و قصابان از او شانه	همه دهن شد چو کا و قمر بانه	انچنان کردش با دهن گنج	کامه از بار آن خزانه بخر
بر در و روی را بجانیه خویش	و آگهی داد از خزانه خویش	او مله خوان نهاد و خود را آورد	خدمت خوب در نور آورد
هر چه با سینه بود بر خویش	بیشتر از روی و عیال	جوز هر گونه خورد و با خوردیم	سخن از هر دوی فرا کردیم
سینه بانه چو این کار خواند	بیش از ناز و پیشکش	و انچه سخن او شستم هم پیوست	پیشم آورد و غدر نشست
گفت چندین نورد و گوهر	بر سنجیدم سحر گوهر	من که مانع شدم باندک	اینهمه داد غم ز بهر بود
چشم بست و او را بر رخ او	حکم کردن گفتم کمر بند	جان کی دارم از هزار بود	هم درین گفت بی عیار بود
گفتم ای خواج این غلام پیوست	چند تره پیش آبی جای	در تر از وی مرد با تو	این محقر چه وزن آرد
بغلامان چه دست پروردم	بگرشده شایه تی کردم	تا دیدم و از خزانه	آوردند نقد های غلام

زبان گرامایه نقد با می در	یش زان دوش که محبت	مرد کاگشته ز نارشن	در خجالت شد از نواشن
گفت من خود ز ناماری تو	ز سیدم بخی گزاری تو	دادیم نعتی دیگر باره	جای شمرست چون گنیم چاره
داده تو ز زان نهادیمش	تا رجوع افتد بداده پیش	زان نهادم که اینچنین بخی	نبودی جز ز او بی بخی
تو که بر گنج گنج افرویدی	من خجل گشتم از تو خوشودی	جاحتی گر بر بند هست نیاید	ورنه این را که داده بردا
چون قوی دل شد به بیانی	گشتم که ز د و سدری او	با گفتم به و حکایت خوش	قصه شاهی لایت خوش
گرچه معنی باین طرف اندام	دست بر پا و شاهی افتادام	تا بدانم که هر که زین شهرند	چه سبب از نشانی به بند
بی مصیبت نغم چه را کوشند	جامهای سیه چرا پوشند	مرو قصاب کین سخن شنید	زین سخن چون مندرگر گشید
ساعتی ماند چون رسید دلا	دیده بر هم نهاده چون حلال	گفت پرسید آنچه نیست حوالا	دست آنچنانکه هست حوالا
شب چو غم غمناک اندر کا	گشت مردم ز راه مردم ده	گفت وقتست آنچه منجوا	بینی و یابی از وی آگاه
خیز تا بر تو را ز بکشم	صورت ناموده نمایم	این سخن گفت مشد ز جانی	شد مرا سوی راه را نهی
او همی شد پیش من این	وز خلایق نبود با کس	چون پی ناد می برید مرا	سوی ویرانه کشید مرا
چون دران منزل خراشیدم	چو پری هر دو در نقاشیدم	سببی بود در رس بسته	رفت و آورد پیشم بسته
بسته کرده بسدر رس در کا	از دهبائی بگرد سده ما	گفت کیدم درین نشین	جلوه کن بر آسمان بین
تا بدانی که هر که خاوشست	از چه مخی چنین سیه پوشست	آنچه پرسید شد ز نیکه بد	تو امید مگر که این بسته
چون می دیدم از خلل حال	در شتم دران سبد حال	چون تنم در سبد نواخت	سبدم مرغ شد هوا بخت
بطلسی که بود چنبر ساز	در کشیدم بچرخ چنبر ساز	این پس شد بکیمیا ساز	من بچاره در رس باری
شمع وارم رس بگردن رس	رستم سخت بود و گردن رس	چون اسیری ز بخت خود بخت	رس از گردنم نمی شد دور
من شدم چون رس بگردن رس	خونختم شد و رس را بر رس	گرچه بود آن رس طلب تم	رشته جان نشد خزان ستم
بود میخی بر آوید به ما	کز بر دیدش فبا ده کلاه	چون سیدان سید بیل بلند	رستم را گره رسیده بند
کار سازم شد و مرا که داشت	کردم افغان لایمی سودنا	زیر و بالا چو در جهان دیدم	خویشتن را بر آسمان دیدم
آسمان بر سرم فسون خواند	من معلق بر آسمان مانده	زان سیاست جو جان سید	دیده در کار مانده ز سید

موی بالا دلم ندید لیر	زهره آن کرا که سبند زیر	ایده بر هم نهد از سر سیم	کرده خود را بجا بختی سلمی
در پیشانی از فسانه خویش	آرزو مند خویش و خادیش	پیچ سودم نه زان پیشانی	خر خداترسی و خدا دانی
چون بر آمد بر این زمانی چنان	بر سر آن کشید میل بلند	مرغی آمد نشست چون کوی	کامدم زویدل در اندامی
از بزرگی که بود ستر پای	میل گشتی در او قمار بجای	پرو بالی چو شاخهای خشت	پایا بر شال پایخت
چون تنوی کشید هفتک	بی تنوی و در میان قاری	هر دم آهنگ غارشی میکرد	خویشتن را اگر از اشی میکرد
هر پری را که گردی انجخت	نافه مشک بزمین بخشیت	هر پرو بالی را که می خادید	صد فی نجحت پزیر وارید
اوشده بر سر آب و مرز آب	من هر و مانده چون قوی در آب	گفتم از پای مرغ را گیرم	زیر پای آورد و چو پنجم
در کفم صبر جای بر خط است	کا قدم زیر و ختمت ز بر است	بی وفائی و نا جوانمردی	کرد با من می بآن سر کردی
چه غرض بود در شکجه من	کایچنین خود کرد و پنچین	اگر اسباب من نه پیش بود	بهاکم بدین سبب بسپرد
به که در پای مرغ سیم است	زین خطر گردین تو اتم است	چو که سنگام با یک مرغ سیر	مرغ هر جشی که بود و پیرید
دل آن مرغ نیز تا گشت	بال بر هم زد و شتاب گشت	دست بردم با عمامه خدا	وان قوی پای را اگر قسم پای
مرغ پاکر و کرد و بال کشاد	خاک براوج برد و چون باد	ز اول صبح تا به نیم روز	من سفر ساز و او سا فرود
چون بگرمی رسید بالش مهر	بر سر مار و آه گشت سپهر	مرغ با سایه پنهانشنی کرد	انک اندک نشا عینی کرد
تا با نجا که انچنان جانی	تا زمین بود نینده بالا	بر زمین سبزه رنگ جیر	نظر کرده از گلاب جویر
من بران مرغ صد و عاکر	پایش از دست خود در کمر	او فادام چو مرغ بادل گم	بر گل تازه و گیاهای نرم
ساعتی نیک نام فادام	دل باندیش صاحب و داده	چون که از اندک بر آسود	شکر کردم که بهتر گم بودم
باز کردم نظر بعد از تویش	دیدم آن جایگاه را پیش	روشنه دیدم آسمان پیش	نارسیده غبار آومیش
صد هزاران گل شکفته درو	بید بر سر آب خفته درو	هر یکی گونه گونه از رنگ	لوی هر گل رسیده و رنگی
زلف سبیل جلقهای کند	کرده جد و تفاحش را بند	آب گل را بجا بر روی من	ارغوا از زبان بریده چمن
کرد کافور و خاک غنبر بود	ریگ ز رنگ گلای که بود	چشمه کین حصا پیر زه	کرد از آب و رنگ و دیزد
چشمهای و انسان کلا	در میان حقیق ز خوشنما	با بیان در میان چشمه آب	چون در معای سیم در سیم آب

کوه بر گرد او ز مرد رنگ
صندل عود هر سونی بر پا
آدم آرام دل نهادش با
از نگوئی درو عجب نام
میوای لطیف میخیزم
تا شب آن جای که قرارم بود
چون شب آرایش در گون
بادی آمد زره نشاند غبار
راه چون فته گشت نم
یکجهان پر نگار نورانی
لباعلی چو لاله درستان
شمعها بدست شامانه
بر سر آن بتان حور رشت
چون زمانی گذشت و زید
گرد بر گرد او چو حور و پری
هر شکر باره شمع اندر دست
آدم آن بانوی بهشتی رشت
پس بیکلخته چون نشست بجا
روی مویش هر چه صبح دور
بود نختی چو گل سر افکنده
که زنان محرابان خاک پرست

پیشگاه شایع سر و بلند
باد او خود سوز و صندل بکا
خوانده میبوش چرخ میبافم
بر روی الحمد للهی خواندم
شکر نعمت پذیرم بیکرم
دل نشد گر بهر کارم بود
کلی اندوخت قمری انداخت
بادی آسوده تر ز باد بها
آمد آوازه پسندیده
تیز رو چون خیال او جان
خندشان چون بار خورشید
خالی از دو دکان پروانه
فرش خنجر چو تخت فرشت
گفتی آمد مرا سپهر بریر
صد هزاران ستاره چو ک
شکر و شمع خوش بود پیوست
چون عود سانسخت بر سر
برقع ابرج کشید و نوزد کا
رزمه روم در آستین زد
بجهان آتشی در افکنده
می نماید که شخصی اینجا است

بهر با قوت سرخ بدرنگش
خورا در سرشتش آورده
من که در یاقم چنان جان
گرد بر گشتم از نیش و فرا
عاقبت سخت بستم از شاو
اندکی خوردم اندکی ختم
بر سر من مژه نافه فیت
ایری آمد چو ایرینسان
دیدم از دور صد هزاران
هر نگاری لبان تازه بها
دست ساعد پر از علاقه
آمد ناز خوشی و رعنائی
فرشهای تخت و تخت
آفتابی پدید گشت ز دور
سر بود آن کثیر جان بخش
بر سی سر گشت باغ بهر
عالم آسوده یکسر چو بهر
شاهی آمد بر و ن طارم چو
تنگ چمنی تنگ چمنی دو
چون زمانی گذشت بر سر
خیز بر گرد گرد این پرگار

سرخ گشته خندنگ از بخشش
بهر نیل از بهشتش آورده
شاو گشتم چو گنج بیانی
دیدم از زو ضمای دیده
تیر سر روی چو سرو آزادی
در بهر حال شکری گفتم
ز صبح چو شکر و شکر
کرد بر سبزه در آفتاب
کز من آرام و صباری شد
بهر در دستها گرفته نگار
گردون گوشتش بر لاله نور
با هزاران سبزه زینانی
راه صبرم زد و خفت
کوهسان پدید گشت ز دور
او گل سرخ و آن بتان بخشش
شب پراغان با چراغ بهر
چون شست و قیامتی چو
شکر زنگ و روشن نشین
بهر سر روی خاک او بهر نور
گفت با محرمی که بر سر دست
هر که پیش آیدت بشین

آن پهلوی در زمان برخاست	چون پری می پرید در چپ و راست	چون مرادید ماند از آن سخت	دشگیرانه دست من برفت
گفت برخیز تا رویم چو دو	بانوی با فغان چنین فرمود	من بر انگشته هیچ نفروم	کار زو مندان سخن بودم
برگر فتم چو زاغ با طاس	آدم تا بجلد گاه عروس	پیش رفتم ز روی چالاک	خاک بوسیدش من چاک
گفت برخیز جای جانی تو	پایه بندگی من را می گویست	با همه دشمنم و همان دوست	جای همان بختره نه پو
خاصه خوبی و دشمنانظر	دست پرورد در این سر	بر سر بر آ می پیش من نشین	سازگارست ماه رابرین
گفتم ای بانوی فرشته بخوی	با چو من بنده این جدیت بگو	تخت بلقیس جای بر بانیست	مرد آن تخت خبر سلیمان
من که دیویشدم بیابان	چون کنم دعوی سلیمانی	گفت رور و درین بهانیا	بافسون خوانده این فسانیا
همه جا جای تست حکم تراست	یک با من نشست باید و نشا	تا شوی که از تنهانی من	بهره یابی ز مسر با من
گفتمش بر سرم سنانیت	تخت من تخت خاک پایست	گفت سو گند با بجان دوم	که برای تو یک زمان بهرم
میهمان نمی توانی سر برد	میهمان عزیز باید کرد	چون بخربندگی ندیدم را	ایستادم چونندگان بر پا
تازه زنی دست من گرفت بشا	بر سر بر من نشاند و آمد با	چون نشستم بر آن سر پرند	ماه دیدم گر فتمش بکند
با من آن بهت خوش ز نهانها	کرد بسیار مهر با من	پس بفرمود که ورندش	خوان خورده شرح دادش
چون نهادند خازنانش	خورده های همه جیسر شست	خوان پیروزه کاسه زانو	و دیده راز و نصیب جانرا
هر چه اندیشه در میان آورد	مطخنی رفت و در زمان آورد	چون فراغت رسید از خورد	از غذای گرم و شیرین
مطرب آمد روانه شد سا	شد طرب را بهانه در با	هر سفته دری در می سخت	هزترانه ترانه می گفت
رقص سیدان گشاد و دایره	بر در آمد بی پای تو شکست	شمع را ساختند بر سر جا	ایستادند چو شمع بجا
چون پاکو فتن بر آسود	دست بردی بباد و نمود	شد بدوان شتابانی گرم	بر گرفت از میان قایه شرم
من پیروی عشق و عذر ترا	کردم آهنگ با حقان چرا	دن شکو ب ز روی مساک	باز بستی بخود از آن بازی
چونکه دیدم مهر خود را	او تمامم چو خاک بر تاب	بوسه بردست پاخی شینم	تا دگرش گفت میشوم
مرغ امید نشست بشاخ	گشت سیدان گفتگوی فراخ	عشق می باختم به بوسه	بالبی و هزار جان باکی
گفتم ای پسر کدام هستی	نام داریت هست نام تو	گفت آن شک نازنین اندام	ما زین ترک باز دارم نام

گفتم از بند می و هم گشته	ناهار را بود هم خویش	ترک از دست نامت آمین	ترک از می مراد گرفت
خیر تا ترک وارد رسام	هند و از او تشش اندریم	توت جان از می بخایه کنیم	نعل می نوش عاشقانه کنیم
چون می تلخ و نعل شیرین	نعل بر خوان بهیم می برد	یا فم از کرشمه و سوس	کر میان دور کرد این دور
غمره می گشت وقت بازی	هنگام دولت بکار سازی	خنده میدود که در وقت	بوسه بستان که یار نیز خوش
چون که صد گنج بوسه یارم	من کی خواستم هزارم	گر گشتم چاکله گر دوست	یار از دست رفت و کار از دست
خون آمد جگر بخوش آمد	ماه را باک چون گوش آمد	گفت شب بوسه قانع با	پیش ازین رنگ آسمان پیش
هر چه زین بگذرد روانی	دوست آن که بیوفان بود	تا بود بر تو ساکنی بر جای	زلف کش و سنگیر بوسه رسا
چون بدخاری که بتو	که طبیعت عنان بگردانی	زین کینان که هر کی هست	شب عشاق را بھر گاه است
آنچه در چشم خوبتر یابی	آرزو را در غم سپاری	حکم کن که خوش کنم خالی	زیر حکم تو آرایش حالی
تا بخواه نیست که بزند	یشتان خاص پیوندد	کندت دلبری و دلاری	هم غروسی و هم پستاری
آشتی را در خوش نشانی	آبی از جوی مهر خود را اند	اگر در غم و غوس نوزدی	دست بر مراد خود شاهی
هر شبی بنی کی گهر بخشم	اگر در گدایت و گد بخشم	مشغی کرد و مهربانی است	این سخن گفت چون ازین خست
در کینان خود نهانی دید	آنچه در غم و کار دانی دید	پیش خواند و من سپردن	گفت بر خیز هر چه خواهی
ماه بخشید دست من بخت	من در آن به روی لب گفت	از دلیری و دلبری و شو	بود یار سرزای یار گشته
او بهی فتنه و من بهی	بند و زلف و هند و سی	تا رسیدم بر بر با جمی	در نشد تا مرا بر بخت
چون در آن قصر تنگبار	هر دو چون بخت ساز و آید	دیدم افکنده بر بساط بلند	خوابگاه بی پر نیان و پرند
شعاعی بساط بزم فرو	همه یاقوت ساز و غیره	سربالین بستر آوردم	ترک را رنگ در بر آوردم
یا فم خرمی چو گل در بید	نازک و نرم و نفرد و سپید	صدفی مهر بسته بر سر او	مهر برداشتم ز گوهر او
بود شب تیر و در برکت	پرز کا فز و مشک تیرین	گاه روز آن بخت من بخت	سازگران بکرد یک یک است
غسل گاه هم آب دانی کرد	اگر گهر سرخ بود پر ز کرد	خویش چون آب و گل شستم	در کلاه و قبا چو گل رستم
آمازان بساط گاه برون	بود یک یک ستاره بر گردون	در خردم بگوشت خالی	فرض از تو گذار و ممالی

آن عروسان و لعل آن سحر	بهر رفته و کس نماند بجا	من بران سبزه زار چون گل زرد	بر لب مرغزار چشمه سر د
سر نهادم خماری در سر	بال گل خشک و سبزه لاله تر	خفتم از وقت صبح تا که نشام	بخت بیدار و خوابم خفته بکام
آهوی شب چو گشت ناز و کشا	صد فی شد سپهر غامبه سا	سر برآوردم ز طر عاری خواب	بنشستم چو سبزه بر لب آب
آمد آن بار و با چون شب دوش	این ز افشان شد آن غم پیروز	با و میرفتا بر می افشانند	این سخن گشته آن خفته نشاند
چون شد آن مرغزار غم پیوی	آب و گل سمناده جوی چو	لعل آن آمد غمت ساز	آسان باز گشت لعلت با
تخته از تخت ز را آوردند	تخت پوشی ز گوهر آوردند	چون شد غمت سر بلند	بر نشستم بر بساط پرند
بر می آراستند سلطانی	ز یو بر زم جسد نورانی	شور و آشوب ساز جهان بختا	آمدن آن جماعت از چپ و راست
در میان آن عروس و سیم	برده از عاشقان شکلیا	بر سخت شد قرار گرفت	تخت از بوی نو بهار گرفت
باز فرمود تا مر جبتند	نام از لوح غایبان ستند	رقم و بر سریر خواند مرا	هم بیا این خود نشانده مرا
بهر ترتیب و قهای دیگر	خوان نهادند خورد و بهر	هر که زان خورد و در نور نشاند	و آورد و در نور خورده و نشاند
ساختند آنجا که بایست	هر کسی خور و از خورش بردا	می نهادند چنگ ساخته شد	از زدن و دانا خوانده شد
نوش ساقی و جام نوش گوار	گر تر گشت عشق بر انا	در سر آمد نشا ط سرست	عشق با ما و کردیم دستی
ترک من رحمت آشکارا کرد	هندوی خویش با ما کرد	رغبت افرو در در خواستم	مهربان شد بکار خاتم
کرد شوخی غمبه با ما را	تا شدند از برش پستان	خلوتی آنچنان پاری نغز	تا بزم زد و در وقتا نغز
دست بردم چو زلف برکش	در کشیدم چو عاشقان	گفت آن وقت بقراری	شب شب نیمه دارستی
گر قناعت کنی بشکر و قند	کاری گیر و بوسه در می بند	بقناعت کسیکه شاد بود	تا بود و خشم نه ساد بود
وانکه با سیم و زر کند خویش	عاقبت او قد بدویش	گفتم چاره کن بهر خدا	کارم از سر گذشت و نا آ
بست زنجیر لطف چون قیر	من دیوانگان زنجیرت	در من بخر کن ترا گفتم	که چو بخری ان بر افتسم
شب با خری رسید و صبح دید	سخن با خری نرسید	گر کسی جانم از تو نیست	اینک ای که بر لک لک
اینه گل کشیدن از پی	گل بخندید تا هوا بگریست	جوی آبی و آب جویست من	حالی آب و دست شوین
تشنه را که گشته ترست	آب در دهان آب در چست	ندمی آب من بقای تو با	سرمین سینه خاک پای تو با

قطره رازشکی گداز	شسته را بقطره بنوا	خاک و گیسو کاش برود	آب جوی در آب جوی مرد
طبی اود فاد گیسو بشیر	سوزنی رفت در میان چرخ	گر جز این نیست کار تاخیر	خاک در چشم آرزو ریزم
مرغ انگاشتم شست پیر	ز خرافاده شد نه چیکر	پاسخم داد کاشتم خوش بای	نعل شدیز گو در شش شین
گر شبنم خیال کردی رود	یابی از شمع جاودانی بود	چشم را بقطره مغروشن	کین چشمتش دارد آن بعد کون
در خور آب آرزو در بند	بهر ساله بخسری میخند	بوسه میگیز و زلف می اندازد	زرد و باک نیز کان می
باغ داری تبرک باغ گوی	مرغ باست شیس مرغ جوی	کام دل هست و کام رازی	در خیانت گریچه آری دست
اشباز شکلیب ساز بگو	دل بند بر و طعنه شب دو	من ازین پایه چون بریرا کم	هم بدست آیم رچه دیرا کم
های از حوضه شست آری	ماه را دیر تر بدست آری	گل بر مرغزار پی سپست	مرغزار قمر نخل آن دگر است
چون گران دیدش در کجاک	کردم هستگی و دمساک	دل نهادم بپوسته چو شکر	روزه بستم بچنپناه دگر
از سر عشو به باده میخوردم	بر سر قو به صید میخردم	باز تبار کرده را در آفتاب	ز غنیم تازه شد بپوشی شاد
چون دگر باره ترک کشیدن	در بگردید جوش تشن من	کرده از لعنتان کی رسا	کاید او آتش شامد بار
یار الحق چنانکه دل خوا	دل بهر خیرعت دل خوا	خوش دل آنکس که باشد شین	اگر بود که شکی چنان یاری
ز قمر آتش چنانکه عادت بود	وان شب از کام دل نهاد بود	بی تکه شد و قند میخوردم	باری دست بند میخوردم
روز چون کرد جابر کار شوی	رنگ زرد و از شب رنگ بوی	آهن در گناه دیده قریب	دو گشت از شاد طریقت
من تشنه بر سر دینی	فارغ از همی و هم سخنی	در تنه که چون شب آید با	چون تو هم با تان حسن طرا
زلفه ترکی بر آورم بکر	دلنوازی بر آورم بکر	که خورم با شکری جامی	که بر آورم بکر خج کامی
چون شب آمد غرض میا بود	سندم بر تر از تر یا بود	چند روز با خنشین جو بود	هر ششم عیش بودی در لی
است و ز شبنم دل انگیزی	بود باز از من بین تیزی	اولین شب نظاره گاه بود	و آخرین شب نشانه گاه بود
روز بودم سیاح شب شین	خاک مشکین و خانه رو شین	بودم قدیم خوشدلی راشاه	روز با آفتاب و شب با
درق از حرف خرمی شتم	کز زیادت ز یاد تی شتم	چون بسی در رسید غره ما	شب بنگر د بر سار سپا
غبنین طره سدرای سپهر	طره ماه در کشید مهر	هیچ ناکاسی نمونوا مرا	بخت من بود و کان نبود

چون درین بختم نبود شورش از در جهان افتاد آمد آن سیر نهاده شمع پیش و پس بجای مطربان پرده را بپوشند شاه شکر لبان چنان فرمود چون مرادید همان بر تخت خوان نهادند باز پادشاه از کف ساقیان در یاکف من گریه گشته و آه و غلبه بوقی شدم بطنان گشته لرزان چون در گنج پر چون شد مگر دم نهاده خاک چون فریب زبان او دیدم بختم از دور گفت کای نادان گفتم ای بخت کرد کار مرا مگر پایم فرو شده است گنج یا برین بخت شمع من بفرود دل جانانی و هوش منین کیست که برنج را بجان نبرد گر کسی که بگلسین نخورد	حق نعمت زیاده شد بقیاس با یک زیور در آسمان افتاد حلقه بستند و طوق کشاد پس نهان که شمع باشد پیش پرده داران بجای نشستند کاورد آن حریف مار از د کرد بر دست و پست جایم را پیش از اندازد خورد و نه خور در نشان گشت کاسهای شاد در کمرهای او کشیدم دست وز شب آنو ختم رسن باز زلف او چون سن گرفت از کف ساقی چو ماه تمام گوش و اگر ده نیک نشنیدم پس دوری و رای عبادان برده یکبارگی قمار مرا دست چون ارم از چرخیم یا چون بخت چار منج بدوز از تو چون باشد شکست وارز ولی چنین بجان نخورد نخورد آن کسی که این نخورد	ابر و باد می که آمدی پیش وان کینزان برسم بشین آمد آن آفتاب ماه و نشان با هزاران هزار ترس و نین ساقیان صرف از غولانی باز خوبان بنابر زدند خندش کردم و شستم شاد چون خوان زیره خورد و نه خور شد رنده زمی خور و نه خور باز دیوانه را رسن بستند شیغم چون خری که جویند دست برسم ساده می بخت تا از و کام خویش بردارم چند کوشیدم از سکونت تو هم من خام از زیادت اندیشی صد هزار آدمی درین غم مرد نیست ممکن که تادمی ارم یا برین قطع رقص کن خیز غرضی از تو داستان یارم انگین لب شدی گل خیا چون چنان غمید ماه زیبا	تازه کردند تازه روی تو سیب در دست و مار در دست در بر افکند زلف شکفت بوسه بر نگاه خود شد با رهست کرد و ندیدم تر خیم بخدا و ند خود سپردم آرزوی گذشته آمد یاد می در آید مجلس افروزی خوشت از شیرینه نهادند من دیوانه را رسن بستند یا چو صرخی که ماه نوبسند بخت میگشت سست بیوم دامن از دست کارگر دارم آهنم سرد بود و آتش گاهم بکی و فست و دم از پیشه که سوی گنج راه دادند برد سر زلفت دست بگذاشتم یا دیگر قطع خواهد گسب بریز رایگان نیست اگر بجان یارم انگین بی باکس نه گل بجای بخت بر دست من نهادند
---	--	---	---

بوسه زد دستم آن نیر جو	تا زنجینه دست کردم دو	گفت بر گنج بسته دست ما	گر غرض کوه است دست در
مهر برداشتن یگان توان	کان بهرست چون توان بوا	صبر کن کان تست خزان	تا بخوار سبب شتاب کن
باده میخور که خود کباب بید	ماه می بین که آفتاب بید	گفتم ای آفتاب گلشن من	چشمه نور چشم روشن من
صبح رویت مید چون گل	چون میرم بر ابرت چو چراغ	می نانی نبشته آب شکر	گوئی آنکه که می بریزد مخور
چون در آمد دخت بکوه گری	عقل دیوانه شد که دید پر	فلک گوش با چو کودی سا	نعل در شتم فلک دی باز
باشین خون ماه چون کوشم	آفتابی بندر چون پوشم	دست چون از دست کمر سخی	اندکی نیستم چو تو هستی
لب بدندان گزیدم تا چند	لب دندانم زیدم تا چند	چاره کن که غم رسیده کم	تا یکی است بکام رسم
بس که جانم بلب سیده در	بوسه گرم ده ده دم سرد	بختم از یاری تو کار کند	یاری بخت بخت یار کند
گوئی آمده مخور که یار توام	کار خود کن که من بکار توام	کا دازین صعب تر که کار توام	وار بان ار بان که کار افغان
گرچه آهوسه سببی ای لبند	خواب خر گوش خو نیم چند	ترسم این گرگ پیر پویه باز	گرگی در و بهی کند آغان
شیر گیرایه سوی من تازد	چو پلنگی بریرم اندازد	آرزو هست با تو نگذر	کار زوی خود از تو بردار
گرد آرزو مدربندی	سیرم شب در آرزو بندی	نازنین گفت کار دلمان	تاج داران کشید سلطان
ناز تو گر جان بود بکشم	گرچه تو فغانی من از چشم	چه محل چون تو پیش بمان	پیش کش کردن چرخش خانی
لیک این آرزو که می گوئی	دیر یابی و زودی جوئی	گر بر آید بهشتی از خای	آید از چون نمی چنین کاری
و گرازیب خود خود آید	از من اینکار در وجود آید	بستان هر چه از نیت کا	بخری آرزو که آن خاتم
رخ ترالب ترا و سینه ترا	جز در آن ان گزین ترا	گر بی کرده بهشت پیش ترا	و چنین شب هزار بیت
شمع دارم بشی میخورم	کز غمت چون چراغ میخورم	نور تو زنده دارم چراغ	زنده باز مرده است باغ
آفتاب را بگرد و از سر نو	تنگ روزی شود رنگی نو	این سه کامست که تو بگویم	خوابی از بهر خویش بگویم
من خرقه بمرده چو آب	نخه و مرده در حیات	گر چشمم رخ ترا دیدی	ای چنین خواهی کجا دیدی
گر برانی که خون من ری	بیز شو با رخ ز خون ری	آنکه از جوش خونش آتش	حله بر دم بران شکوفه
بازگردش را آوریدم	چشم او پر خار و من سست	در زنجینه را گرفت زود	تا کنم نعل عقیق آمو

آرزوی چنانکه بود و شد	لا بهادر و هیچ سود داشت	در صوری پراز تو آتش	بصدخو است من بگردم گل
خورد و سوگند کاین خرنه ترا	اشبامید کام دل فردا	صبر کن یک شبی بحالت	آخر امشب شبست سالت
اشبی برامید گنج باز	شب دیگر خرنه می پردا	او همی گفت من چه دشتیز	دو کرد و چست دست آویز
بر تنای من جهان افروز	شب بشب برده گیر و بفر	خو اشی کوز بهر خود میکرد	خارشم را یکی بصد میکرد
تا بد انجا رسید که خستی	داو ام کن بند بسته است	چون بدید او سستیر کا کنا	بی شکیبی بی قسار من
گفت یک خطه دیده را بوند	تا کشیم در خرنه قند	چون کشایم من آنچه داری	در برم گیر و دیده را بختا
من پیشین بیبانه او	دیده برستم از خزان او	چون کی خطه ملتش دام	گفت بجشای دیده بجشام
کردم آهنگ برامیکام	تا در آرم عروس را کینا	در تما چو دیده بکشوم	خویشتم را دران بسیدم
بچکس گرد من از زن و	من دستا و برک باد هم	مانده چون سایه تا بلش نو	ترکتازی ز ترکتازی نو
مشتی را و زهره شبست	هر دو را کرده بود خطه بچ	که کشادم در علاقه بند	که گزیدم ز گل قوار قند
از زمان گنج بود دست کشم	وین مان از دای می کشم	گنج تا از دای بسی فرست	ایچه بنیم حقیقت آن قنست
من درین دسوسه که بتر	جنبشی تازه تر جای سکون	آمدان را زان و اقبال	سیدم را برین کشاده بند
بخت چون از بنانه سیر آمد	سیدم را رسن بر آید	آنکه از من کناره کرده و کرد	در کنارم گرفت غنچه
گفت اگر گفتم ترا صدال	باورم نماند حقیقت حال	رفتی و دیدی ایچه بودت	ایچنین قصه باک با گفتم
تا هرین جوش گرم جوشم	از ظلم سیاه پوشیدم	گفتمش چون من ستم دیدم	بودی کاشکی پسندیدم
من ستم دیده را بجا شوی	تا گزیرست زمین پید شو	رو پرند سیاه سوی من	رفت و آورد اندر ان شب
در بر افکنده پرند سیاه	هم دران شب پیچ کزدم	سوی شهر خود آمدم	بر خود افکنده از سیاه
من که شاه سیاه پوشام	چون سیاه از ان خروشام	کز چنان پخته کارهای کام	دور گشتم تا زوی تمام
چون خداوند من را از دست	این حکایت پیش من گرفت	من که بودم دردم خریده	برگزیدم همان گزیده
با سگد ز بهر آب حیات	رقم اندر سیاهی ظلمات	در سیاهی شگوه دارده	چهر سلطان از ان کندی
پیچ رنگی باز سیاه نیست	راست ای چه پشت نیست	از جوانی بود مسیحه مونی	و ز سیاهی بود جوانی

<p>سیاهی جهان بصر بیند هفت نگینت ز بهشت</p>	<p>هر کسی بر سیاه نشیند نیست الا از سیاهی</p>	<p>اگر نه سیف و شمشیر سیاه شدی چون که نمانوی بند با برام</p>	<p>اگر نه از او مهر و ماه شدی باز پر دخت این فسانه تمام</p>
<p>شده بران گفته آفرین گفت چون گریبان کوه دامن شد</p>	<p>تشتن بهرام گور روز یکشنبه در گنبد زرین یعنی زرد رنگ</p>	<p>فرماید</p>	<p>از ترا زوی صبح پرگزشت زیر ز رشد چو آفتاب نهان</p>
<p>جام زرین گرفت چون شیشه در زرافشان بزرگ گنبد شد</p>	<p>تاج زرین نهاد چون شعله مایکی خوشدلش در شعله</p>	<p>بست چون زرد گل عین خرمی را در و نهاد بنا</p>	<p>که بر بارنگین صفرائی بنشاند طامی و نوا غنی</p>
<p>چون شب آمد ز کوه خجربان خوست با ساز افنون ساز</p>	<p>پرده عاشقان خلوت ساز در چنان گنبد خوش آوازی</p>	<p>شاه با شمع شکر افشان گفت چون رفوانی شه گزین بود</p>	<p>تا کنه عسل با طبر جفت خدر باناز دلپذیر نبود</p>
<p>گفت رومی عروس صبی را هر که جز بندگیست رای کند</p>	<p>کای خداوند روم چنین سر خود را نشان پای کند</p>	<p>تا شدی نده دار جان کلو چون عار اگر از شی سره کرد</p>	<p>غر نصرت خلیجان ملک دم خود را با بحر می سره کرد</p>
<p>گفت شهری شهرهای عراق آفتابی بعالم افروزی</p>	<p>جکایت گفتن دختر شاه روم با بکسر ام گور</p>	<p>دانش با آنهمه هنرمندی زن منجوست از جهان خطری</p>	<p>دشت شاهای شهریاران عراق خوب چون نوبهار نوروزی</p>
<p>از سر آنچه در شمار آید خوانده بود از حساب طالع</p>	<p>دان هنرمند را بکار آید کز زمالش خصومت آید</p>	<p>دانش با آنهمه هنرمندی چاره آن شد که چاره خام</p>	<p>دل نهاد از جهان بفرستد تا نه بیند بلا و در دوسری</p>
<p>بچنان بدتی به تنهائی چند گونه کینر خوب خرید</p>	<p>ساخت بایک تنی و تنهائی خدمت کس نه از خویش آید</p>	<p>هر یکی با نهفتن کم پوش بود در خانه کوز پستی پر</p>	<p>مهربانی بود دست و آتش پای بیرون نهادی از خویش</p>
<p>سر بر افراختی بخاتونه هر کینری که شمع خریدی و</p>	<p>خواستی گنجهای فارونی پیره زن در گراف مدی</p>	<p>ای بسا بود فضل کریان منجینی بود ز یور و زب</p>	<p>زنی از ابلهان ابله گیر بانوی و دم و مار زین طرا</p>

شاه چندا که جیش بود	یک کینرک بحال خوش بود	هر که جامه ز مهر بدو خست	چو که بد مهر دید باز فروخت
شاه از پس کینرک کان بدو	بکینرک کینرک و نصرت شهو	از برون هر کجی حسابی خست	کس درون حسابی اشت
شه ز بس حبت مجوی آفته شد	بی مراد می که باز یافته شد	ز زبی طالعی بدن بشت	نه کینرک چنانکه باید یافت
دست زالوده دامنان می	پاک دامن جمیله می حبت	تیا کی و ز مرد برده فرو	برده خر شاه را رساند بگو
آمد از نو بهار خانه چین	خواجه با هزار حور لعین	دست نکرده چند گو کینر	خلفی دارد و خطائی تیر
هر یک از چهره عالم فرو	مهر سازی و مهران سوز	در میان کینرک چو پری	برده نور از ستاره سهری
سفته گویی و درنا سفته	در فروشش با بجان گفته	تلخ پاسخ و لیک شیر خند	لب چو جهان و لیک لوبو
چون شکر ریز خنده بکشی	خاک تاسا لکسا شکر جای	گر چه خوشش نه الله شکرا	خلق راز و نواله جگر است
منکه این شغل باید بشیم	زان رخ و زلف خال خیم	کز تو تیز آن جمال دلبندی	بگر حال غم که نیستی
شاه فرمود و کار و نیک	برده کارا شاه برده شکا	رفت و آورد شاه و در میر	بافرو شده کرد و گفت و
گر چه هر یک بچهره ما بود	آنچه نخاس گفت شاهی بود	ز آنچه کوییده داده بود خبر	خو تر بود در پسند نظر
بافرو شده شاه گفت	که کینرک چگونه دارد خو	گر بد و غبستی کند ریم	آنچه خواهی بس با بغیم
خواجه حسن شاه که روز	گفت کین روشن بخش نشین	هر چه باید ز دلبری جمال	بهر دارد چننگه بینی حال
جز یکی حبشنت کان نگو	کار و خواه را نذر دوست	هر یک از من خرد بصدناش	با مدان بن بهار نش
کار و وقت آرزو خواهی	آرزو مند را بجان کاهی	و انکه با او خیال پیش کند	زود قصد ملاک خویش کند
بپسند آمد بهت خوشی تیر	من شنیدم که تو پسند نمی	او چنین است و تو چنین گدا	سارکاری بجان بود و گدا
از من و را خریده گیر بنا	داده گیرش چو دیگرانش	بکه از بیع او بداری دست	بنگر آن دیگران که لایق است
هر چه طبعش بد و شود خشنود	بی عباد حرم فرستش و د	شاه را هر یکی از آن پریان	رغبته ناید شش چو مشربان
جز پری چهره آن کینرک است	در دلش هیچ نقش مهر است	ماند حیران در آن که چون باز	نزد با خام دست چون باز
نه دلش می شد از کینرک سیر	نه غیشش می خرید و لیر	عاقبت عشق سرگرائی کرد	خاک چشم خاکدانی کرد
سیم در پایی سیم ساق شد	گنبد سیم را سیم خرید	در یکی آرزو بد و در بست	گشت تاری و از دوا کاست

دوان پری رخ بریزد و شایا جز در خفت و خیر کان در است	خدمت ابل پرده و شایا پنج خدمت را با نکر در است	آشکاره ستیزه پنهان در است یک یک آورده و شفقانیک	لو چون غنچه مهران در است خانه داری و اعتماد در است
گرچه شهابش چو سرو بالا با یک بر زربان عجزه خام	او چو سایه بر پایی افتاد کس کنیزانش را ندان نام	خانه راست بر لبم واد خور دیگر کنیزکان نشناخت	آمد آن پیرزن بدیم واد شاه از آن دختران لکری ست
پسین را ز خانه بیرون کرد گرچه زان ترک بدید غیاری	با فونگر گرچه افسون کرد بپنجان کرد خوشنشین واد	که شد از دوستی غلام کمین کاشی در و مهران افتاد	تا چنان شد بچشم شاه عزیز تا بشی فرصت پنهان افتاد
پای شه در کنار آن و بلند شاه چون گرم گشت ز تن	در خریده میان خر و پرند گفت آن گل کلاب انگیز	و آتشین مخنقی این پرکار دید جان جان دیده کن	قلعه آن در آب کرد حصا کامی طب دانه رسیده من
سرو با قاتنت گیاه و شای گر بود پاسخ تو رست عیا	طشت به با تو آفتاب گشتی رست کرد و در او قدرت گشتی	کاخ پرسم سرا بگویی رست کرد با تازه گل شکر بری	از تو یک نقطه می کنم دست و آنکه از بهر آن دل انگیزی
گفت وقتی چو برهه با لب گفت بلقیس کای سول خدا	باسلیمان شسته بلقیس من تو نذر دست ستم پای	دست و پایش کشا و پیوند دست و پایی ز تن دست و	بودشان در جهان یکی فرو چو دست فرزند چنین بخور
در دوا و دوا شناختی تا چو از حضرت حق آید باز	چون شناسی علاج ستمی لوح محفوظ را بچوید باز	این حکایت برو بگویی تمام بتوان چاره ساز نیاید	چو سبکت چو آورد پیغام چاره کان علاج را شاید
مگر آن طفل رستگار شود چو که شد جبریل هم نفس	بسلامت اسید و ارشود باز گفت آنچه بود در پیش	روزی که چپ منتظر می بود از که از کردگار چرخ کمبود	شد سلیمان آن سخن خشنود رفت جبریل آورد درود
گفت این دوا و دوا چیز است انچنان دان که آن حکایت است	وان دوا در جهان غیر است برنج آن طفل بر تو انداخت	هر دوا را استی با گفت گفته جبریل از نمود	خواجه بلقیس سلیمان هرگز اندر جهان نروی بود
گفت بر گوی هر چه خواهی گفت بلقیس از آن سخن داد	تا بگویم چنانچه شرط و فای کز خلف خانه با و آباد	بر من غیبت تو بود بخش که حال تو دیده ام مقصود	باز پرسید زان چرخ خود خروجی خوبی بکان
گفت بلقیس چشم بد زود ز آنکه روشن تر از چشم بود		بر مهربان که داری دست	

خوی خوش روی خوش فخر خوش	برزم تو روضه سیست ضوالت	مهر پیغمبری ملک جهان	هر دو داری نیست این پنهان
با مهر خوبی و جوانی تو	پادشاهی کامرانی تو	چون بیستم کی جوانی خطو	از تنهای او نباشم دور
طفل بیدل شنید چون آن	دست و پاسوی کشید بر آن	گفت تا درست شد دهم	چون گل از خار غم برستم
چون پری سخ بران پری آن	دید دستی برستی داد	گفت کای میثوای تو بود	چون مهر خوب چون خرمی
بر سر طفل نکته یکشای	تا ز من دست از تو بیا	یک سخن بسم زاری بخ	گرچه داری بسی خزانه گنج
پیش بر طبع روزند هست	که تنها بود به مال گشت	گفت پیغمبری خدای پست	کاخ کس انبوه تار است
ملک مال خزانه شاهی	مهر دارم ز ماه ناماهی	با چنان نعمتی و خرج تمام	هر که آید بنزد من بسلام
سوی دستش کنم نهفته گاه	تا چه آرد مرا خفته راه	طفل کین قصه شنید با	پای بکشد و از زمین برخاست
گفت با بار وانه شد پام	گر وای تو عالم آرام	راست گفتی چو در جرم خدا	افت از دست رفت و برج ادا
به که مانید استی سازیم	تیر بر جسد پست ادا کنیم	باز گوی مهر با فی فرد	کز چه معنی شد سبب مهر تو
من گرفتم که میخورم عکری	در تو از دور میکنم نظری	کو با من خوبی و پری چری	خو چرا کرده به به پری
سروا زنده پیش چشم است	بهتر از استی ندید جدا	گفت در نسل ناستوده	هست یک خصلت از موده
کز زمان هر که دل برسد	چون نادان سید حالی بود	بر و چون مهر زنی که از ماز	دل چگونه مبرد باید داد
در سر کار جان نشاید کرد	ز هر در گهین نشاید خورد	بر من این جان از غم زیر است	که نسا زم با نخچه زو خط است
من که جان و تنم به جان است	با تو از عینیه بر کشادم پست	چون خوان او فتاد سر بستم	خواه گذار و خواه بفرستم
لیک چون من ضعیفم	با تو احوال خوشتن گفتم	چشم دارم که شهر یار جان	نکنند نیز حال خوشتن نهان
گر کتیران آفتاب جال	ز و دسیری چرا کند سیال	نکند دل هیچ دلخواهی	نبرد با کسی بر ماهی
هر که چون چراغ نواز	باز چون شمع سربنداز	بر کشد بر فلک نعمت و ناز	بفکند بر زمین بخاری باز
شاه گفت از برای آنکه کسی	بر من از مهر برزند نفسی	مهر در بند کار خود بود	لیک پیش آمدند و بد بود
دل چو بر مهرشنا کردند	رخ خدمت گری کار کردند	هر کسی اقبدر خود وقت	نمان میدهند قوت سحر
شکلی باید برینین چون	کاسپا از خوش نیاتینک	زن چو مرد کثاده نیند	هم با و هم بخود فرستند

بر زمین میباش کان است	بر باد هر کجا گاه است	زن که ز روی چون راز و نیاز	بجوی با خری در آرد دسر
مادگان در نگر کر و نامند	خاشاک خفته بختشان	عصمت آن حال شوی و	شب که میافت با روی و
نار که نار دانه گرد و پر	بخت لعل سفت باشد در	زن چو انگور طفل بی گشت	خام سر سبز خسته رویت
از پرستندگان من کس	جز بخود رستی ندیدم بس	از تو دیدم لشکر و جیش	کز زمان تا زمان نهادیش
لاجرم گر چه از تو بی کامم	بی تو یک چشم زن نیارم	شاه ازین چند گفتاخی	گر در کار و پیش در گرفت
شوخ چشم از سر بهافت	تیر چشمش از زلفت	پنهان زیر بار تشنگی	می برید آن کربو سنجی
ساخت با تشنگی برابر است	او صبور می روزگار است	پیر زن کان بت پایش	کرده بود از سرای پیرش
انگهیافت از صبوریش	که بان آرزو نیابد را	عاجزش کرد نار سده	از تنی او قفا و تنه
گفت وقتت اگر بچاره می	رقص دیوان در آورم پی	رخنه در صد آفتاب کنم	قلعه ماه را خراب کنم
نما در زخم هیچ پیرنی	نبود در کان تیغ پیرنی	تا شاه افسون گرانه خلوت	رفت کرد آن فسون بایده
در محکافات آن جهان او	خواهد بر شرفسون پیرامو	گفت اگر بایست که کرده خام	زیرین کوره تو کرد آرام
کره رام کرده را دوسبا	پیش ازین بکن برین بجا	را ایشانی که کرده رام کند	تو ساز چنین بجا کند
شاه رازین فریبست	خشت آن قابلهش در است	شوخ و رعنا و خوش تو	مهره بازی لطیف و جوی
پرده پرور ریختش داد	او خود ادا صل نرم نهاد	باده از چاک و در مسک	صد حلق زدی بهر بازی
شاه با او تکلفی در رخت	تکلف گرفت نمی بخت	گاه بازی در آن کند	وقت حاجت آن کشیدی
نما بآن نموده باین خشت	جگر ایجاد که هر آنجا خفت	دعوت آمد ز رشک آن خشت	در مسافت را بید گفتن
گر چه از راه رشک او	گر دغیرت نشست بر رخ	ارزه در رسم نب گنگد	یکسر روی آنچه بود خشت
دیگر آن کدش که این خشت	صل طوفان تنور پیرت	ساکنی پیشه کرد و صبر	صبر در عاشقی نذر سو
تا شب خلوت آنجا بود	فرستیافت باشد از سر	گفت ای خسرو فرشته نما	داور مملکت بدین باد
چون شدی سبت گوشت	یاسن از راه رستی گذر	گر چه هر روز کان کشاید کام	اولش صبح باشد آخرت
تو که روز و تر از دال مباد	شب تو جز شب صفا	صبح دارم چو دای اول	از چه گشتی چو شام سر آمد

<p>گیرم از من خورده گشتی سیر بجسمم چه در خور ماری خبری که بی خبر شدم قفل زاز گهر بسیندارم حال از آن ماه مهرا نه هفت سخت شد در دم از شکلی پیر و غایت تو دریم فرمود گر نه زانجا که با تو را نیست چون شدی شمع و اربابان چندی از دستان شاه نو بلبل بر سر غنچه نشست ماه پری را در آب گیر انگند شب چون نقش بر برید گشا زود بست آنکه شادمانی نور شمع از نقاب زردی</p>	<p>بچاند خیمم در دم شیر چون گشتی هم تیغ خود با تا بپریم که تیز بر شدم بعد ازین بار ضایع شدم گفتی و نه گفتی چه گفت از تنم دور شد توانایی دشت تا خورده میوه ازین در تو بهتر از دوا نیست دود و دود فک از میان گفت این باز منی مجید حقه بشکفت گشت بیل رطبی در میان نشیند قفل زین ز برج قد گشا ذوق حلوائی عطرانی ازو گاه موی بهار ز روی پا</p>	<p>داشتی تا غصه جان بستم در چنین به که رهنمون بود بجدا و بجان تو سو گند شاه از آنجا که بود در بند کار زوی تو بر فروخت را استهان پیر زن دوا بشناخت آتش انجمن بگرسم تو آتش از تو بود در دامن کافاب من با نعل شد شاد چون چنان دید ترک سون طلو طوی دید بر شکر خوانی بود شیرین و خوبی نمیدش دیگچه پینه بر زور خورد آنچه بینی که ز عطران زرد ز که زرد دست مایه طربست</p>	<p>از دمانی بر ابر لطمم اینچنین بازی که نمودت که از آن قفل اگر گشائی بپند چون بگوید اعتماد سو گند آتش در فلک و سوخت مرا پیر زن اهرم از دوا می خست سخن بد برای نرسم تو پیر زن از میان و دکن کی زبرد الجور آرام یاد راه دادش بهر سو سون بود بی گس ساخت شکر افشا کرد شیرین جلالت طیش کردش از زبهای زنجیر خنده بین را که عیان طین اصفه خریه ازین است در کنارش رفت تحت کجا چتر سر سبز گشتید به باغ سبز و سبز چون فرشته به باغ بخ از نم نشاند برگ به با بر سلیمان گشت و پرده را تاج و تخت آستان در گاه</p>
<p>شده چو این استان شنید چو که روز دوشنبه آید شد بر فروخته چو سبز چراغ رخت خود سوی بنر گنبد برد زان نه ازنده سرو سبز گفت کای جان من کای شای</p>	<p>دل بشادی و خرمی سپرد خواست تا شکر فشانند تنگ هر جا نهادی جان تو باد</p>	<p>نشتن بهرام کور روز دوشنبه در گنبد سیر با دختر شاه قتلیم فرماید</p>	<p>چون بری سبزه ز نرد جان پری آید که بدو بود عمار خاوه دست خراگه است</p>

باج را بر بندگی از دست
چون دعا گفت بر سر بلند
گفت شخصی عزیز بر دردم
هر چه باید ز آدمی زهر
اسردمان بر نظر نشاندیش
بر برش عشق ترک بازی کرد
تاریخ آن شیر میگشت بر
بشکان پیشت شد پایش
خرمن گل ملی قاست سر
لب بعلش چو برگ تر باشد
عکس رویش بر زلف تار
با چنان لطف خالی دیده تر
ماه پنهان خرام زان آوا
بش چون باز کرد چشم ز خواب
گفت اگر بر پیش و دم در تو
بر که محمل برون هم زین کوی
راه ایجا در برگ راه خست
پندش بخت عذر باد خوا
تا چنان اردش طغیان
با یکی هم خوران رهش
بش با او چو نیک و گفتی

بخت را با پادشاهی از دست
حکایت کردن دختر شاه سلیم
با بصر ام کور
داشت نیکی عجب بر
بشر پر بهر کار خواندیش
فتنه با عقل دست بازی
با ذکا که بود بر قع راه
تیریک غمزه و دخت جاس
شته روی ملی بخون بد
برگ آن گل پر از شکر باشد
چون حوصل بر زیر عقاب
پیچ دل را نبود جاسی ب
بند بر قع بهم کشید فرا
خاند بر قع بود و خاند
و شکیباشو هم شکیب است
سوی بیت المقدس ارم
بزیارت که مقدس خست
از سر آرزوی خود بر خست
که بد وقت نه را نباشد
نیک خواهی طبع بدوش
ز و بهر نکته بر طبعی

همه عالم بدست محتاج
بر کشا دار عقیق چشمه قد
خوب خوشدل چو گلین
بود میلش پاک پیروی
در ره خالی از نشیب و فرا
چون در بر سیاه ماه تمام
ماه زار بر سیاه برون آمد
انچنان توبه بعد از شکست
بسته خواب هزار عاشقش
فتنه در خواب و نهفت بود
چشمش از خالان سلمان تر
چون ز طفلی که گردان کای
کرده خونی چنین گردان
مردم آخر چشم نخواهد
شرط بر سر نه گاری این باد
بر من ایکنار سسل گردان
داشت آن بند را خدایا
که خود و بر حکم او تسلیم
باز گشت از حرم خانه پاک
بر حدیثی هزار نکته گفت
کو زبان بر زلف بخشاید

بشر گوینده راز خاموشی	داده بداروی فراموشی	گفت نام تو چیست تا دهم	پس از نیت بنام خود خوانم
پانخش داد و گفت نام من	بشر شد تا تو خود چه نام	گفت بشری تو نیک آموختی	من یلخا امام عالمیان
هر چه در آسمان و در زمی	و آنچه در عقل و برای آدمی	همه دانم به علم خویش تمام	آنگی دارم از حلال و حرام
یکدم بهتر از دوازده تن	یکمیشی گشته از دوازده	کوه و دریا و دشت و بیابان	هر چه هستند زیر چرخ کبود
اصل هر یک شایسته بدست	کین و جو از چایاقه بدست	وز فلک نیز آنچه بدست بود	اگر تمنا رسید دست برود
در هر اطراف آنچنان خطری	دانم آنرا نظیر تر نظری	گر رسد پادشاهی بپای	پیش از آن دشمن پنج سال
گرد آید بدانه کم و بیش	من بسالی خبر دهم زایش	بنض قاروره را چنان آید	گفت تن ز تن بگردانم
چون با فسون در آتش آید	که بار کنم بگو بهر غسل	سنگ را کسیر من گر گرد	خاک در دست من چو ز گرد
باد سحری چو بر دم زدم	ما پیشه کنم ز پیشه مار	کان و هر گنج کافر بیدار	منم آن گنج را طلسم شای
هر چه پس از آسمان بین	همه زان آنگی بهم هم ازین	نیست در هیچ دانش آبادی	فصل و دانای از من استادی
چون ازین بر شمر دانی چند	خیره شد بشر از آن گمانی چند	ابر از کوه برد میدسیا	چون یلخا در ابر گرد نگاه
گفت بر سر چه هست چو قیر	ابر دیگر سپید رنگ چو شیر	بشر گفت که حکم زردانی	اینچنین میکند تو خود را
گفت ازین بگذر این بهای بود	تیر باید که بر نشانه بود	ابر تیره و خان محرق است	بر چنین نکته علم تنقیر
و ابر کو شیرگون و زلف است	در مزاجش طوبی است	جست بادی باد بادی	بایست که بر و فضل چو
گفت بر گو که با و جنبان	خیره چون گاو خرنایان	گفت بشر آنچه قضای است	پیچ بی حکم او نیاید است
گفت در دست حکمت آید	چند گوی حدیث پزیزان	اصل با و از هوا و زمین	که جنبان بدشمن از زمین
دید که بی بلند گفت این که	از دیگر چرا بود بشکوه	گفت بشر از ویست این	که یکی نیست و دیگر نیست
گفت باز به محبت افکندی	نقش تا چند بر قلم بندی	ابر چون سیل بولکان آید	کوه ز سیل و صفا آید
و آنکه تیغش در اوج دایر	دو را بشدازد و گذر کند	بشر با یکی بر دهم از همه	گفت با حکم کرد کار کوش
من که در سر کار بنخیرم	در همه عالم از تو بشیرم	لیک علمت بخود نشاید	راه یابد خود نشاید
ما که در پرده ره نمیدانم	نقش بیرون پیوه میخوانم	نه پی خواندن اجتناب میدی	بر خط خواندن ایجاب میدی

نرسد دست بر کسی گشتن	بر که یارین درخت عالی شاخ	با غلط دیدگان غلط بازند	ترسم آن پروه چون براندازد
و آن فضولی نکرد از انعام	روزی که چند می شنیدند بهم	هم از آن دیو بوفضل نما	این عزیمت که بشیر روی آ
دیده از دیدنش نشا طایر	سبزه در زیر او چو سبزه چرخ	تا رسیدند از آن زمین خوش	می دیدند تا بعصر و خورشید
بچو ریحان تر میان سفال	چونکه دیدن فضول آن لا	آبی الحی خوش فزلال درو	اکنیده خم سفال درو
تا بلبست زیر پرده نهان	این غالین خم کشاده دن	باز پرسم بگو که از چه طریق	گفت بشیر کای خمه شرف
کرده باشند ز روی جسد	گفت بشیر برای مردی	کوه برگردان بهر صحرست	آب این خم گوی تا بکجاست
هر چه گوئی و گفتی عکس است	گفت اگر پاسخ تو زین خطا	در زمین اکنیده است بریم	تا بگو و بصدور بدو نیم
صد در صد درو نیای آ	خاصه در وادی که توف با	گشت آبی و بد پیش نفسی	آری آری کسی بهر کسی
از پی دام صیباخته اند	آب این خم که در شناخته اند	جای صیبا و صید کاست	این وطن گاه و ام داشت
سوی این آنچو ز شتاب کنند	تشنه گردند و قصد آب کنند	در میانان خورند طعمه شود	تا جو غم آهو و گوزان چو گور
کنند از صید ز خم خوردند	برند صید آنچو رون آ	با کمان در کین نشسته بود	سرو صیبا در راه بسته بود
هر کسی کو عقیل است نهان	بشیر گفتا بفته کار جهان	که نیوشنده در تو گوید	بند ما چرخین گشای گره
عاقبت بد کند بد اندیشی	بد بیندیش گفت پیشی	بهر کس فلن آنچنان دارم	من و تو آنچ در جهان دارم
روشن و خوش گواروی و	آبی الحی تشنه گان خود	تا بخوردند آب در و اند	چون بران آب سبزه بختا
شویم اندام دلی غبار شویم	تا درین آب خوشگوار شویم	که از آن سوترک نشین خیز	با یک بر شیر و لیختا نیز
پاک و پاکیزه سوی ده بوم	چرخ تن را بر فوس شویم	چرخ برین نشست تیرا	از عرقهای شورتن قمر سا
در چنین خم مباش یک	بشیر گفت ای سلیم دل خیز	صید را از گزند چاره کنیم	و اینک این خم بنگ باره
دروی آب دهن نیندا	هر که آبی خورد که بنوازد	چرخ تن را در و چرادی	آب خود می تو بادل آگیزی
ز آب نوشین او نیارند	تا دگر تشنه چون فرزند	صافی را بدو آلودن	چرخ نیندا آن بر آینه سونا
خویشین گرد و در دهم	جان بر کند و جمله بر هم	گوهر شست خویش کردید	مرو برای گفت تشنید
جان بسی کند و سکار	با جیل زیر کس بکار نشد	تا بن چو در از راهی بود	زخم آن که در روز چای شویم

ز آب خور و تنش تاب قنار	عاقبت غرق شد در آب قنار	بشزان سوی تشنه دل برآ	از پی زنده کرده دیده برآ
گفت باز این جام زاده خام	کرد بر من حلام خویش زرام	ترسم از چو کمان نمونده قنار	آرد آلوده دست در آب زار
آب را چو کمان کند بزرگ	و انجمن خیال دارد سنگ	این باز پیش از بدان آید	نه ز پا کان و نه خواران آید
بچکس چسبن رقیق سباد	اینچنین غلبه جز غریق سباد	چون درین گفت و گو می ده	مردمانه برین خنک شست
سوی خم شد بجهت مجوی	واگهی نی که خواهد گشت غری	غرق دید جان از و شدم	سیر چون خم نهاد بر سر خم
طرف در ماند کین چو شایر	چو بی از شاخ آن خست بوی	نیم بالای خیره بدکم پیش	ساده کرد و شینک ناکین
چون ساحت گران دریا	ز دران خم تاب پیمائی	خم را کین که دید چای بر	سراخر در آوردیش گوی
نیم خم نهاد بر سر او	تا در و کم شده شناور	بر کشید آن غریق را شتار	در چه خاک بردش از چادر
چون پستش گران بجا کسنگ	بر سر نشست باد تلنگ	گفت آن یار کی و رایت کو	وان درفش گره گشایست
زان همه دعوت بچاره گری	با دو دیو آدمی و پری	وانگه گهی ترغبت چرخ بلند	غیب را سر در آورم کند
گوشه آن دعوی و از فن	وانهم مردی مردونه این	وان نمودن که بنگر می ش	کار بار را بجا کب انداش
من که نیکی در و گمان دم	نیک من نیک بود جان دم	این سخن گفت از میان بر	دخت او بجهت از چپ است
رفت و بر شد یک بگیش	دق مصری غامبه بلبش	گفت شروان بود که جانم	کینم خمر با عمامه او
گرس آن می گفتم که او کردست	همان ناخورم که او خوردست	همچنان آن نور در راست	چونکه بسته شد گرفت
ره روشن گرفت و راه تو	سوی شهر آمد از گران دست	چون در آسودیکه و روش	داد از خورد و هول خود
آن عمامه بهر کس نبود	که خط و ندان که شاید بود	زاد مردی عمامه ز شست	گفت یعنی ز بهت بایست
در فلان کوچه چند میخانه	هست کاخ بلند در شانه	در زن در که استاده ام	بی گمان ثور خانه خانه او
بشربا جامه زر عمامه زر	سوی آن خانه شد که یافت	دزد و آدم شکر لری بلند	باز کرده در از راه بلند
گفت کاری و حاجتی نمی	تا بر آید چنانکه باشد رجا	میشه گفت بعضا عتی دارم	بانوی خان که کوکب سپارم
گردون آمدن بخانه روست	تا در آنم سخن گویم رست	که طبعی آسان فرنگ	از زمانه پرسم دیدم
نزد درون دیش از درون	بر کنار باطراک در شجای	خویش و بی ستر در قنار	نزد درون دیش از درون

بشیرم قصه که بدو تمام
 و این بر شهنش چو بدست
 گفت که غرق شد بقای تو
 جامه وزیر نهاد چو حالش
 ساقی زان خنجر پیشکش
 آفرین بر جلال زان گیت
 نیکم و آن بود که در کاد
 و آنکه مار با پنهان آبی
 هر چه در با آن خم افکنیم
 تا فلک شسته را گره داد
 نو بمان غرقم و من ستم
 در مصری و صد هزار دست
 جملہ در بندم و گنبد لاری
 من آنجا کنم که او گریست
 شدنم و تن خاک سپرد
 بود که پیش پند سکار داد
 بعبودت خود دین شربت
 من باین مردم افتخار
 چون خداوند کردش از برین
 تو از اینجا که مرد کار من
 بچرخ کی تو آن خسته فرو

گفت ما ماه روی سیم اندام
 دعوی نگشتن بهر دست
 بجای از زیر خاک پای تو باد
 که دمازن دست کاری خوش
 در خدوشی بخود فی کشت
 بر لطیفی و رو گشت گیت
 نبودین و دین بد پاش
 فضلا گفته شد زهرابی
 اتش در خم خود افکنیم
 بر سر رشته کن نیت
 تو که شاکر و من ستم
 زان کن سکه که بخوبت
 بجسی کامل و ست بیام
 هم از اینجا خورم که او خورد
 جان بجائی که لایق آمد برد
 جیغی فانی مردم از کار
 یا دینار که از او گشت
 او من پرورد و غلام گشته
 رفت غوغای محنت از گشت
 بز کاشی خستیدار منی
 کار ما را و از اینم آرزو

آنگاه هم محنت رسیدن او
 چون خرد گفت پرچم دیدم
 رخت او هر چه بود بر ستم
 زین لی بود کایه و آن خوش
 با سخن و ادکای پهلوان را
 که کندی گزانی جان مرد
 بجای اینجا سر کشا و شبا
 فضل اگر همه شاری و شبت
 نقش آن کارگر در گرون بود
 گرچه هر چند زان خطم
 چون که مرا زور دینار کشا
 مردی بلکه مرا زان برداشت
 باز پرسم سرای او بجا
 جیفه کاش میشه بود دل
 آنچه گفتی ز پند پندان بود
 که بسیار جو زین بود
 سال شد که من بچشم
 من یادش می پر گنده چو
 پای او زین میان پرویش
 مایه کاست خست و جلا
 من بختی ترا پسندیدم

در هنر زان سخن شنیدن او
 و آنکه زان پوفا شنیدم
 نیکانیک گرفته در ستم
 آن ورق از خواند حرف
 یک مدوی بندگان جدا
 که تو در حق یکسان کردی
 چون ندیدی بچشم آتش بوش
 ان بختیم مهمل کاری داشت
 از خیال من تو افروزد بود
 هر چه اندیشه غلط رفتم
 کعبه زان میان فردا قادم
 همچنان بهر بهر خود برداشت
 بر سام با کله ابل سرست
 سپردم بکف خانه خاک
 است گفتی نه از چندان
 بجفائی چنین بود و زور
 خبریدی هیچ بر چشم از او
 او شنیده چو برتی بسین
 حال پویند ما در گرون شد
 بازین کی سخی بخت حاکم
 که جوانه دست ترا دیدم

تو بمن گرا دانی داری	تا کنم ز دعوی پرستاری	قصه شد گفته سبک خالی	مال ارم بسوی حال است
آنگهی بقیع از سر برداش	مهر خشک از عقیق بر برداش	بشر چون خونی جالش دید	نقشه چشم و سحر خالش دید
آن پری چهره بود کاول و	دیده بودش چنان حال افروز	نعره زد و چنانکه رفت زین	حلقه زر گوش مار و تاجش
چون چنان دیدنش لب نشناخت	بوی خوش کرد جان او دریا	بهوش رفت و چو بوش یافت	سرس از آب چشم آفتاب
گفت اگر شریفم بختی	تا بدید ای سنگی کمان نری	که بود و بود دیده افتاده	من پری یدم بی نی
وین چو بینی نه مصرم امرو	دیر باشد که در من این بود	که فلان روز در طالع رنگ	بر قیامت بار بود و باد چنگ
من ترا دیدم و دوست شدم	می و صلت نخر و دست شدم	سو ختم در غم نهانی تو	رفت جانم ز مهر مالی تو
هر چه یکدم ز رفتن از ایدم	هر کسی باز خویش بکشد	چون که صبرم در اوقا زد	رفت و در گر خیم سخدا
تا خدا یم بفضل و رحمت خویش	آورد یا بچه شرط باشد	چون کردم طمع لب الهوس	در حرم جلال مال کس
کایزدم گر حال مال ده	نیک باشد که از حلال	ز چار غنبت وی آگشت	رغبتش ز آنچه بدی گشت
بشرکان اندرون چو رشت	رفت بیرون کار خویش	گشت با او بشرط کاهین	نعمتی یافت شکر گفت
با پری چهره کامل دل سزاند	بر خود افشون چشم پیچون	بچهودی بود شاری را	دور کرد از کوفه آسی
از پرندش غبار زردی	برگ سوسن سبزه بیدار	چون بدید زبشتیان	عده سیر بخت چون چش
بسنه پوشی بر از علامت	بسنه آمد بر سر وین خود	رنگ سبزی صلا ح گشته	سنگ آرایش فرشته
جان سبزه گزید از نه چهر	چشم روشن سبزه گردن	رستنی را سبزه آینه گشت	چهره سبزی درین بخت
قصه چون گفت از بزم آرا	نشستن بزم کور روز سبزه	در گنبد سرخ و حکایت کردن	شده در آغوش خویش کوش
روزی از روزهای می	دخت در ملک تسلیم گوید	دخت	چون شب تیرمه بخت
آن روز که روز هفته آن بود	شاه با هر دو کرد همنا	سرخ بر سرخ زویری و	نافه نقشه مگر سبزه بود
روز بهرام رنگ بهرام	آن رنگ آتشی بر خالی	بر پستایش میان دست	صیقل سوی سرخ گنبد
بالوی سرخ روی سقلا	طاق خورشید در کشید	شاه از آن سرخ سبزه	خوش بود و آفتاب
شب چو منجوق بر کشید			خوشت افسانه نشناخت

نارین بر سناخت اریک بر تو از هر که نتوانست	دشمنان را حقیق در پایش بتر از هر سخن که نتوان گفت	کای خاک آستان در گدگد کس بگردد رسید نتواند	قرص خورشید ماه خرگد کور باد آنکه دید نتواند
چون کاچین پیاو بر گفت که جلد ولایت رس	حکایت کردن بصرام گور باد خست ملک تسلیم	دل فری نغمه چاه وینه زهره دل زمشری برده	لعل کانی بجان لعل سپرد بود شهری به نیکوئی چو عروس
پادشاهی در عمارت سنا ریخ بخونی ز ماه و ککش تر	دختری اشت پرورید بنا لب بپیشی از شکر خشته	مشک بازلف او شکر خوی تازه رویش تازه تر به با	گل خنی قانتش چو سر بلند شکر و شمع پیش او رده
تنگ نخر تنگی شکر قد از آخته چو سر ویدخ	تنگ دل ترز حلقه کمرش روی افروخته چو شمع و چراغ	بجوان خوبی و شکر خدی خوانده نیز گام و با جان	گل ز بجان باغ او خاری خوب ز گیش خست بر زنگار
خواب بر گس غار دید او دل آموخته ز هر نفی	تازه نسیم در دم خدی نشسته ز هر نفی و رقی	آنکه در دور خویش طاقی بود ماه و خورشید بخیز زاده	داشت پیرایه سبزندی جاد و سیاه و چیزهای نماند
در کشید نقاب زلف روی چون شد آواز در جهان	کشدیده ز بار نامه روی کاد است از بهشت خدی	این بر آن برور می کشید جست کوی دران و پند	سوی خفتش کی اتفاقی بود زهره شیر عطارش داده
شیت هر کسی به دست گد پدر از خست و جوی نامور	آه از هر سوی شفاعت شوم کای بنم را رضایید دران	پوشش انگج و زید زخا تا چو شهیدش خانه گردو	آرزو بدو می پوشید دو چون در آسمان ز گرد
داو کردن در حصاری پدر و پسران از آن دوری	گفتی از مغر که کوی است گر بر خجید داد در سحر	وان عروس حصاری از سر کنج او چون در استوار شد	تا که بزرگ راه رفتن است در نیاید ز بام روز زبور
نیز چون در حصاری باشد چون در آن محلی حصاریست	پاسبان از در ز ناید رفت و چون گنج در حصاری	او دران در چو بانوی نقاب در هر کار می آن می نشسته	کرد کار در حصاری خوش نام او بانوی حصاری شد
نه در گنج از حصاری او جان راه در بسته راه دارا	کاشین قلعه بود در وینا دوخته کام کامکاران را	بر طابع تمام یافته دست از روهانی آورید دست	پیچ در بانوی ز دیده بخوا چاره گر بود و چاکبای شد
انجم چرخ سناخت از هر چه سناخت	طبعها را بهم گرفته قیاس از هر چه سناخت	از هر چه سناخت	از هر چه سناخت

که ز هر خشک تر چه شاید کرد	چون شود آب گرم و تشنه شد	مردمان را چه میکند مردم	و آنجن را چه میبرد و آنجن
هر چه فرسنگ را بجا آید	و آدمی را در آن بسیار آید	همه آورده بود زین نور	آن بصورت زن و بدین
چون شکمبند شد بر آن	دل مردم بر یکبار	بست در راه آن حصا بند	از سر زیر کی طلسم چنپ
پیکری بر طلسم ز این	هر یکی دشته گز قهر جنگ	آن یقینی که بود محرم کار	نه ز قتی مگر بکام شستا
از طلسمی برون شدی درین	ماه عمرش نشان شدی درین	کو که از آن آسمانی بود	چون در آسمان نهانی بود
گرد ویدی مندی یکماه	بر درش چون فلک نروغ	آن پر پی پیکر همان	بود نقاشش کار چابین
چون قلم را بنقش پیوستی	آب را چون صد فلفلی	از سواد قلم چو طره خور	سایه را نقش بر زدی پور
چون در آن بچ سبزی یافتی	برج از آن ماه بر سندی یافتی	حامه بردشت پای تا میخ	بر پندی نگاشت پیکر
بر سر صورت پرند شست	بختی هر چه خوبتر شست	کز جان هر که را هو انیست	با چنین قلعه که جان نیست
کو چو پروانه از نظاره نور	بای در تنه سخن بگوی از نور	در چنین قلعه مرد یاد راه	نیست نام مرد درین زیاده
هر که این نگار می باید	نه یکی جان هزار می باید	بختش سومی او باید داشت	چار ششش نگاه داشت
شرط اول درین نهاشد	نیکنامی شده است و نیکنامی	دو مین شرط آن بود که بر	گرد و این راه طلسم گشت
سیومین شرط آنکه آریوند	چون کشاید طلسمها را	در این در نشان دهد که گدا	تا ز در خفت موی شود نه گدا
چارمین شرط اگر بجا آید	ره سوی شهر زیر آری	تا من آیم بسیار گاه پدر	پرسم ز وی نشان از آری
که جویم ده چنانکه سبب	خواهم و را چنانکه شرط وفا	شوی من باشند اگر می برد	کاپی بگفتم تمام اند کرد
و آنکه زین شرط گذر زدن	خون بی شرط او بگذرد	هر که این پند را نکوداد	کیمای عداوت او داد
و آنچلی بر سخن نداشتد	گر ز گشت و زود گرد و زود	چون ترقیب آن رخت داشت	پیش آنکس که اهل بود داشت
گفت بر خیز این و ترقیب	این طلق پوش از طبقه	بر در شهر شو بکای بلند	این و ترقیب آبا جگه بند
تا شری لشکری کس	کاقدش چون جگر و کس	بچنین شرط راه برگرد	یا شود بر قلعه کس
شد پرستنده آن و ترقیب	چپ پیچ راه را سپرد	بر در شهر سپید پیکر ماه	تا در و عاشقان کینه عدا
بر کار غبت او نقد خیزد	خون خود را بر سبب	چون بر ترقیب گزینت	زین حکایت شنیده شد

بر غمهای آن حریف گرفت
هر که در راه او نهادهی گام
و اما که نهی نموده چاره گری
از سزای خودی و بی دانی
کس از آن هفلاص نه
تا بپس سر که شد برید قهر
آن پری رخ کشتن چو
از برک وز درمند و خویش
دید یک نوش نامد بر شرد
صورتی که حال زیبایی
گرد آن صورت جمال آری
زین هوس نگردد آرم دست
بر پندار چه صورت زیباست
سرمین بخت گیر باز چه سود
گرد لیر که هم چنان بختن
پیش آینه آن چنان بری
چاره بایدم ز خود و برگ
در تصریحش خور دیش
دل از خاطر مخرابست
این سخن گفت و می انداخت
این هوس با چاک بود

سرمینا دند مردم از اطراف
گشتی از غم تیغ دشمن کام
هم فویش ز چاره شیری
در سر کار شد بر سوا
همه ره جرس بریده بود
کله بر کله پشته شد شهر
شهری که استه سیر بود
صید شیرا چه گور و چه
گرداد صد هزار شته
برواز و درز هان کبابی
صد سر و خفته ز ستر پای
آورد در ششم شکست
مار در حلقه خار و خرما
خاکست که گیران آلود
چون تو اتم ترک جان بختن
نتوان رفت بی فسون گلی
تار که دهنده از کفنگ
تازیانی بزرگ ناروش
جگر مژد و کم کباب ست
وز نفس کشیده ای مرد
با کس اندیشه که داشت

هر کس از غمی برانی خوش
بیخ کوشنده بچاره دور
گرچه بکشا و بر طلسمی بند
بیزادی کرد و میبشد
هر سری که نمران برید
گرد گیتی چو بگری جای
از برزگان بادشازاوه
روزی از شهر شد بسوی
پیکری بسته بر سوا و پرند
آفرین گفت بر چنان قلی
گفت ارمین گوهر سنگ آو
از دل این هوس بد شود
اینهمه سر بریده شد باری
گرا زین رسته باز آرد
باز گفت این پرند را پر
تا زبان بند آن پرچی نم
هر که در کار سخت گیر شود
ساز بر پرده چنان سیاه
بچنین دل چاونه نامشنا
آب در دهنه افکند
روز و شب و اول و آخر

داد بر باد زنگانی خوش
نشاند آن قلعه طلسم گشای
بروگر با نبود نیرو مند
چند بر نای خوب در شند
بدر شهر بر کشند ز ش
بنود جز بسوز شهر آری
بود زیبا جوانی آزاوه
تا شگفت شود چو تاز بیا
پیکری از قریب و دور پسند
کاید از نوک و چنان بوی
چون گریزم که نیست جای
سر شود این هوس نشود
چو کس را بست شد کار
سرایین رشته باز بایست
بسته اند از برای شتران
سر درین کار سر سیر می
نظم کارش خلل پذیر شود
ست میگردد سخت می اندازد
وز چنین حال می آرم یاد
نظم با تبع دید و سرشت
بیشش و شب و روز

مهر کجا از روی تمام	تا در شهر بر گزفتی گام	دیدم آن یکمیری نوین را	گور سرمد و قصر شیرین را
آن گره را بصد هزار کلید	جست به بزم شکست پدید	ز شسته دید صندل از شمر	وز سرشته کس نه از خبر
گرچه بسیار تاخت از پیش	کشاد آن گره ز شسته خویش	سر از آن بر کنار کار نهاد	روی در جست و جوی از نهاد
چاره سازی بهر دلایت	که از بند سخت گرویت	تا خبر یافت از خرد و دنیا	دیو بندی فرشته پیوندا
در هر تو سنی کشیده گام	بهمه دشتی رسیده بگام	همه بدست و فدا ده او	همه در بسته و کشاده او
چون جو انداز چهار سبز	از جهان دیدگان شنید خبر	پیش سیم رخ آفتاب شکوه	شد چو مرغ پرند که کوه
یا نقش چون شکفته گلزار	در کجای خراب تر غاری	زد فقر اک او چو سوسن	خداش را چو گل میان در
از سر سر خمی غیر وزی	کرد از آن خضر آتش آسوری	چون از آن چشمه آب یابید	برزخ از راه خویشتن نفسی
زان پرکای وی این خضار	وان کز خلق را رسید گزند	وان طلسمی که بسته بود پیش	وان بگیدن هزار سر در پیش
جمله از حال فیلسوف کهن	گفت پنهان شدت پیچ سخن	فیلسوف از پناه پنهانی	هر چه در خورده بود با او گفت
سیمی باز جست و جوی	کار داشتیش با سانی	چون شد آن چاره جو چاروش	باز پس گشت با هزار سر
روزی چند چون گرفت قرا	کرد با خویشتن سیکارش کار	آنچنان که قیاس او بر جا	کرد و ترتیب طلسمی را
اول ز بهر آن طلب گاری	خو است از تیز بهمان یاری	جامه را سرخ کرد زمین است	دین تلطم ز جور کرد نیست
چون بدر بای خون در آید زو	جامه خود بکوه خون آلود	با گشتن در جهان و دشت	کار زوی خود و از میان برداشت
گفت بجز از برای خود بزم	بلکه سخن خواه صد هزار بزم	چون بدین شکل جامه ز خون	تبع بر دشت خیمه پر و دزد
هرگز زین شکل یافت آگاهی	کامد آن شود دل بخون خوی	همه خلق درای روشن او	در عیون او نیست بر تن او
و انگلی بر طریق معذری	خو است آن شاه شمر و ستوری	پس به آن حصار پیش گفت	پی تعبیر کار خویش گرفت
چون نزد یکسان طلسم رسید	رفته کرد هم در آن پدید	همه نیز یکسان طلسم بلند	بر کشاد آن طلسم را پیوند
آلتی در آن کوه نیک	هر چه پایش از نیک	هر طلسمی که دید بر سر	همه را خیمه او گفت بجا
چون که آن طلسم با او	تیمار آیه تیغ کوه که داشت	بر در آن حصار شد در حال	در طاعتش میدزد و دال
آن صدارا بکرا و باز جست	کند چون جای کرده بود در	چون صدار خضر را کلید	از سر خسته و درید یاد

دولت را در راه کجا	گفت کامی خنده باده گنگا	کس فرستاد ماه خرگهای	زین حکایت چو یافت که گاهی
صا بری کن باور ذرا گریه	سرسوی شهر کش خواب و	و گنجینه یافتی بدست	چون گشادی طلسم رخت
گر نهفته جواب دانی گفت	برسم از تو چسار چنهفت	از مایش کنم ترا بهتر	تا من آیم بشهر پیش پیر
روی پس کرد و ره گرفت	مرد چون دید کام گنجای	شغل پیوند کی بهانه شود	با تو آدم دوستی بجا نشود
آفرین را گشت آفت	در بسته بجا کی بوسپرد	از در شهر برکشاد پرند	چون بشهر آید از حصا بلند
باتن کشگان دغین کردند	داد تا بروی آفرین کردند	از زسلفا فرو گرفته بقره	جله سر با که بود بر شهر
همه بام و درش نگارستان	شهادین بر سرش نشان افشان	مطرب آورد بر کشید درو	شد سوی خانه با هزار درو
بر خود او را امیرش کنیم	شاه را در زمان تبا کنیم	که اگر شه نخواهد این پیوند	بهر خوردند یک یک گند
شادمان شد بخواب گنجی	وزدگر سو عروس بسیار	وین سوار ماند و مردی کرد	کان سربارید و مردی کرد
ماه در موبش غمار کش	در عمارت نشسته بادل خوش	غالبه سود بر عمارت ماه	چون شب از افقهای مشکین
دختر احوال خویش آرزو	پدر اندیدنش چو گل شکفت	کاخ از ویافت چو شکوفه	سوی کاخ آمد از کویه کوه
چاره کردند و در فدا شدند	زان سواران که ز پیاد شدند	کرد با او همه حکایت خود	هر چه پیش آمدش نیک و بد
بود یکباره مل پدود	تا بدانجا که آن ملک آید	وز سهر خورشید او بردند	تره برانکه نام او بردند
از سرش رفته روی داشت	واکنه قطعه کامکاری یافت	کرد یک طلسمها را خود	و انکه آمد چو که پای فشرد
شرطه خوبان کی کنند	شاه گفت که شرط چهارم	تا چهارم چگونه خواهد بود	چون شرط از چهار شرط نمود
تاج بر تبارکش نهاده شود	گر بود شکم گشته ده شود	بر سلم زوی بر بنهونخت	نوش لب گفت چو شمشک
بر سخت خوشنشینا	واجب آتش که با براد گجا	خوگه آنجا زند که او داد	گر بدین به خوش فرسود
تا جو اجم فرستاد	برسم و در سوال بسته	من شوم زیر پرده پنهان	خواند او را بشرطه
در شستان شدند آه	بیشتر زین سخن نفیروند	هر چنان کرده تو کرده	شاه گشت پنهان کنیم
ز رخ یک خوشگشت یک	چون درین هفت رنگ شاد	گرد یافت بر نشاند	با داند که چرخ میانگ
راست گویان دست کار	آن سخن باخت تا داند آن را	بست بر بند گیش نخت	مجلس آن بسته برسم کین

چونکه صنف بر کشیده سپیدش	کرد و همان برای بارگش	خوانده شصت زاده را بهما	بر سرش کرد گویا افشانی
خوان زین و نه شد در گنج	تنگ شد بار که ز برگ فراخ	از بسی آرزو که در خوان بود	وان جوانی که آرزو خوب بود
از خوشه ها که بود در چوبستان	هر کس آن خورد و کار زد و بخت	چون خوش خورده شد از آن	شایسته پیر و شایسته
شاه فرمود تا مجلس جان	بر محکما زنده ز خلاص	خود در وقت جاغی نشانی	میهان را بجای خویش نشانی
پیش و خمر نشست روی بزم	تا چه بازی گری کند با شو	بازی آموز لعبت ان طرا	از پس پرده گشت لعبت
از بنا گوش خود و دلولو خیزد	بر کشاده بخاری بسپرد	کین میهمان مارسان بستان	چون رسانیده شد بیابان
شد فرستاده پیش همان بود	و آنچه آورده شد بدو بنمود	مرد دلولو چو دید بر سجده	عبره کردش چنانکه در گنج
زان جواهر که بود در خور آن	سند دیگر نهاد بر سر آن	هم بدان یک نام برداد	سوی آن نامور فرستادش
سنگ دل چون دید لولوپنج	سنگ بر پشت گشت لولوپنج	چون کم و بیش پیشان بیا	هم بدان تنگه بوشان بیا
قبضه داری بران کز افرو	هم بدان از شکر یکجا سو	داد تا نزد میهمان بستان	میهان از بخت سرور یافت
از پرستنده خونت جانی شمر	هر دو در وی فضا گفت گشمر	شد فرستاده سکو با وی خو	وان به آورده را نهاد پیش
بانو آن شیر بر گرفت و بخورد	و آنچه ز دمانده شد خمیر بکرد	بر کشیدش بوزن اول	بجسر سوی کم بخورد عیس
حالی انگشتی کشید از دست	داو تا بر دیک راه پرست	مرد بخرد مستند ز دست	پس در انگشت کرد و کرد خیز
داو یکتا در جهان افرو	شب چراغی بر روشانی رو	باز پس شد کین سر خور	در یکتا به بل بخت داد
بانو آن بر نهاد بر کف دست	عقد خود را ز یکدگر پیوست	تا که دریافت هم طویل کرد	شب چراغی هم از قبیل کرد
هر دو در رشت گشت کشید هم	این آن شد یکی بشن فیم	شد پرستنده در بدر یاد	بلکه خورشید را اثر یاد
جز دوئی در میان از خوش	پیچ فرقی نداشت و تو قیاس	چونکه بخرد خط بر آن	آن دو هم عقد را هم بست
مهره از رقی از غلامان خوا	کان و دم را هم نیاید است	بر سر در نهاد مهر و خور	داو با آنکه آویزید بر
مهر بان چونکه مهره باورید	مهر لب نهاد و خوش خندید	بستان مهره و در از سر خو	مهره در دست بست و بست
با پدر گفت خیز کار بزار	بس که بر بخت خویش کرد	بخت من بین چو تیر نیست	بخت من بار اختیار نیست
همسری یافتیم که همسر او	نیست کس در دیار و کشور	تا که دانا شدیم و دانا دوست	دانش از بر نهش است

پدر از لفظ این حکایت شد	بایستی گفت کای فرشته شد	آنچه من دیدم از سوال خود	روی پوشیده شد بر زلف
هر چه رفت از حد شبنم	یک یک با منیت بگفت	ناز پرورده هزار بار	برده رسد در گرفت دراز
گفت اول که نیز کردم بود	عقد لولو کشیدم از کف	در نموده زان ده لولو تاب	عمر هفتم در وره شد در آب
سز که شکر پدر در قووم	دان در آن شکر هم بودم	گفتم ای عمر شوی آب بود	چون در چون شکر هم بود
او که شیر می در میان داشت	تا یکی اندود دیگری بگفت	گفت شکر که ماد بپسند	یکی قطره شیر بر خیزد
و آنکه انگشتری فرستادم	بنجاح خود این رضا دارم	او که داد آن گهر نهانی	که چو گوهر بر انبیا جفت
من که در عقد گوهر شستم	و نمودم که جفت او شتم	بروی از آنچه راز نهانی	پنج نوبت ز دم بسطام
شاه چون دید توستی را	رفت خامی تا ز نار خام	کرد بر سنت زنان شوی	هر چه باید ز شرط نیکی
دشمن که ریز شود از افشست	زهر در اما سبیل کایت	بر می آرست چون ناک	یز که را بشک و عود
گاه از رخ پسر داد و گاه	گاه نارش گردید و گاه	و آخر الماس یافت بر رود	باز بر سینه تدر نشست
چون که آمیزش روان دارد	سرخ زان شد که لطف جان دارد	چون پیمان شد این حکایت	گشت بر سرخ گل هوا بر
در کسانیک شیکوی بونی	سرخ نیست مثل نیکی	روی برام زان گل قنار	سرخ شد چون گلاب ریجا
در تبر سرخ گل کشید	نشتن بچهرام که روز چهارشنبه	در کنارش گرفت خوبه	است پیر زه گون سپهر
چو این شنبه که از شکوفه	در گنبد فیروزه و حکایت کردن	با دختر ملک	جامه پیروزه گون پیروزه
شاه را شد ز عالم آفرود	روز گناه بود و قصه دراز	زلف شب چو نقاب شکست	شده زلفی و قیام است
شده پیروزه گنبد از سنا	و آخر فرخ آفرین خواست	من بهترین هزار کینه	از زمین بوسی تو نشسته غریز
گفت کای بنده ز قرمانت	در کشاید دکان هر که فرو	چون نه فرمان نهیت گریز	گویم از شه بود صلاح پر
زشت باشد که پیش چشم تو	حکایت کردن بچهرام که روز	با دختر ملک	منظری خوشتر ز ماه تما
بود در بصره بایان نام	تشی الحی بر کوشانی روز	مغز نام چو گرم شد بشرا	بندوی او هزار لغای
چون بصره بایان بزیانی			تا بشاه دید که رشت

گرو آن باغ گشت چون چونکه نشناختنش بوالش بود گفت کاشب سید از در چون سیدم بشناسی که بود دل با آن ز شادی آن هر دو در پویشته باخود گفت آن را بفرست باز گفتا مگر که من ستم شد ز ما آن شریک ناپید اشک چون شمع نیم فروخته گرچه طاقت نبود در پیش شب چه نقش سیاه کاریست چون نظر بر گشت او دید تو مرد که را بدید بر رفته خوش گفت کانیجا چگونه افتاد گفت با سید سیدی هر دو مردی آمد که من همال توام با من آن یار فارغ از ناری مرد گفت ای جوان نیاید من هم این رفیق یار تویم رفت با آن میان آن چو	مار سید چمن بختان در تجارت شریک بالش بود ولم از دیدنت بتو صد شهر در بسته خانه بی زده بود بر گرفت آن شریک اندک باز شب رفت بکدو آن دوری با نیست جز یک بر نظر صورت غلط استم ماند با آن مگر همی شیدا تخته تا وقت نیم روز میا هم بر رفتن پدید شد زش روزگار از ستمی کاریست زویکی مردود دیگری زنده ماندن را بجای واپس کین خسروانی ندارد آباد آن کن از مردی که شایسته از شیرکان ملک مال توام یا غلط کرد یا غلط کاری یکی موی سستی از یک موی هر دو در شب نگاهدار تویم راه برای نوشتن میباید	دید شخصی در دور کا پیش گفت چون آمدی بدین بنگار سودی آورد و دهام برون اهل را بکار و انجاری بود در کشاد باغ از هفت پیش میشد شریک ماه نور چاند فرنگ فرو رفتیم او که در ره بری مرا سست مستی ماندگی ما غشفت چون گرامی آفتاب شد پویه میگرد و زور پاش بجو دافا و بر در غاری هر دو بر دوشش بشیفته با یکدیگر بر دوشه آن این بر دوشم جای نیست که من اینجا بخود منقصدم وز بهشتم بدین خرابه فکند مروی این با از برای خدا چون تو صد خلق را زده بدست دل قوی کن میان باخوار آن روز فلان کربلای کشیدند	نیش داد و نشانی خوش نه رفیق و نه خاکره و غلام و انجان حوسه سنجاش بر دم آن یار مهر کرده بود چون کشتی شان نپدید گشت و از بن مال می دید چو گر از خط دایره برون رفتیم راه دهست و نیویشا مانده و مست بود بر جا گر تر گشت ز شش جگر راه میرفت و در نهان بر گیا بهی چشم او را میشد زانگرانی آهسته با که داری چو باد هم نفسی شیر از آشوبشان غریو است دیو بگذر کا دمی زاوم گم شد ز من چو دیشته بلند راه گم کرده ام مرا انهای هر یکی را بنوعی آزار است بی نظار بر دار کام ز کام از ره دیده نهاده پید شدند
---	---	--	--

باز ما بن در او فدا در پای تا شب آن در ز فتنه کوچه ناگه آواز پای سپید چون در آمد نبرد ما تنگ گفت کای نهنگین از تو کای کشت ما را بر سیم اورین و نیم دست از شکار و گفته بودم بخویشتم لاله در خاک افکند و خون ریزد شکر کن که فلکشان رستی کوه و صحرا ز دیو گشت ستوه تا بد بخار رسید که چپ و راست چون برین ساعتی گذشت از تو همه خرطوم دار و شاخ گری آتش از حلق و زبان زنا هم بدان خنده کایان داشت از دلی چهار پا و دو پر پای می کوفت با هزار شکن صبح چون دم زو از ده شیر ماند بخود بران ره افتاده دید خود را دران پیا بایستی	چون فرو ما یگان شست آمد از جان از جهان ستوه بر سر راه شد سواری پیکری دید در خیزد تنگ چه کسی چه جای تست لاج تنگی از احت چون کشتا و زنا چون یوشنده گوش داشت که شدی این از هلاک فرمود چون رسد بگن مرغ بگریزد ان سبک باش اگر کسی هستی کوه و صحرا گرفت صحر اکوه بای هوئی آسمان بر خاست گشت پیدا هزار شعله نور گا و پیل نمود در یکجای بیت گویان شاخ و شاخ رقص کرد آن فرس که ما را نا وین عجب تر که نهفت بود پنج برج شد ز تاب سن جالی از گردنش فکند بر چون کسی خفته بلکه جان او کر در از منی داشت پایانی	بخت و محم گیساه را بود چون جهان سپید گشت مرکب خویش گرم کرد سوا مرکب خویش را بر انداختن گر خبر باز داری ما را رام گفت کای به نور کو خرام چون سوار آن فسانه زو شنید نرموده چو غول چاره گزند ماده میلاد نام نه خیل است بر جنبیت نشین عینان در برشته هزار دیو بدید هر زمان این خروش می فرود ناگه آمد پدید شخصی چند هر یکی آتشی گرفت بر دست زان جلا جسل که دهم آوردند زیر خود محنت و بلای دید وان ستمکاره بود با نیکو او چو خاشاک سا بر روی رفت بود از جهان افکند تا بتقصید از آفتاب برش ریک را بر کشید به نیت	ندک اندک بجای نانی مجوز راه روزگار ماند ز راه در گرد دست مرکبی رسوا نهی از پویه باز داشت عین و نه حالی سرت بیدارم گوش کن هر گذشت بنگاه در عجب ناله پشت و گشت کادمی از راه خود بستر کارشان روز و شب بی در هر نیک و بد زبان کش از در و دشت بر کشید محطه تا خطه بیشتر می بود کالبد باقی سمناک بلند سنگ و رشت چون زبان رقص در جمله عام آوردند خویشتم را با ژ و دانی بد هر زمان بازی نمود و گرد سیاس از کو پیش در گرد دیگهای سیه گشت ته جو نه خود بدنه از همان خبرش سرخ چون خون گرم چون
---	---	---	--

راه برداشت مید وید چو در	سهم زوان بوانی هر گود	آنجانی که ز تیر در پرست	بازماند از گمش گاه شتاب
چون در آمد شب سیاه پیش	اوبیا بان نوشته بود تمام	چون نباشد خیا که گشت	خاطر مرا خیال گزشت
خسپم است شب راه و مساری	تا نیمه خیال شب بانی	پس نه بر سر نعلی و هر چه	بازی هست عاقبت نمی
تا به بخوله رسید فراز	دید نقش در و کشید دراز	چاه بسیاری هزار پایه درو	ناشده کس مگر که سایه در
شد در چاه قهر و بسف و	چون بر تن تالش او فدا بجا	دیده بکشد بر حوالی چاه	نقش می بست بر حجر سیاه
یکدم دارد دیده تو سپید	چون سخن بسواد سایه پید	کرد آن و شنائی از چپ و راست	دیتا اصل ووشنی ز کجا
رخنه دید واده چرخ بلند	نور متساب را با و پیوند	سر برودن کرد باغ گلشن ی	جایگاه لطیف و روشن
زخنه کاوید تا بجد و فون	خوشنق را ز رخنه کرد و برون	میوهای برون ز انداز	جان از و تاز و ز جاق
سیب چو لعل جا بهار حق	نار بر شکل در جوار حقیق	رنگ شفا لواز شایل ش	کرده با قوت سرخ و ش
شهدی بخیر و مغربا در	صحن پلوده کرده در جاش	خور و بالقره علف بران	رطش لاله بوسه برده بک
میوه بر میوه سیب و خجند	چون طرخون زلاله و آکر	از حلاوت که نوش کرد و زو	چاک چاک دلش رسید بوش
او دران میوه ها عجیب مانده	خورده برخی برخی افتاده	تا که از گوسه نقره بر ج	که بگیرد دزد و رچ و ر
پیری آرزو خشم و کینه پیش	چوب دستی با آورید پیش	گفت کاسی میوه دزد که	شب به باغ آمدی ز بچه
چند سالست من درین غم	نه شینخون دزدی دغم	تو چه دزدی چه اصل د	چونی و پی چه خوانست
چون بهایان ازین صفت بشنود	مرد مسکین ماند و پا فشار	گفت مردی غمزه بزم ز خانه	دور مانده بجای بیگانه
باغور بیان رنج دید بسیار	تا فلک خواندت غریب و	پیر چون دید غمزه رساند می	کرد غمزه بت بدل نوازی او
چوب دستی نهاده دزد و داند	خار غش کرد پیش و نشیت	گفت بر گوی سرگشته پیش	تا چه دیدی ترا چه آید پیش
چه ستم دیده ز بی خرد و	چه بدی کرد و نماند تا بود	چون که مایان ز روز و لای	دید در پیرم گماری
کرد که دگر گشته خوش	وز بلائی که آمد و پریش	گفت بز و زرقه گشت سپ	کامیابی فانی ز رنج و هر
چون که مایان ز شکر زاری او	دید بر خود سپاس داری	پس پرسید از این ش	چه زمین است و از کد این
کافی قیامت نمود و دوش	کافیش نهشت گوشن	اتشی بر ز داند و خام و	کان بهر زنگ و شره غم

گر سیاه بوی دیده در بندم	من سیه در سیه چنان دیدم	در سیه سیاه شاید دید	تنگی دار و دوشی هست کلد
گاه بر قیده و بهت ماندم	گاهی از دست دیده نالدم	در هم خشک دیده ز گشته	مانده از سحر خویش سر گشته
ظلمت شد بدل باب حیات	تا ز انجم خدای داد نجات	این بلا حول و ان بر بستم	میزدم گام میسریدم را
بحریم چنان پیوسته	پیر گفت ای زبند غم نه	باغبانی ز باغ دلکش تر	یا فقم باغی از ارم خوشتر
هم ز دیو بی ازین خاک بود	آدمی گو فریب ناک بود	بچنین گنج خانه پیوستی	زان فرومایه گوهران سستی
کین خیال او قادر و در شوق	ساده دل شد در اصل گوشت	راستی حکم نامه ابد است	در خیال در دغ بی بدست
و ز دست زان جهان فرستاد	مادرش شاد و کاشت زشت	تا مد خبر و ساده دلان	یا چنین بازی کشف کلان
که دل خوشتن در و بندم	اینکه هست و نیست خرم	ز یخ مرمن گهر بخرد است	بخرانیم سر سخی انبار است
کنم این جمله را بنام تو من	گر بدین شادی ای غلام کون	در تو دل بسته ام بفزندی	چون ترا دیدم از مهر مندی
تا درین باغ تازه می ناری	نغمی بخوری و می ناری	نوع و سی دل بای بود	نوا بهت آنچه ناکه بای بود
دست عمد به بدین بیا	گر وفا میکنی بدین فرمان	هر چه خواهی باز کش باشم	دلی نرم در شما و خوش باشم
بند گشتم بدین خدا و بی	چون ز فیتیم بفزندی	خار بن کو منرا بی خار بن	گفت تا با چای این سخن
بر دوش از دست چنانک است	گفت بر خیز میمان بر خاست	عهد و وثاق کرد و پیمان	سیر پیش گرفت ز دوست
گلشنی طاق از در آورد	پیش مننه فلک بر آورد	گسترده چو بارگاه بود	بارگاه بی بد و نمود بند
گر نیاز آیدت باب طعام	پیر گفتش برین درخت خرم	نرم و خوشبو چو بر گهای در	فرشهای کشیده بر تخت
خانه خوش کنم ز بهر تو باز	من و م تا کنم ز بهر تو ساز	پرزمان سپید آب بود	سفره آویخته است ز کور و کور
در جوش سخن بگوی و خوش	هر که پرسد زه بگردن گوشت	پس ازین خواهی فرو و سیا	تا بیایم صبور باش جای
داد و بایند نیستیم سوگند	پیر چون او یک یک بپند	از راحات هیچ کس شک نیست	بدر ای ریچکس منوین
بر کشید از زمین و ال کند	رفت تا بان بران درخت	کز پی آن نجسته بالین بود	ترد بان پای و بالین بود
از قاق پیچید و گرد زرد	سفره نان کشاد و نخی خورد	زیر پایش پیر بلند سیست	بر پیر بلند پای نشست
یا گفت از قرش خشی آسایش	چون بران تخت و می آسایش	پیر ویش یافت پیر و شما	خود و از ان سر کرد و پیر

شاخ صندل شامه کافور نوع و سمان گرفته شمع است هر یک آریشی و اگر کرده شمع در شمع گشت روی با رفت بر بزم نگاه خاص است برده آواز نشان راه یوز چون نامانی نشاء نمودند خود و دای نید آتش و آ بوی عود آید هم صندل افام زیر خوشش ز روی رسام که بخوان دست خوش گشت زبان جوانی که در سرفا سجد بر پیش چو تخت شام از سر دوستی اخلاش ساعری چند چون می خورد نرم و نازک تر می آید و نیر برنج چو سپهری که دل پسندی بود ز نور مرثا گشته برو چو نگه بان با به سپید چون دران نور نو چشمه قند کاوشی گمرازدنانی	اندولش کرد برنج سودا و دود شاه بر تخت شاد عروس پرست نصبی بر گل و شکر کرده روی در روی شد سرود و نشاء دیگر از انبیا نذر چپ است هم زمان هم ز ماه شکیب خوان نهادند و خرد بر بود کرده خوشبو مشک و عود سوی آن عود صندل بخرام تا کند با خیال با بازی مگر آنکه که میمان آید تا از پند پیر و دیابش ماه چون دید روی ما ترا داد هر دو دم ناله احاش شرم را از میان پی کردند چرب شیرین با ناله شاد در میان گلاب تند تی بود هر ماهان بزرگشته برو ماه چهره ز شرم چو پیچید کردنیکو نظریه چشم پسند کاژ و پاکس نه چندان	تکیه زد سوی باغ می بگریست هفته سلطان درآمد نذر چون رسیدند پیش صف باغ آن پری رخ که بود مهر فضا بر کشیدند مرغ واروا وان بتان بچنان دران بانی خوانی از لعل و زرد و شاه خوابان باز نیگفت می نماید که آتش نفس گر نیاید بخو خوان پیش آ نازنین هفت سوی صندل عشق چون گرفت شرم ز با خودش در بساط خاص نشاء چون فراغت شیدان آخوا چون کسی درید پرده شرم بعثتی یافت چون شکفته بهار در کنار آفتابان که گل در باغ که گریش چقدر مخمور آب بر چشمه حقیق نهاد دید عفرتی از دهن تاپا بر سر ووش آشکار و هفت	ناکه از دور تافت شمعیت هفته فصلت تمام برده را شمع بر دست خوشتر چراغ دره التاج عقد گوهرشان در کشیدند مرغ را ز نهاده می نمودند شعبده ساز لعل با در جسمم بر پیسته طلاق از و گشته خوا برق میسوزد می زد و پی مهران مرغان از ان بیتی دستی تنگ لایبا و فرخ رفت با ان میمانی ماه این شکر نخت ان شکر افشا جام با قوت قوت گشت و گشت بر مهر ماه با ان گهر نازغنی چو صندل زار رخا در میان آفتاب گشت شمع و چراغ که مز پیش چو شد از زبده مرد با قوت بر عقیق نهاد اقریده ز خشمها و خدای بوسه میداد این سخن گفت
--	---	--	---

کای بچک من اوقات دست	وی بندان من بریده دست	چونکه ما بان بی نوا گشته	دیده ماهی باژده گشته
سیم ساقی شده گرازی	کاو چشمی شده بجادوی	نعره زدیم چو طفل هر شهی	یازنی طغاش اوقات ز ناب
آن خرف گوهران اصل نما	هر فتنه کس نماند بجای	ماند ما بان فتنه برود کای	تا بدنگه که رو گشت فراخ
چون یا صین روز تابند	شد دگر باره هوش بایند	سینه مور و پشت بزغا	همه مردارهای ده ساله
نامی جنگ و رباب کاران	استخوانهای گور جانوران	واجبه ریحان و ریح بودهم	ریش من مستلح بودهم
باز ما بان بکار خود در ماند	بر خود استغفر اللهی خوا	پای آن که ره گذار شود	رو می آن که پایدار شود
گفت با خویش تن عجب کار	این چه پیوند و انچه بیکار	نیت کار خیر پیش گفت	تو بهما کرد و نذر با نیت
از دل پاک در خدای گنجیت	راه میرفت و خون رخ میرفت	تا آبی رسید روشن و پا	شت خورشید اوشت پاک چاک
بجده کردوزین بخار می شد	با کس بیکان بنار گشت	کای کشایند کار من بجای	وی نماینده راه من بنای
چونکه سر گرفت بر سر خویش	در شخصی ستاده همسر خویش	بسر پوشی و فصل نیسانی	سرخ زونی چو صبح نورانی
گفت کای خوابه کیتی بدست	قیمت گوهر کاکه گوهر دست	گفت من خضر لم خصم ای	آدم تا ز آبگیرم دست
نیت نیک گشت کا بدیش	میرساند ترا خانه خویش	دست خود را بمن ده از سر کای	دیده بر هم به بند و با گشتا
چونکه ما بان سلام خضر شنید	تشنه بود آب زندگانی بد	دست خود را بسبک ستی بد	دیده در بست و در زان بختا
دید خود را دران سلامت گا	کاو لش دیو برده بود زرا	باغ را در کشا و در دشتا	سوی مصر آمد از دیار خرابا
هر چه زان آغاز دید تا انجام	گفت باد و ستان غیش تمام	باری آن و ستان کنوخر کرد	دید هازرق ز بهر او کردند
رنگ ازرق بسون قرار کرد	چون فلک رنگ و زکار کرد	هر سوی کا قباب سرور کرد	گل زرق در نظر کرد
لا جرم هر گلی که از ریشیت	خویش نشیند و قبابیت	قصبه چون گفت ماه زینیا	در کنارش گرفت ماه مهر
رو نچشینه است و نچش	نشتن بجمرا هم گور روز نچشینه در	گنبد صندلی و حکایت کردن	وز سعادت بشری مند
چون نام صبح گشت با کشتی	با دختر پادشاه	صندلی کرده شاه جامه جا	خود را سوخت خاک صندلی
بر نموده ز خاک صندلی نام	شکیند بر صندلی	آب کوثر ز دست لعلین	صندلی کرده شاه جامه جا
آمد اگر گنبد بود درون	شکیند بر صندلی	آب کوثر ز دست لعلین	صندلی کرده شاه جامه جا

ناتش ب از روی خرمی بخورد	وز می خورده خرمی میخورد	شاه از انک شک چشم چین	خوست که خاطرش شاد کرد
ای جو خورشید در شنائی بخش	پادشاه ملک پادشاهی بخش	من خود اندیشه ناک پیوسته	این بنیان شکسته بسته
لیک چون شه نشاء جان آقا	در پی خنده زعفران خوا	کثر شری را خرطیه بکشایم	خنده در نشاء طش افرایم
چون عاگرد ماه مهر است	حکایت		شاه را دایه پوسه سرده
گفت وقتی ز شهر خود دو خوا	سوی شهر دگر شدند روا	هر یکی در حال گوشه ایون	کرده ترقیب ماه توشه یون
نام این خیره نام آن شربون	نعل هر یک بنام درخون	چو بریدند روزی و سدر	توشه راه دشتند غا
خیر بخورد و شرنگ میشت	این غلامی در دو آن میشت	تار سینه هر دو دودو	در بیابان پر از بخار بخش
شرخو دشت کان من خرد	دورنی دار دو ندارد	مشک اناب کرد پنهان	در خرطیه نگاه داشت چو در
خیر فارغ که آب در راه است	بی خراب سیش در چاه است	در بیابان گرم راه دراز	هر دو می تا خند ملک تا
چون گرمی شدند در دشت	آب شراب و آب خیریت	شرکان آب را ز خیریت	باوی از خیر و شر حدیث
تا بعدی که خشک شد جلش	برنا عازک شادکی نظرش	پس پیش میان هر دو نما	تشنه انداز فکیب و قاتا
دشت با خود و لعل آتش نگ	آب انداد اردو نگ	یکجک آب از ان و لعل من	آب دیده دل آب نهان
حالی آن لعل آب در کشاد	پیش آن یک آب خوانما	گفت مردم ترشنگی در باب	آشمر را بخش به لختی آب
شرتی آب از ان لال حلا	بمنت بخش یا فروش مال	گفت کز سنگ چخته ترش	فارغ زین فریب فارغ با
صد هزار غنیمین خون و غیر	کرده ام زین قمار جوی ب	نگذارم که آب من بخوری	چون بشنای آب من بجای
چشم دادن ز بر چشمه نوش	چون توان آب را بر زهر نوش	لعلستان آنچه دارم چیر	بد هم خط و آنچه دارم نیز
بخدای جهان خورم سو گند	گر بدین داری شوم خند	خشم گذار با من ای سرورد	سر و مری کن آبی سرود
گفت شرکین سخن فسانه بود	تشنه را زین بسی بهانه بود	خیر در کار خویش خیره مان	آب چشمی بر آب چشمه فشان
دید که ترشگی بخورده مرد	چان ازین ایازان نخواهد مرد	دل گرمش آه سر و رفیت	تشنه کوز آب سر و رفیت
گفت جریسند و تیغ و دود	شرتی آب سوی تشنه بیا	دید که آتشین من برکش	آتش خوش گشت آبی خوش
طن چنان برد که چنان تسلیم	باید امید واری از نیم	شر چو آن می دوشنه با کشا	پیش آن تشنه بت چا

در چراغ دو چشم از دین	نامش کشتن چراغ دین	نرکش را به تیغ گلگون کرد	گوهری بر تاج بیرون کرد
چشم شنه چو کرده بویابه	آب چون او نیافت شد بر آ	جامه و رخت و گوهرش بر آ	مردی دیده از بهی بگشت
خیز چون بر رفته شتر سرش	بکش آب از پشت خرش	حال خود بگرچشم خود دید	مردی از غم چنان ترسید
باده مردی ز مهران بزرگ	گل میدشتی ز آفت گرگ	از برای علف بصر گشت	کله را میچو اندوشت بد
هر کجا آب یافتی و گیاه	کردی آنجاد و بنفند ننگ	از قضا را در ان روز نیک	پنجا آنجا کشاده بود چو شبر
گردا بود و خستری بجا	لبست ترک چشم بند و خا	شرب آب از گ جگر خورده	ناترینی بنابر پرورده
آگینی چو نقشه از خانه	برج گوی بگشته شامی	آن خرامنده ماه حرکای	شد طلب کار آب چو نای
جانب آب بود و دراز راه	بود از ان جانی که بود آگاه	کوزه پر کرد از آب آن جا	تا بر دسوی خانه پنهانی
ناگه ناگهان شنید از ده	کاه از ده خورده رنجور	بر نی ناله شد چو ناله شنید	خسته در خاک خون جوانی بد
دست پائی ز درد می افشاند	در قصر خدای راحی خواند	نازنین راز سر بر و ن شنید	پیش آن زخم خورده رفت
گفت و یک چوکس توانی بود	یا چنین خاک سار و خون آلود	این ستم بر جوانی تو که کرد	و یا چنین ز سنهار تو که خورد
خیر گفت ای فرشتگی	گر ملک زاده و گر ملکه	مردم از تشکی و بی آبی	تنه را جسد کن که در آبی
آب اگر نیست رو که منم	گر کی قطر هست جان بدم	ساقی نوش لب کلید بجا	دادش آبی به لطف آب جتا
کار من طرفه باز نم دارد	قصه من دراز نم دارد	زنده شد جان پرمیده	شد کشد آن چراغ دیده
دیده را که کنده دیدم	در هم گفند و بر دام حد	کرد جدمی تمام تا بر خات	تا لبش گشت برود و بدست
تا بد آنجا که بود بنگاه	مردی دیده بود بوسه	چاکری را که اهل خانه شمر	دست او را بدست او سپرد
گفت آهسته تا زنجانی	بر در مادرش به آسانی	خویشتن رفت پیش مادر تو	سر گذشتی که بود باز نمود
گفت مادر چرا بر ما کردی	کاری با خودش نیاوردی	گفت کاه و ده ام بجان سپرد	چشم داریم کاین مان سپرد
جای کردند و خوان نیاورد	شور با و کباب دادندش	مرد گرمی رسیده با هم	خور و لختی و سر نهاد بد
گرد آمد شبانکه از صحر	تا خورد در پنج بشکوه صفا	بیشی دید بسته افتاده	چون کسی خم خورده جان داد
گفت کاین شخص ناتوان بجا	اینچنین ناتوان و خسته چرا	آنچه بروی گذشته خودت	کس نیست شرح آن بدست

قصه چشم کندش گفتند
گفت که شایع آن خورشید بند
گر چنین مری می گرفت ساز
پس نشان دادگان خست کجا
چون نگردان شنید دختر کرد
داروی دیده را بهم دست
بود تا پنج روز بسته سرش
چشم از دست رفته گشت در
خیرکان خیر وید بر دپاک
از بسی پنجه که بروی برد
مهربان تر شد آن پری زاده
گر چه رویش نه دیده بود گاه
دل در بسته گردان دادند
باز جفتند حال دیده او
قصه گوهر و خریدن آب
این که حبت آن گاه بر داشت
کرد با یاد آن گرامی در
دختری را بدین حال مکمل
چون برین قصه بخت بگذشت
نور چشمش بماند است
برقیاس ناله خواری تو

تا که الماس خنج سفتند
باز با لیت کرد برگی چند
یافتی دیده روشنائی با
گفت از آن آب خور که غارت
دل بتدیس آن علاج سپرد
خسته چون دید ساعتی نشست
وان طلبها بنهاده بر نظرش
شد بعینه چنانکه بود نخست
چشمها بسته شد چو گاه خواب
مهربان گشته بود دختر کرد
بر حال جوان آزاده
دیده بود دل بخت خیر گاه
هم در بسته دل نهی بود
کر که بود آن سم رسیده او
کافش تشنگیش کرد کباب
آب نایده تشنه را گذشت
خدمت گاه و گوشتش تو
نتوان بر دگر بلک مال
شام گاه پنجه رفت زد
دل فغان هر دو بار داده
باید از من پاس داری تو

کر چون دیدگان جگر خسته
کو فن برگ آب او شد
رخنه دیده گر چه باشد
هست از پنج آن کشید و شست
لاها کرد و از پدر در خواست
دید به سخت کار سازند
روز پنجم خلاص داد شد
مردی دیده بر کش و نظر
اهل خانه ز برنج دل رستند
چون روز گس شد در پند
خیر از لطف تر بانی او
لفظ شیرین او شنید بسی
خیر چون شد بخانه گشتند
خیر از ایشان حدیث نهفت
و آنکه شرویه نهفتند
خیر بکاره دل با و سپرد
گفت مکان از شد کلام
بازین نیست که بنین خوار
گفت یار و گاهی غریب نو
چون بخان بنیزه تو پرورند
بکرم هم بفضل خویش نه

شد چو بی دیده از نظر بسته
سودن اتحاد تاب او شد
به شود از آب آن در گشت
دو روی در میان آن دو سر
تا کند برگ بی نوا می نام
سپه باین تخت باز نهاد
دار و از دیده برگشاد شد
چون و گس که بشکفته سحر
دل کشادند و در او بستند
روح گوهرت دگشتند
مهربان شد ز عمارتی او
لطفش برور بسته
قصه حبت جوی کرد
هر چه بودش نه خیره گشت
بر دگر گوهرش رساند گشت
از وی آن فتنه جان فریاد
بچه من نفسی کن
از کانه بر آورم سترای
از غریبان کسی شود یار
نعمت خوان تو بسی خوش
دیده آنجا آورم حق تو باری

دورم ار کار و کفایت خویش	دیرگاهست کز ولایت خویش	خواهم از خدمت تو دستوی	گرچه تیارم از دوری
ز آنچه خودم ز تو حلال کنی	همش رکشاده بال کنی	کز درونم لم نداری دو	چشمه دارم چون تو چشمه نو
زیرک محسوب و بهر آن پیش	گفت با خیرگی جوان خوش	کرد خالی ز پیشگاه ترا جای	سر بر آورده گرد و روشن
بر همت نیک بد تو داری دست	نعمت و ناز و کام مراست	خود و ز بهر می دگر غای	رفته گیرت بشرف و داری
نیست بسیار هست چیز را	بخیرگی دختری عزیز مرا	دوستان از دشمنان نه بند	نیک مردان به بد عنان
آشکار است بوی و بجهان	گرچه در ناز و شکست	زشت باشد که گویت بدست	دختری هر بان در خدمت
اختیارت کنم به امانی	بر چنین خستری تا دای	هستی از جان عزیز تر با	گر نمی دل بیا و دست را
سجده آنجا که شایر بود	خیر کین و خوشی شنید کرد	می نیم تا رسد جیل فل	مر بیان شایعست و
کرد کار نخلی کردن را	کرد خوشدل ز خاک و بخت	از سراز و خوشدلی خفتند	چون بدین فرخی سخن گفتند
زهره داد با عطار و سیر	دختر خویش را سپهر	تخم از و از او بر و منند	بختی که شرط پیوندش
انجمن بودش و میگردید	عهد پیشینه یاد میکردند	ز آنچه باید نبود چیزی کم	شاهان بختند هر دویم
برگزفتند سوی صحرای خست	چون از آن مرغزار آید	بسوی خیر یا گشت همه	تا چنان شد که خان و خان
چید بسیار بر گهای فراخ	تا ز یک شایع گشتون و شایع	که از و نطق بود در میان	خیر شد سود و خست و خست
دان و خود و دلتی به تهم	از یکی بر علل ج صرع تمام	تعبیه در میان بار شتر	کرد از آن بر گماد و نایب
که در و صرع و شست و شست	تا بشهری شتافتند ز راه	آن و از او دیده و	با کس ل حال برگ با گفت
آمده برایم دشمن شهر	هر چیکه که بود و دانش	بنی شد فسوس می خورد	گرچه بسیار چاره می کرد
که هر آن کو کند علاج در	پادشاه شکر کرده و خست	آفت دور از پیش پری	تا بر ند از طریق چاره گری
آن خلل را خلاص با خود	خیر کرد و م این سخن بشنید	دار جفتش کنسم با دای	دختر او را در هم آردی
کز طمع هست بند و راد	لیک شترطان بود و دست	کز این خار من تو افت	کس فرستاد پادشاه را
شاه رسید و گفت ای مرد	خیر چون خدمتی بواجب کرد	از برای خدای خواهم کرد	آن و از آن من نخواهم کرد
گفت کانی خیر شد ز چار و کار	شاه و ما شمن خسته دید	با خرم دار و از عبادت	چیت نام تو گفت ناخیر

در چین شغل نیک فرماست	عاقبت خیر با چون است	و انکه او را بجز می بسپرد	تا بجلوت سرای دولت برد
پیکری بد خیر چون خوشید	سوی از باد صبح گشته چید	انکه بزرگ از آن غم خیزد	دشت با خود گره بر دوش بست
سود از آن سوده شیری پست	سود و شیرین که تشنه است خواست	داد تا شاهزاده شربت خورد	وز دامنش فروشت آن کرد
شد بر دین زان سرای پند	رخ نسوی خانه کرد با دل خویش	خیر چون دیدگان شعله ها	خفت و این شد از نسیب غما
وان ای رخ سحر روز غنچه	باید رحل از گفتم به	در سوم روز چون که سر برداشت	خورد از آن خیر ها که در خود داشت
شده که این شده بر سر شنید	پای بی کفش در سرای پست	دختر خوبرو بفرش و بری	دید بر تخت در میان سراسر
چونی از خستگی و بجزوی	کز درت با وقت را دوری	و دختر شکر گین چشمت شاه	بر خود آیین شکر دشت نگاه
شبه چورفت از در سرای پست	اندیش کم شد و نشاط فرو	داد و ختم بجز می به غما	تا بگوید شاه نیکو نام
می شنیدم که در جریده	پادشاه را درست باشد	باسری کو بیا ج شد و خور	عهد خود را تمام باید کرد
آن کرد و شد مرا علاج بد	وز وی این بند بیا فکند	شاه را دید رای آن بر خاست	که کند عهد خویش من را راست
خیر ازاده را بخت شاه	با خستند و یافتند بر	شاه گفت ای بزرگو چون	رخ چو داری نه بخت شاه
خلعت خاص و از تن خویش	از یکی ملک بقیعتیش	شاه این چند زینت کرد	کر ز رحایل کسش
کله بستند گر دشر و سکا	شیران ساختند شهر آرای	دختر آذر طاق گوشت با	دید و اما در اچو ماه تمام
چاکب و سهر و زیاده	خالیه خط بهار مشکین کو	برضای عروس و رای پست	خیر داد و شد کوری شهر
عیش از آن پس بکام دل پست	نقش خوبی و خوشی میخواست	شاه را عیشم و زیری بود	خلق را نیک و شیرین پست
دختری دشت را باغی شکر	چرخ چون چراغ بر سر بر	خوست و ستوری از آن دوست	که بد خیر چشم بداد و
هم بشهر طحی شاه گزینست	کر دمه را و ای خیر در	یافت خیر از نشاط آن سود	تاج کسری و تخت کیکاو
گاه با دختر و وزیر	بر همه کام خویش یافته و	تا چنان شد که نیکو انجبت	برساندش با پادشاهی
ماکان شهر در شمار گرفت	پادشاهی برو قرار گرفت	از قضا سوی باغ شد و رفت	تا کند عیش با دل افروخت
شکر که هم از بود در سفر	گشت و از آن قضا شش	با جودی به عالمه سیاحت	خیر و آن به دور داشت
گفت کین شخص را بد و بد	از پس من بیاید و بیاید	او سوی باغ فوت خوشی	کر پیش آینه و تیغ بد

شربت باغ غزل کرد چوین	فالخ از خیر بوسه دارین	گفت خیرش بگو که نام تو هست	ای که خواهد سر تو بر تو گرفت
گفت نام مبشر سفری	در بهر کار نامه بهتری	خیر گفت که نام خویش بگو	روی خود را بخون خویش شو
گفت بیرون ازین بدارم نام	خواه تیغ نمایی و خواهی جام	شمر خلقی که نام او داری	شربت از نام خود نمبر داری
کوئی آنی که با هزار عذاب	چشم آن تشنه کند بی لطف	منم آن تشنه گهر بر زده	بخت من نده بخت تو مرد
دو لقم چون خدایا می داد	اینکم تاج و تخت شاهی داد	شمر که در روی خیره بدخت	خویشتن بر سر زمین انداخت
گفت ز نهادر اگر چه بد کردم	در بدین بین که خود کردم	آن حکما سان چاکب سیر	نام من شمر نهاد و نام تو خیر
کریم آن کرد و با تو رفت	کایا از نام چون منی بدست	با من آن کن تو در چنین خبری	کایا از نام تو نامو موری
خیر کان نکته دید در پایش	کرد حالی گشتن از اویش	شیر چو از تیغ یافت از وی	میشد و میرید آن بادی
گرد و خنجر رفت بر اثرش	تیغ ز دوا قضا بریدش	چون عادت به و سپرد	آهش ز شد و پلاس حیر
عسل را استوار کاری داد	ملک را بر خود استواری داد	برگمار از ان خنت آورد	راحت رنجهای سخت آورد
بر پهلوی درخت صندل بود	جامه را کرده و صندل بود	چو بپندل کری و کشید	جامه بر صندلی نشوید
صندل از رنگ عالی بخت	صندل رنگ خاک از پیش	چو چینی چو آن چکانیت	بزمیان شکست گفت در
شاه آن راه را کنار آورد	گشتن بهر گور ز راه آورد	در گنبد سپید و حکایت کردن	خواب بر تخت خود بکار آورد
روز آینه کین بفرستید	شاه باز پیر سپید بناد	چو نوبت زنان تسلیمش	خاندان کرد از آفتاب سپید
زهره بر پنج قلمش	گفت چون شد بر طریقت	حکایت گفتن و خیر ملک	شد سوی گنبد سپید
گفت چون شد بر طریقت	مادر گفتم کوزن سر بود	با بهرام گور	شده ز شادی نکر و میلان
خوای آرمسته نهاد و پیش	خود و نهاده گویم از حدیث	بره و مرغ زیریای عراق	گویم آنچه از طبیعت آید است
چند صلو که خود نبودش نام	برخی از پسته برخی از بادام	هر کسی سرگذشتی از خود گفت	پیر زن گرگ باشد او بره بود
بر کشاد از عقیق چشمه نوش	عاشق از آرد و می خورش	گفت شیرین سخن جوانی بود	گرد و با و کلجهای قاق
			بر یکی خفته دان کی خفت
			کز ظرفی شکرستانی بود

عیسی گاه و آتش آموزی	یوسفی وقت مجلس افزونی	که از علم و از کفایت نیز	پاوسائیش بهتر از همه چیز
باغی داشت همچو باغ ارم	باغها گرد باغ او چه حرم	ز سر سر و شش که پای در گل بود	نقش داده هر که دل بود
بر کشیدش نه خطر کارش	چار مهره بچار دیوارش	در نهایی آنچنان باغی	بر دل هر گواهی داری و آشی
ساعتی گرد باغ بر گشتی	باز گداشتی و گزشتی	رفت سوزی بوقت پیشین گاه	تا در آن دو فتنه باغ یا بدید
باغ را دید بسته در چونک	باغبان خفته در نو آنچنانک	سحر با آواز بر کشید ز سنا	کافرین با در چنان آواز
رقص در هر درختی افتاده	میوه دل پرده برگ جانان	خواج که از عاشقانه شنید	جامه حاضر نبود جامه دید
نی شکستی که برگ را پسر	نی کلیدی که برگش یدر	در بسی کوفت کس نه در جواب	سرور در رقص بود و گل در خواب
گرد برگ و باغ در گردید	در همه باغ غنچه را نه دید	بر در خویشتن چو مارفت	رکن دیوار خنجر کرد و رفت
شد درون تا کند تماشا	صوفیانه بر آورد پای	و در هر سینه بلک سیمین بلیق	اندرین باغ داشتند تیق
تا بران جور پیکران چو	چشم نامحرمی نیاید در	چون درون رفت خواهر در	یا خندش کنیز کان گنج
رحم برداشتند و خستند	روز پنداشتند و بستند	خواج در رادقن بدان نور	از چه از تحت گنه کاری
بعد از آنکه زدند چنگشت	با کلهائی بروز زدند و شست	مرد گفتند که باغ مانع	بر سر این باغ اسم ز باغ
چون کینان شان او دید	وز نشانه باغ پرسید	دعا حیا چو نشانه شد	هر دو را دل بهر تاخته شد
بود خوب جوان مادر گوی	زن که دیدین از تو و سبب	آشتی کردش و او دادید	زانکه با طبعش آشنا دید
شاگشتند از آشنائی او	سعی کردند در آئی او	دست و پایش بند بخت	بوسه بر دست پایی او داد
خار پرورد و خنجر بستند	از شلیخون ه زمان بستند	خنده را خواستند بسیار	هر دو یکدل شدند در کار
بعد عذری که خصم یار شود	رخنه در باغش استوار شود	خواج را کمان سخن بگوش آمد	شوت خسته در خروش آمد
گرچه در طبع پارسائی داشت	طبع با شهوت آشنائی داشت	بیش آن شاهان و بخت داشت	غرض بود بر کشیده خشت
تا بجائی رسید شان نورد	که بران جا گیکه قرار آورد	خواج بر خور و رفت بخت	باز گشتند به بران در
میشد آنی چو آب دیده در	ماهیانی ستم ندیده در	آمدن آن تیران خرگامی	خوضه دیدند ماه تا ماهی
صد بره کند و نیفتادند	وز لطافت چو در دل بستند	بهره نداد آب بر آسیم مراد	می نهفتند سیم را بسوا

ماه و ماهی شسته بر در در	گاه تا ماهی او فاده	ماه چون آب خود درم ریزد	هر کجا با هست بگریزد
جوی شیرین که قصر شیرین داشت	سربان حوض با سیمین داشت	خواجگان دید جای صبر نمود	بار دیار یگری داشت چو
ایستاده چو در دینش	ایچندانی چنانکه سید	خواستند در میان هم گشت	مرغش از خنه ماثر از سوراخ
شسته رویان چو روی گل	چون حسن در پرند هار	آسان گون پرند پوشیدند	بر مر آسان خروشدند
او فاده چو سربو بارش	نار در آب و آب در نار	خواجہ دستان زد کلاه	عشق میار عقل گشت
اگر بود و نذر هر سکه ماهی	او دران جمع بود چون شای	زاهد راه رفته پنهانی	کافری بن نهی سلمانی
بعد یک ساعت آبی چشم	کاتش برق بود شان چشم	آهوا انجیر آن ختن بودند	آهوا از ابیوز بنمودند
آه از راه آن شکریا	کرده زیر قصب که داکر	خواجہ را در حجاب که دید	حاجبانہ ز کار پرسیدند
کریم لعبستان جو زرا	سیل تو بر کدام جو فضا	خواجہ نقشی که دلپسند نمود	در میان دو نقشند نمود
نکته زین بنور جریسته	گفتی آهونه شیر سرستند	آن پری ناده را برزنگ	آوردند بانواز شخک
لطیفی که کسر گمان نبرد	کرد شمع که دزد جان نبرد	گفته بودندش آن دمایا	قصه خواجہ کنیز نواز
آن پری پیکر پسندید	دل در بسته بود ناپند	خواجہ کر مرغان کیبای	باسی سر و عقیبای
گفتند تا تو حسیست گفتند	گفت جایت کجاست گفتند	گفت برده چه برده گفتند	گفت پشت پیش گفتند
گفتند تا تو حسیست گفتند	گفت چشم باز تو گفتادو	گفت بوسه هم گفتند	گفت نه وقت هست گفتند
گفت آئی بدست گفتند	گفت باو این مراد گفتادو	خواجہ را جوش ستوان	شرم رخساری از میان بجا
زلفه بگرفت چون گلش	دربار آورد چون دل انگش	گرم شد بوسه در دل انگیر	داگر می نشاطا رتیزی
زین دانه سیاه شیکو	زیر چنگ خودش شیدیدو	تازه بنید شان بران سرا	دور گشتند زان فرخی گاه
زبان پر گشت زان غم	رفت در گوشه غم نخورد	شد کنیز کنشست یار	برد و ابرو که چو غم خوان
بختار که شسته پیش نهاد	چنگ را در کنار خویش نهاد	گفت که چنگ بن ناله رود	باو خسته گان عشق درود
بختار که شسته پیش نهاد	جز تو کار من نکرد دست	گر چه با تو نخورد چون خلم	بی تو سر نیت و حسابم
بختار که شسته پیش نهاد	اگر داده یک از زارش	خیره گشته ز جام تدبیری	برو میوه ز سوسن خیری

<p>بار خستند از آنچه در شفت زیر آن تخت پادشاهی تافت دلستازا به پیش کشید</p>	<p>یک یک باد و از برفت فرض شد آن هفت که از آن</p>	<p>حکایت اندر قصه خواجه باغ فرماید</p>	<p>که بیاری رسند یا نرسند بغایت نشسته ای ست چون دل اندر کنار خویش کشید</p>
<p>مهر بر خواجه خانه گیر شد موش و شتی مگر زان بلند برزمن آمد آنچنان جلی خواجه نیش و کتک وان صنم رفت از هر کس ناگه آورد دفته عمو خان ای مهر ضرب تو گزرا و کجا کین غزل گفته شد چو دستان شر گلین گشته دل رسیده حال پرسند به لکھایت کرد وقت کار آشیانه جانی سنان</p>	<p>هم بسا طش گره پذیر شد دیده بود آنکه کوه چندی هر که وی بشکل چون طبل شعبه با جنگ محتسب تنگ پیش آن همدان و برد پس تا غلط شد چنان بمناسبت ضرب بن را برست اندازی ز و خبر یافتند هم رازان بر سر خاک آرمیده شد آنچه در دوزخ آورد دوم مرد گفت آنجا نیاورد در روان</p>	<p>چون بان شد که قلع بستند کرد چون مرغ بر سر بر روان با گمان طبل رفت میل گفت بگذشت راه پیش گرفت چون مالی بران نمود درنگ ماند پروانه دانه نور پرده کرده می مرا نه روست سوی خواجه شدند پوزش بنوازش گری و دلاری که درین کار کاروان ترش ما خود از دور بی مکه داریم</p>	<p>آتش با آب بنشانند از کدو و سرین برید بخار طبل آنچه طبل طبل حیل باز و نبال تحت خویش گرفت پرده در گشت و ساخت چو تشنه گشته ز آب حیوان بگذردم با تومن پرده را یا قندش کشیده پای دران بر کشیدند از چنان خواجه مهرانی و مهربان تر بشمار پاسخ دارم نه پاس ده و ایم</p>
<p>آماز با چو خواجه غم برداشت سر زلفش گرفته چون پستان بود در کج باغ جانی دود بر حرام آنکه دل نهاده بود خاصه آنکه جو اسنن دارد آنچه شد حدیث آن بکنم گر شود در اجل مرا تا آخر</p>	<p>یاسمین خرمی چو گنبد بود دور از نیل حرام زده مردی و مهر بنی دارد آنچه دارم بر زبان بکنم وین شکلب شود شکار پند</p>	<p>حکایت آمدن بر محبوب گوید</p>	<p>خواجه کان دید و حاجی بگذاشت جست پیغوله دران پستان بر سرش بپوشید پیش در غای کنند پیچ مرد و مردی نتوان باز رفت پیش کنا در پذیرم ای خدای جهان خندش آنچه بهشت پیش کنم</p>

کار بینان که کار او دید
باز گشتند لعبستان از بنا
با وی که بکف گرفته چراغ
زانش عشق از شب و شب
و دلتی بین که یافت آب دل
و در پستش بوقت کوشیدن
و بخین شبی باز و نشا
چون شلیک مشتری و حل
آب هر چشمه رود نیل شد
اعتدال هوای نور و زری
برف کاوری از کوه گوه
ز گس تر چشم خواب آلود
سنبلی از خوشه مشک آرز
مشک بیدار دخت عوی
گل که بسته در شمشاد
نای قری نهاله سحری
شاه بهرام چشبین و دفا
چون در آمد دران بهشتی کا
گفت باز از بخار خاچین
شده چو از فتنه یافت آفتاب
پیش از آنکه در آید دم

از خداییش بر رسید
خیر گشته ز چرخ لعبت با
باغبان شهر بر دوز باغ
آمده خاطرش چو دیک بخو
اگهی خور دانه که بود حلال
سنت آمد سپید پوشیدن
سوی هر گنبدی کشید باط

سر نهادند پیش از بر خاک
صبح چون چو حکمت صراط
خواجه بر زد علم سلطنت
چون شهر آمد از وفاداری
هر چه ز الوگی شود نوید
چون بن سینه زین بن خست
بروی این آسمان گنبد ساز

در تعریف باغ و بهار و فصل نور و زری فرماید

راست روشن با عالم افروزی
رود را ز آب میده و آذوقه
هر که را چشم بود خواب رود
بر زم نقل کشاد عطش تیر
گاه کا فور و گاه شک افشا
خاک چون باد در هوا خوی
خنده برده ز کام گلیک
کره شاه از مجلس افروزی
شد دلش چو بهشت صحرای
شد دگر ز نیک عیدینی

باد نور و زری از حواله نو
سینه گوه بنود منیش را
گشت هم برگ و هم گیاه
گل کا فور بوی مشک نسیم
ارغوان و سن بر بر بید
بر سر سرو بانگ ناخنگان
باغ چمن لوح نقش بند شد
چار بنک سینه کیست
کر در خسرو آفرین دراز
چنینا ترا و فانی باشد عهد

رای ندون بهرام گور با خا صکا خویش

کاقرین باد بر عقیده پاک
بر عمو و زمین تپیده لعاب
رست از ان بند و بند و
کرد مقصود در طلب کاری
پاکیش را لقب کن سید
سر در گوش خویش خالیش
کرد در پای هفت گنبد
شاه انجم ز حوت شد گل
هر سبیلی چو سبیلی شد
بار یا حین نهاده جان بگرو
داده سر سبزی آفرینش را
این بقراط و آن بقراطی
چون بنا گوشش بر زهر سم
رایتی بر کشیده سرخ و سپید
چون طرب و دودل و خوش
مرغ و ماهی نشاط مند شد
راهش طاق سبوت گنبد است
آفرین کرده بود بر دماز
زهر باشد درون پر و شاد
در بلا خوست غافیت خواب
او این نری کشیده و دست از جا

کالت نصرت گنج و سپاه	خبر گنجی ندید هیچ پناه	خضم را چون بسوزد آرد پای	رای آن در که از کفایت و ری
هم سلاح و سپهر را کند	هم تهمی دید گنج آنگده	چون گنجینه رفت گنج ندید	چون سپهر ز جنت پنج ندید
راستی گزور و روشنی تاریک	روشنی را بی او بسی بایک	ناخدا ترس از خدا و ری	شه شقیه که دشت و توکار
داد در کار ما دلیری شان	نعمت از راه پیری شان	او بیدار کرد دست در آ	شیر چون شغال شد بنوش و
هم بتد بیرجاک خوش گرد	آب کنز چاه تیره و ش گرد	ملک در چشم چون مال گوش	گر نه لایم شان برای ویش
چون گذاری هنر پای فرا	دیو باشد رعیت گستاخ	دشمن و دیو هر دو بگریزد	آن شی کو سیاست گنج
من قلم دارم و تو تیغ دست	شده بامیست با ده پر	نقلی و نقلی ریاست پیش	جهد کن که بر سیاست پیش
بیچکس از ملک اندونما	تا دران مملکت باز کن	هر که گویم گزین هست بگیر	از تو قهر آید و ز من تیر
همه آوار هگشته که که کوه	شهری و لشکری و خلوت آبرو	خانه خویش را بنده و گران	خانه داران بنوری بران
حاصل او نبود و خبر نهیم پنج	جزو زیری که دشت خان گنج	دخل آیس از کله کله شیت	در نو آید و ما ندانیم
انچه شب و روز رفت انچه بران	کس نیم وز ترس عالم سوز	گنج لشکر نبود جز در انگ	شاه را چون بسیار کز کج
لاجر گنج در خسترا نه	برزین بیج خل و دانه مان	کین تهمی گشته آن گر بخت	هر کسی عذر می از در و بخت
یکسواره برون شدی لجا	شه چو تنگ آمدنی تنگی کا	ملک از رویان خالی	شدر بی مکنی و بی مالی
رغبت آمد بسوی تخمیش	چون شد آن در نیم عیان	چون شدی شاد و سوخانی	صید کردی و شادمانی
بر سیر فلک بیج کنان	کوه بر کوه بیج کسان	سر بر آورده در گزین ما	ویده دروی چا ارد پایا
بتد چون بگشت بدو پخت	سگی انجسته بشاخ درخت	گشته در آفتاب نخی جوش	گل که گو سپند چون گل
و انکه از کیش فرو آورد	اولش پیش او در و آورد	دید پیری چو صبح مهر گزیز	سوی خرگاه را ندگر نیز
پیش او برد و کرد لایگری	شربت آب خور و دوست	گفتار رسیدن بهرام گور و طعام	هر چه در خانه دشت نهی
ز انچه پر رسم خبر و بی بدست	من به کار خویش کرد و پای	آوردن پیر از نزدیک شاه	شه چو نان باره ز خواند
		فرمایند	گفت نال انکی خورم خنیت
	این سگی بود پاسبان گله	گویت انچه رفت موی بوی	گفت پیرای چون بسیار

از د فاداری و اینی او	شاد بودم بهم نشینی او	کر شدی شغل من بشود را	کله را و بجان را باز
چند سالم یتاق داری کرد	رهست بازی رست کاری کرد	پایه چون کردم از شمار دست	کمره آید چنانکه روخت
هم شب خاطرم بغم می بود	کز در گو سپند کم می بود	ده ده و پنج پنج می پرخت	چون ز تختی که ز آفتاب گذشت
تا با جانی که حامل صد شاه	آنچه ماند از منش تند بر کا	نرم کرد این غم درشت مرا	در جگر کار کرد و کشت مرا
گفتم این چشم از نه چشم بدست	دست کاری نرود و دارد دست	با سگی چنین که شیری کرد	گسست کاین آشنا و لری کرد
ماده گرگی دور دید چشم	کامد گشت سبک از دست	خواند سگ را بگ زبانی خوش	سگ و میش بهر بانی خوش
گردی رفت و گرد می افتاد	که دم و گد و گوش جی خندان	آمد و خفت و آید تنش	مهر الحی سکوت بر تنش
گو سپندی قوی که سر گله بود	پایش از باد خام آید بود	سگ ملعون به ثبوت کبر ترا	رخته را بدست گرگ بماند
این گله را که کار سازی کرد	در شکاری که عشق بازی کرد	چند نوبت تو ام دشت	او خطا کرد و من گد شمش
تا هم آخر گرفتار بر برگ	بستمش بر چنین خطا برگ	شاه بهرام از ان سخن دانی	عبرت می برگرفت پنهانی
گفت با خود کزین شبانه پیر	چند دادن پر شاه بهرام کو را	چون نباشد اساس کار دست	شاهای مو ختم زهی تیر
در خود آرد میت من	من شبانم کلمه رعیت من	اینکه دستور نیزین نیست	از امین خنه باز بایست
تا بگوید که این خراچی نیست	وصل نباید این خراچی نیست	چون دران روز نامه کرد بخا	در جفا خاکله امین نیست
چون بشهر آید از کاشانه	خواست شش و ج باز و آ	شاه و نهشت کان چو شیوه	روز بروی چه نامه گشت سیاه
دید گشته کجبان مجروح	نام ایشان نوشته در مشروح	بایدان چو روز روشن	از دهانه بقصد خانه بریت
خودگان درگی چنین باشند	نخواستند چون که بخراشد	بار که بر سپهر زد بهرام	شب تاریک فتنش خویش
صبح یک نه خمی و دوشمیری	وادمه از خون شب میری	شاه در دی خشمناک دشت	بار میلد و بر خلاق عالم
راست روشن در آید از در کا	رفت بر صدر گاه و گشتا	ساز برگ از سیاه کردی با	جنگ آور چنانکه او را کشت
گنج خود را ز گوهر گنبد	گوهر و گنج من پر گنبد	چو گمان بردی این که وقت است	تا سپهرانه برگ ماند نسیان
لشکر و گنج را رساندی رخ	تا نه لشکر بجای ماند گنج	گر ز خود غافلم بیاده بود	چون غلامان مرا رساندند
ز نیازی تو رخت تنها	بشکنی پای ز دستا ترا		نایتم غافل از سپهر کبود

این سخن صد هزار چیز می شنید
 پای در کنده دست در بنجیر
 هاشم دیدگان دران فریاد
 بدان بر سرشت می گفتند
 گفت بپر کی گناه تو چیست
 اولین شخص گفت باهرام
 رست روشن بر خمار داشت
 گوهر خواه دشمنان بوده
 بند بر پای من نهادند و
 کرد زندانیم کنون نیست
 هر چه دستور از و بخواست
 روزی از راه آتشین داغ
 میمان کردش میوه و
 خورد و خندید و خفت بر سر
 گفت بر من فروش باغ ترا
 هر کسی داد و باغ یا راع
 هر گس بایدت باغ شتاد
 گفت ازین در گذر بهایم
 تا بدان جرم از خیانیت
 کرد زندانیم برنج و مال
 گفت زندانی سوم با شام

هم در گردن و زیر گدشت
 چنین آواره گردیده و زیر
 داو خواهند و شه و شان
 اردو بار اما می سفند

پس بفرمود تا زبانی شست
 چون همان قهرمان در آفتاب
 چون شنیدند جمله خیل و سپاه
 شاه از آن جمله هفت شخص گزید

شکایت کردن مظلوم اول در پیش شاه بهرام

در شکنجه برادرم رکشت
 تو چنین مستی و چنان بوده
 کرد بر من سرای خود را گور
 روی شاه بهم خسته فایست
 جمله با خون بهاید و بسپرد

هر کس از خوبی و جوانی او
 عورتی تنه با اشارت کرد
 آن برادر ز جور جان برده
 شاه را از گفت آن مظلوم
 کردش آزاد و خوشی را دش

شکایت کردن مظلوم دوم

میهای سزای خدمت و
 وز شراب با آنچه خواست
 تا دهم روشنی چراغ ترا
 من در ویش را همین است
 میوه خور با ده نوشن لب
 باغ بفروش و رخت خود را
 باغ بستد سبک ز من درویش
 نیست الا گفته است دو سال

هر چه در باغ بود در خانه
 چون نمائی بگرد باغ بگشت
 گفتم این باغ را که جان
 باغ پندار کان نیست مدام
 و آنچه خیر در سطح چو منی
 عاقبت چون نه کنه شد
 از پی آنکه در قطنم گاه
 شد بد و داغ و گشت از

شکایت کردن مظلوم سوم

سود و فرخ و دوا پیش
 شد بنام دای خانه کرد بشهر
 سر نهادند سوی حضرت شاه
 هر یکی را ز حال او پرسید
 از کجائی و زادمان گسست
 کای شده دشمن تو دشمن گام
 سوخت بر عشق زنده گانی
 نام را نیز خانه غارت کرد
 و آن برادر بدست و پادشاه
 آنچه دستور کرد شد معام
 بر سر شغل خود فرستادش
 سوی باغ من آمد از باغ
 پیش او بنیسم بشکرانه
 خواست که عشق را ببرد
 چون فروشم که عشق و آتش
 من تر باغبان و بلکه غلام
 دست آرم بدست سیم تنی
 تهمتی از دروغ بر من بدست
 این قطنم نیاید درم چشما
 خانه و باغ داد چون بخت
 که از سوی پادشاه بخت

بند بازارگان دریا بود
چون شناسا شد مبدان
آمد سوی شهر حوصله پر
چون زیر ملک خبر شنید
چونکه وقت بهار رسید فرا
روزی چند از سیاه سپید
برگذاشتم یکی بهانه نشود
او ز من گوهر آوری بیک
شهر زین وزیر بد گوهر
چارمین شخص با هزار سال
مطرب عاشق غریب جوان
مردان باه و روشنی برو
برده رونق بتبیر بازی
دور لایت درم خرید
من به دزدانه دل سپرد
شمع را در سرخی شمع
همه بر من نهاد خند خند
چار سالست که ستم کاری
بر من و سیش را دیشهر
شخص پنجم بشاه انجم گفت
زاده بود از دم زرد و لشت

روزم زان سفر متیا بود
بر بدو نیک نه در پای
چشم روشن بهان ضلالت
کان بن بود عقد مروارید
گو که نه بهانه کرد آغا
عشو به عشوه بر سن نو
کان بهار ایدان بهانه بود
من از درد شکوه مانده بود

ز منی که عجب بدریا بار
له لونی چند و فدا جنگ
خو استم کان علامه بفروشم
خو است از من خریدنا ششم
من به خواستم بعهده و درم
و آخر الا مر خواند بنه نام
عوض عقد من که بر دازد
او در آورد در شکوه کلاه

شکایت کردن مظلوم چهارم

بربط خوش نرم جواب دان
روز چون شد برابر برو
تا ز نقش زمشک تاتاری
وزولی نعمتان دید من
او من شادمان چه سبزه چای
دل پروانه را ز آتش خست
یعنی شفته را بیا بیند
من زیم کی گسرد خونی

مر بان داشتم تو بانی
پیچ را نام کرد کاین دست
خوبی از نو بهار زیاری
از من آموخته تر غم بهان
روشن رستی چشم از نور
چون به شتم از جدائی او
او عروس مرا گرفته بنا
شاه عالی بد و سپید کنیز

شکایت کردن مظلوم پنجم

کامی غلب با چار طاق تو
نصحت خستنی مان فرجا

من ریس فلان صد گام
از دعا زاده میگردم

سود پا ویدی در و بسیار
شد چراغ سخن برون بیک
وان بهان که خرم گوی تو شتم
در بهار داشتم بسی از م
او نیار و جز بهانه نسزد
کرد با خونین از نام
دست پایم بعهده بایست
من صدف ارمانه در چاه
که هر شش از او و زهر
گفت کامی از جور زار سیاه
چنینی بلکه در در چینی
فوش در خنده کین شکایت
خانه و باغ بوده و دیار
ز دلش و لغز بهار و نور
روشنی را ز بنده کر و شوق
راه جستم بر و شنائی او
من زندان به صد هزار
نه تی بلکه با فسر او این
با عروس دگر ز بنده با
کر مطیعان و لست شتم
خیری از بهر شاه میگردم

<p>هر کسی را برات و زنی خوش وانکه افتاد دستگیر شدم صاف میشد بخج همایان دیگ میداد را بگوش آورد بخشش تو بقدر گنج تو نیست بداد رن سرت بهم بر باد بنده خود نکرد بندم کرد صاحب غیش با تو نداشت در سبخت خود شکست خا</p>	<p>دارم از مملکت فروزی خوش هر که زر و خست نند پندم هر چه آمده و خل و هتاهان جز وزیر این سخن بگوش آورد گفت کاین مال است بربح تو قسمت من چنانکه باید داد آخر الامر دور و مسندم کرد</p>	<p>ایل دلش نهاد و روی بن سپیکان نیز میوم زادان هم تاریکی نهادش زگرند خلق را زنی من خد خست دست بر مال ملک بند نهاد یا سمن دار گنج یافت هم بستیدین بهانها</p>	<p>تو هم و تازه بود کوی بن تنک سنا بن فراخ و دم چرخ در مانده در غم بند دخل و خرجی خا که باید بود که خدا ایم را ز دست کشاد یا کسی را ز راه تا فست هر حدیث که بنده داشت شاه فرمود تا بعت و نا چون بخشش ششم رسید</p>
<p>که ز نسل کیان و گوهریم پدم نیز کرده بوخت بر در شاه بندگی میکند بخاوند ز مره مثال شد بر چهاران من بخشاید ز گنجیش از خد گنجایش تا به لشکر نیاز باشد جنگ اسب و زین و صلیح را بخت من سختی رسید و سختی من بشیر می نیم قوی گرند قراک شه بگیرم زود چون کلو خیم ز آب ترسان</p>	<p>من کی بنده زاد لشکریم خدمت شاه میکنم بدست بند آن نان عاقبت بخورد بنده صاحب عیال دل داشت تا عیار می عدل نماید بانگ بند دهن کنش با لشکری بردش نیاید نگ تو شد گرنیت بزیا ده کو می نایم تو بیش و کم ختی گر تو در ملک میرانی قلمی ستان از من آنچه شمر فرمود گفت کز ابلی و نادانی</p>	<p>کای خلق تو خلق را روی پدم نیز بود بند شاه میر و مغان تیغ بر گشت بر جفا بکس دادی پای کز برای خدای دستم گیر روزی نو کند ز دیوم تا کند و خشتی و پیکاری کار گل کن که تندرستیت عجز من بین از خدای تر من بشیر کرده دست در من زخم تیغ بر خالف شاه بر من بکشد و آتش کشد</p>	<p>داده بر شمشیر و عمار روی بنده را از سپاهیان سپا از بی دشمنان شه پوت خا که کردش زیر جانی را چند را پیش او شد هم غیر تا چو اطلاقان بی نام شاه را نیست بر کس آناری پیشه کاملان گیر بدست گفتم از طبع دیو را ی تر تو همی بر کشیده پای بن تو قلم می نی بخون سپاه گر هم شد کزن این خطا شنید</p>

گر ز غم همی کنی تقلید سرشادان زیر پای نیست این گنجت و دولت بر من زد قریش سال سبک بکند فزون چو لبش با لطف خندان کرد بهشتی شخص حق رسید فرام گفت من کز جان کشیدم دم عاقبت با جریده بر خوانده از بهر خورده کاب نام نیست هرگز این سرگرم رضا جویم گفتم می سید گنجان چیست کز سر کین درای بد خوئی پیشتر از که تو تش لیت زیر بندم کشید و باک نداشت بند و دست من کند زود او مراد حصار کرده و قن شاه در بر گرفت ز ایدرا لیک دفع دعا چنان کند تا دعا بدش با خرقار ز ایدان فرش او را بنویست شسته و منقطع است	گو ز شاه همی کنی تسلیم بهر از ندگی برای نیست اسب ساز و صلاح من است کاین دم غم نیست جان خون شکایت کردن مظلوم مستم وزیر دهم گور	شاه را من نشانده ام برگاه گر تو لا بمن بخور و ندی پس بر زخم خونیان دادم شاه بنو خشن خلعت دانا تنگد سی فراخ دیده چو شمع از بهر خواب و خورد بی بهم در پرستش گری گرفته قرا کس فرستاد زرد من دستوار گفت میترسم ز د عای بد زان د عای شبانه بگیری دست بر بندم ز د عا کار هفت سالم درین هر س رو فرو بست از دعا وستم چون خدایم بر حق شاه را گفت خبر کمیه که ترس است او که آن ظلم حال خود بگوید از تر و خشک انچه درشت بود گفت ازین نقد با که آزادم ره روانی که بچنان بودند	نیست بی امر من سپید گر گسان مغریشان بخورد سوی ندان شه فرستادم جاودان پادشاه بند نو رسم اقطاع او دو چندان کرد بر لب از شکر شه شید طرا خوشتن بخت بر ز جمع قایم لیل و صائم الدیم نیستم خبر خدا پرستی کا خواند و رفتم مرثا نذر زود مرگ میخواهم از خدای خود ترسم قد بدین هفت عا دست تهنانه دست با گرد در دو پایم کند و دو ک من برو دست ملک بستم خوشتی را دگر بهانه ندا رست روشن گفت چیزی است خوشتن با دعا و عا بگوید گفت باز ایدان تست گیر بهترم ده که بهترین نام از زمین بر آسمان شود
---	--	---	---

این گردوی آدمی نسبد	همه دیوند و آدمی لقند	توان خفته بآبی نذر جام	و دیده باید هزار غور و خام
آب دریا که آنچنان سست	از شش پیا با ز گین خست	بخت است که چنین جانها	بر کشد چیب در کش و دانا
چون زمین آن کلمه گرد آلود	سایه گل بر آفتاب اندود	شده درین خشت خانه خاکی	خسته غمناک شده غمناکی
راه چیست در مصالح کا	تا ز کل چوب بر درشتی کا	در خای جان بظلمه کنان	مصلحت را بعدل چار کا
چونچه پیرنگ ریش آید یاد	دست نازد شیه شقیقه نهاد	تا سحر که سخت از آن محلی	دیده بر سرم نذر ز تنگی
چون درین کوزه سفال شست	چشمه آفتاب و در میان شست	دار فرمان که سخت باز زند	بر در بارگاه دار زند
عام را بار داد و خود نوشت	خاصگان پیاده تیغ بدست	ستم از ملک گوشه نشاند	عدل را نافرمانی بدست
جمع کرد از خلاق انبوی	بر کشید از نظارگان کوی	آن جفا پیشه را که بود وزیر	پای تا سر کشید در زنجیر
زنده برادر کرد و بار بر زد	تا چو دزدان شهر مسافر زد	گفت هر که آنچنان سرفراز د	رو در کارش چنین براندازد
از خیانت گریست بدنامی	وز بدی بست بد سرانجامی	طالبان را چنان نماید زور	عاد و لاش چنین کند بگور
سنا گویی که عدل بی یار	کاسمان و زمین برین کار	هر که او نیخ کیست پیش نهاد	کنده بر پای هر دو پیش نهاد
دور آهسته رو که تیر سست	دیر اسیرت یک نوبت	گرچه در دایره ی بنان گشت	از حسابش کسی فراموش گشت
گر کنی صد هزار بار جیست	نخوری پیش از لکه روئیست	خوضه دار در آسمان خیزد	چند ازین منج بر گشتانی خیزد
در هوای کز و فسرده شوی	پیش از آن زنده شو که مرده شوی	آنچه چون گرد گرد عالم گشت	عالم هیچکس هیچ نخواست
از غرضهای آنچنانی خویش	باش بر خور دزد گانی خویش	تا چو شمشیر گ تیر تیر گشت	هر چه زلفت بر اندازی گشت
از جهان پیش از آنکه برگذری	جان بر تاز مرگ جان نبری	خانه را خوار کن خودش را خورد	از جهان جان چنین توانی برد
در ره خیر و شر گاریزد	آنچه بسیار داد و کم بخورد	هر که در معتری گذارد گام	زین دو نام آوری بر دانا
پیچ بسیار خوره پانیزد	پیچ کم ره پیش که نرسد	در ره محتسب که دامنست	از پی داغ گم را مانست
در چنین کسی نزاع آرد	گر بهی راه از بهار آرد	در جهان خاص عام چون گشت	یکه که خاص آنچنان بر آرد
چون توان دل بجهان بست	که بغیر اک باشد بست	هر عمارتی که زیر انداکست	خاک بر کشتش که خود گشت
گذر از دام جایی پیر سیار	سیرت دار شد و لیر نشمار	زنده رفتن بدایر بر میوست	زنده بر دار شد و لیر سیار

گر زمین بر سر بد بچرخد بنشین ناگهان شمی مرده رطبی کو که نیستش خالے نبود در حجاب ظلمت نور نوش نشین جهان پیش کست بر خطای می در گرم بگشای ادش داده نکو نامی چون فروزند به کس عیال وان شباز بنوازد شاهی ام تا نه بس است چنین تیر لشکر و گنج شهر را از نو گفت کاشی کشتی که شایان که بدان خطای طبع فریب شبه رستی بدان نپردازو چون خبرهای شایسته شنیدم من جهان غنای گوش حلقه شم گنج از خانه خرابی خواه شهر چو خواند نامهای نیر بیکر عدل چون پدید شاه ریخ و بیکر خدایا که کند لعل میوزد این عالم را در	هم بنشین فروکش درین سرفرو برده در دوبر باکی نوش مرده زن خالی مره حرز و مهر عیسی و در دم در دم کی گسست در حمایت که نوش گیر دجا نقش این گنج رومی کار نیکبختی و نیک خوابی ام آتش نرشد و پلاس جگر این دریا را برآمد آن از کو آتش بود بهم رسن پست از من سواد طبع شکیب کالی از دست بر رخ انداز کار با برخلاف آن دیدم یانود از چین یا خود از شرم پسکانت بنشته بود شا تیز شد چو قلم بر سبزه غزل نگفت از سبزه ساه کس دران دودی سرای بر سخن از کار مملکت بر دست کس فرستاد و غنچه سبزه چون بخاقان رسیدن بر موی با نامه کرد و مار غنچه گفت کان پرست و ز غنچه پس کرسیده به چید سبزه شبه بهنگام آشتی و بند دختر خود کنیز غنچه همه طومار با بهم بر رفت پس بلا کثی پاس داری کرد شبه که با داز حال منظر و	هفت کشور فرسود کشید گنج دیش زمان چالی نیست دهر در نوش و نوش در دست که بسی آن خورده با پیش و آخرش بخت هم گیر دست ناورد عاقبت پشیمانی آخرش ده نکو سه اسباب یاد کردن سکشان گنج بر کسی نور دست کس نکدا بر بریدی عای نفی باز پس شنیاخت و در فصل با بی بدل فریبی ام گر خوابی شتاب آن حال از تو تیغ و زین سر اندازی کار با میکند که باید کرد عاج من خاک است است زاد تا پاک پیش خسته کارزان پس است باری کرد هفت بیکر و رای بیکر او دل در دست و شهید بخت آن صدا باز داد با بهرام
--	---	---

وله ایضا

گفت چو هفت گنبد ز غلام
گوهری کرد گوش گیتی پر

عقل در گنبد و مرغ بهشت	دار بر گنبد روان خبرش	گر صتم خانه ها گنبد خاک	و در شوکر تو دور باد
هفت گنبد بر آسمان گنبد	آورده گنبدی در گردش	هفت موبد بخانده موبد	هفت گنبد هفت موبد
در ز آتش بهر یکی ناگاه	معنی آن شد که در آتش گاه	سوی چون لبست ساید	یا سین بر سر نشسته و سید
از سر صدق شد خدای پرست	داشت از خویش تن پرست	روزی از تاج تخت کرد کلاه	رفت باور ز کان بسوی شکار
در چنان صید صید ساق	بود در صید خوش خنیش	لشکر از هر سوئی پراگند	هر یکی گویا بر هوا نهند
سپیل به یک جور صحرائی	او طلب کرد گور آرائی	گور حبت از برای سکنش	و اهو افکند یک از تنش
گور را موی درین گل شود	کاوش آهوست گوشت گوشت	عاقبت گوری از کنار شست	آمد و سوی گور خان بگشت
شاه دشت کان فرشته پناه	روی مینوش مینا پناه	کرد بر گور مرکب انگری	داد پیران تند را تیزی
بود چاهی در آخر ایستان	خوشت را چاه پنج بتابستان	رخنه ز رندست چون چاه	به چکس نه بردش ای
گور در خانه شد روانه	شاه دنبال او گرفته چویر	اسب در چاه زرق آلود	گنج نچسروی سپید بغار
شاه را غار پرده داشت	او هم آغوشش را فاشد	از و شاقان پرده داشت	بر در غار کرد مسند نگاه
نره آنگه در خند بغا	نه سر باز پس شدن ز شکار	دیده بر راه مانده دارم	تا ز لشکر کجا بر آید گره
چون نهانی در از گشت در	لشکرش سوی او رسید	شاه جبهتند راه می زد	مهره در رخسار ماه می زد
و ان شاقان حال شاه چنان	باز گفتند آشکار و نهان	چو نخ شسته به شکار کز بگفت	را ندید که کتب ان شکان
کس بدین دوری نشد یا و	این سخن اندشت کس با و	همه گفتند کاین خیال است	فعل نامالغسان بی خبر
خسیر و پلتن بنام خدا	که درین ننگا کی سپرد با	والکی که پیل از بین	دید خوانی و شد بهشت
بند بر پیل تن زمانه نهاد	پیل بند زمانه را بگشاد	بر نشان از غلیظه تخت	می نمودند ساقیان سخت
ران کاهی که شاه کرد آلود	کرد از ان بر و میدرفت چو د	با گلی آمد که شاه در غار	باز گوید شاه را کاه
خاصه ای که اهل کار بند	شاه جوایز درون غار بند	خارین بسته بود کس پد	عقب بوی بسی گس نه پد
صدر و آتاف به پلتنش	بلکه صد بار با جبهتندش	چون ندیدند ما هر دو غار	بر در غار صفت و ند چو
دیده ما را از آب تر کردند	ما در شاه را خبر کردند	ما در آمد چو سوخته جگر	انه میان گم شد چو پان

جست شمر از چون کسان دگر	که بجان جست و بگرانتظر	کل طلب کرد و خار در دست	تا پس پیش کشت کشت
چاه کند و بگنج راه فیت	یوسف خویش را بچاه فیت	زان زمینها که رخنه کرده بود	ماند آن خاک رخنه رخنه بود
آن شناسد گمان که دانست	غار بهرام گور خواتدش	تا جهان باز خاک می کند	در جهان گور کهن چن چن
شد زمین کنده تا دانه	که کشی پندید بخواب	انکه او را بر آسمان حقیرت	دزد زمین با جفتش سخت
آسمانی بر آسمان باشد	در زمین چرم استخوان باشد	هر جسد را که زیر گور نهد	یا در خاک یا در خنوت
از چهر بهرام را دودار بود	مادر خاک مهربان تر بود	مادر خون نپور و دزدان	مادر خاک زوستاندا
که نچنانش بست که بازند	باز چاره بچاره سازند	مادر خون نپور مادر خاک	که خود را زرد و رنج بدار
چون تشن بر دوازده غم	آمد آواز او نفیس گوش	کای بغفلت شدی محمد دیوان	شیر مرغ غریب اجوان
بگو ایزد اما تنه سپرد	چون که رفت آمد آن مانت	برود نچ در شکفت کرا	خوشتن با کش چوبی خرا
باز پس کرد کار خویش ببا	دست کوتاه کن ز رنج در	چون با تف چنان شنید	مهر بردشت مادر بهرام
رفت از دل که پشت و پیش	کرد مشغول کار فرزندش	تا ج و تختش بدیگران سپرد	هر که را وارثان نمادند
ای ز بهرام گور داد خبر	گو به بهرام چو می زین کند	به که بهرام گور بابا نیست	گو به بهرام نیز نیست
آنچه بینی که وقف انده بود	نام داغ متاوه تر کند	داغ گورشن بین در اول	گده و غمش نگر جگر
گر چه پای هزار گور شکست	آخرا ز پایان گور سنت	خانه خاکدان و در داند	بر داز یک زویگری آرد
ای سده گز خاک پسته تو گری	چار خم دکان بنگ زری	هنر و اله که معده تو جوید	بخلط آزار نک خیش سپرد
از سیر و پای تا بگردن گو	هست ازین چار خط بارش	بر چنین گنهای عاری اند	چه نهی دل که باز باید داد
غایبانی که روی بسته شد	از چنین بنگ و می شد	تا قیامت قیام نماید	کس نه بسته باز نکشاید
ره ره خون و شمشیر	شعله در خواب و دزد گز	خاکساران خاک میشوند	زیر دستان دست میشوند
چو تو بازی بدست بالایی	زیر پرده بسته خواجه بالایی	آسمان زیر دست خواهم خیز	پای بلانده از زمین بگریز
میرود سپح گونه پای پر	تا نفی ز آسمان برین	نچر برسمان جایل تست	جستن آن چه سائل تست
تنگی جلد جمال توئی	تنگ اشان آن خال توئی	هر که از تو گرفت تر نشاید	تو بیک زهر کی خالی

جز یکی خاک نکست بر و رست	وان دیگر فهادان و رست	آفرین را توئی فرشته باس	آفرینده را بیل شک
نیک مردی نگر که بد نشوی	حال دانی نگر که خود نشوی	انچه دانی حساب کردی	و انچه خواهی لایت خردی
پامی در زن که خطا نانش نبود	یا چنان شو که گنجانش نبود	دیده گرد حجاب تو رفت	را سانی فرشته دور رفت
روی من نارسوی غم برآ	چند زین خاک باد و آتش آ	خجوه با چار دو دانه نگ	بر دل دیده چون نباشد
دو دری شد چو کوی هزاران	چار بندی غنیک عیاران	پیش از ان بر من کند زده	زنده بر گاورخت بر خیز
ره بجان و که کالبد گشت	بارگم که بارگی تند است	مرد را که جان بد باشد	سین جان سوی کالبد باشد
و آنکه داند که اصل جان چیست	جان او بید و تواند نیست	ماند پنداری از بسا نسیج	لکین جان شد جان دیگر هیچ
طول و عرض خود بسیار	انچه ختم است جمله عیاست	هست چند فریده ز بناد و	کا گئی نیست شان ظلمت نور
آفرینش بیست نیست یکی	آفرینده هست یک یکی	نقش این خست چرخ چار شست	ز ابتدا بر یکی قلم نوشت
گر نه هفت و چهار صد باشد	زیر یک او و یک صد باشد	اولش نقطه آخرش بر گار	از یکی یکی نکرده کار
درد و بیامین و فطاش	در یکی بین در یکی اصلش	هر کاید درین سپه سر است	بایش باز گشتن از سر و پا
و روی آهسته رو که تیز نیست	و دیگر است یک رو که گشت	در هر دو اولین یکی شد است	هم یکی اند چون دلی بر خاست
نام شاهنشاهی بر و بستم	کابگیر در نقش او بستم	شاه هفتی نثار و روی پنج	خداش داده چین و روم پنج
یا فته از اصول هم ز فروغ	جنت او یافت پنج تخت بود	برزین پوش آسمان بر پا	و آفرینش ز جا و بر جا
در نظامی که آسمان دارد	حکم او حکم هفت جان دارد	از زمین تا آسمان گفت	صافی او شد که مایه شرفت
در مهر و دانش مساعد بود	ز مصری ریگ کلیش	نیخش آن کرد بر صلابت	کا تشین تیر تراش تنگ
آن مروت که بوی شک بود	لو تو ز خاک خشک بود	در عیش او فتح تیر کشا	تیره اش درع او حلقه ربا
شش جهت از قبای او گری	هفت چرخ از کند او گری	ز می از قدرت آسمان دارد	و آسمان را هم آسمان خواند
قایمی عهد عالمی بدست	قایمی نامه هفت گشت	کاین زمین نامه بر تو شاست	کز تو جانی بلند نامی
با همه چون فلک سرگرد	وز همه چون فلک در آرد	چو که شد علل ستم ز جانش	بر تو بستم ز بیم تار جانش
گر بشمع تو دلپسند بود	چون سیرت بر بلند بود	خار کو نگبین بر و ماند	زیر کانش ترنگبین خواند

میوه دار هم ز باغ ضمیر
پیش سر و نیان و نش نغمه
در بار زشته سر کرائی بود
هر یک افسانه جدا گانه
کردم این بخت را که از نش نغمه
لطف بسیار دخل اندک خرج
مصرعی و مریح از زور و در
آنچه بر بخت چشم چشمه راز
آنچه می بینی از فراخ آب
هر که این کان کشا در زیاده
نی کلکم ز کشت زار سبز
چون من از قلعه قناعت
وام داری نه از تنی علمی
بعل بر دوستان خود بقیا
نیخ زین که راه دور می
در دزدی از خصار پیوند
ای فلک بر تو خلق خوش
از پس پانصد و نود و سه
باد تو مبارک این پیوند
ای که در ملک جاودان باد
ز صافی اگر چه زنگین است

چرب و شیرین چو انگبین
در در آرد و درونیا را نغمه
که کلیدش گر گشت ای بود
خانه گنج نه شد افسانه
اینست چرب استخوان شیرین
کرده در هر دقیقه در جی درج
تبی از دعوی و ز معنی پر
بستم آیشی فراخ و دریا
کرده ام گوش و چشم را گستاخ
بلکه در یابد آنچه در یاب
بعطار در سایه منبت
شاه را گنج بگریزید پیش
در دینی بودن بی درمی
از این دشمنان نه و الا
تا در بر داری ز قیاس
نامه بر که بر نه باشد
هم خطا پیش هم خطای
گفتم این نامه را چون امود
که نشینی زیر سر بلند
ملک با عمر و سبب باشی
آنچه نرم محمد است اینست

ذوق انجیر داد و دانه او
حقه بسته بدر در دانه او
هر چه در نظم و از نیک است
آنچه کوتاه خانه شد خدش
تا در آنجی بس و انطوری
دست اگر دهستانی چند
تا بداند از ضمیر شگرف
غرض آن شد که چشم زارش
شک چنان معنی می تند
منکر نقش نیکو کلم
سنبلی که در سنبلیش را
در داد کردن ز رخمان بر
آهسته پیش از کر تونگ
این که کعبه سیکست
جبل الرحم را حرم در است
مکه که در شهنیک کوشی
چون بر او ولت قیاری کرده
روز بد چاره ز ما و جیبا
نوش فاجیات این ایات
گر زنجی راه معذوری
هر چه هست از حساب گوهر گنج

متغیر با دم و پیکر او
در عبارت کلید بود
همه از من اشارت شد
کردم از نظم و در از قش
جلوه دادش هر سببی
بهر چون و می غنچه زیر پرند
هر چه خواهم در آورم بدو
در فراخی پذیرد آتش
آن رخ از چشمش گشت بند
رطب افشان نخل این نظم
گر چه القاص واجب القاص
وام دانسته و دین
اهل و عیال از بخت خدش
مقدش هر دو آن نیست
بوی قیس از گلزار
بسمه و انم از کسب
بلخ بی تو چه کار کردی
چار ساخت نه ز رفتگار
زنده دانی جو خضر از جیبا
گویت بخت بدستور
راحت نیست آن که در گنج

ما که مطبع او ده اخبار که بصورت و ولت علم شاعت علم بجا رسوی عالم برافراخته و
که پس مروت او گوشتواره غلغلہ در گوش جانیاں انداختہ ہمہ آرایش ستایش است
و تمام زیبایش نیایش صلاح و فلاح بخوران بر دم مطمح نظر است و خوشحالی و فارغ البالی

رفقا کارشام و سحر او بآه مارچ ۱۳۰۵ عیسوی مطابق محرم ۱۳۰۵ شمسی

کوت طبع لطیف از مطبوع پوشید و بساط دلربائی

بپرد از مطبوع بساط گردانید و اسلام

قطع

کتاب نفیث پیکر منطبع که برتیش خراج نفیث کثور

رقم و کلام معنی زابالش

بشد امروز چاپ نفیث پیکر

۱۳۰۵ هجری

تم

ضمیمه اشعار مشنومی بهفت پیکر که در نسخه مطبوعه مبسوطی زائد از نسخه
قلمی یافت شد بشماره هفتم درج گردید

متعلقه صفحه ۲

چون که تیرهاقت آوردم	بخشیت براققت آوردم	متعلقه صفحه ۲۴
هر دو چشمه در آن دو چشم	بنش او بر آفرینش لبست	متعلقه صفحه ۲۹
ای خاک جان عیش بر تو	از خنجر فتنه دور شد سرو تو	متعلقه صفحه ۳۱
بیتندگان چون نامه سپرد	تا بر نهش چنانکه باید برد	متعلقه صفحه ۳۶
چند پیکر دو گنج می بردا	چاره کار هر کسی نیست	متعلقه صفحه ۴۲
عینم آمد که از دمای سپهر	تتمت کینه بر نهاده	در کارکش چو از دمای دانا
رزدی بهره در بخار گیاره	گنج زر بود زیر ابرسیار	بودی صد هزار سخت گنا

متعلقه صفحه ۶۲			
از زمین تو من از زمین	از تو هستی بر من آهیم		
متعلقه صفحه ۶۹			
نشود آب خراش گرم	خراش کن خود را چون من		
متعلقه صفحه ۷۰			
چاره کار من شکست	هر روز من در گذشت		
متعلقه صفحه ۷۱			
ره بیابان گرم و بی آبی	مغرشان با قه ز بخوابی	بد رختی سطر عالی شاخ	سبزه پاکیزه و بلند و فرف
متعلقه صفحه ۷۳			
چاهی از راه سرگشته	چون نمیدی چشم دلش	وانکه با نایب چنان آبی	فصلها گفت شد ز مریالی
فصل با گرم شبانی	آن گویم که اسلابی	هر چه در آب از خم غلغله	آتش در خم خود افکندیم
نقش اینجا را گرد گرد	از حساب من تو بیرون	تا خاک شده را گرد	بهرشته کن قتیلا و ست
گرچه هر چه اندران	هم ز اندیشه غلط	تو بدان غرق تو من	از دست کشا کرد تو من
تو که دام بهامش	چون بهام بدام در	چونکه هزار نور و باز	نویسه ز انبیاان فردا
ز مصری در و پیر	زان کهن سالها که	مهر نهاد و مهر زان	همچنان سبزه خود بگذشت
جمله در بندم و نگه دارم	بکسی کامل و ست	باز پرسم ساری و بکجاست	بسیارم آنکه اهل سرت
متعلقه صفحه ۷۴			
دان بهر چیز بگان	خونی را زبشتی	دان چ از بهر دیگران	خوشتن را دران چه
دان شدن چو سحر	عاقبت ماندن آب	نیک مردی آن بود که	پر دکان خود آید از گسی
استدیت بهر کینه	ما زینک از دما	گر بد و نیک کرد و نیک	از پس مرده بد نباشیت

تجلیات

متعلقه صفحه ۷۶

آب گل خاک ر پر تاش	گل کربند زبردستاش	گشت عاجز که چاره چنان سازد	نزد با محد حریف چنان سازد
	دختری خور و بی خلوت بنا	دست خوانندگان چو دیدار	
	متعلقه صفحه ۷۷		
بکر رفتی زان گذر که بسم	گشتی از زخمهای تلخ زونیم	خزکی کان قیب آن دژ بود	هر که زان راه رفتند عاجز بود
	گر کیمی غلط شدی بخوش	اوقادی شش ز کالبدش	
	متعلقه صفحه ۷۸		
	نار سید و سانه در او	ای سباسب که رفته بر سر او	
	متعلقه صفحه ۷۹		
کبریا ناکار بر کنار نهاد	روی در جستجوی یار نهاد	یار سراسیمه این چنین	یاسر خوشیشتن گنم در سر
	بیمت کارگر بدان در است	کان بدان کارزد و باید	
	متعلقه صفحه ۸۰		
بفسون و کیمیا کردن	که تو از زهرم جدا کردن	منکه خوردم شکر نه سنا خوراد	شیر خوری بدیم برابر او
او چو در جست مثل او گو	یمن در جهان دیدگر	مرد ازرق آورید بیت	از پی چشم بد برایشان است
منکه مرده بخود برآورد	بر بهر رضای او بودم	مرد او بهر سینه من	هر گنجست جز سینه من
گر پسیرایه عروسی است	سرو گل را نشاند خود خرا	دو سبک و ج را بهیم سپرد	خویش را از ان گران بود
شاهزاده چو دیدد لبش	چو چنت گرفته همسر خویش	مرد خویش دید بر دستش	مرد خود بدو نگرستش
گوهرش را بهر خود گذاشت	مرد گوهر گنج جان برداشت	رست با او می بکاره خویش	چون خوش سرخ کرد جامه اش
کاهلین او ز بنفیدی حال	سرخ جامه را گرفت نعل	چون بدان سرخی زیاده است	ز یور سرخ و هشتی پیوست
چون با سرخی براق را ندید	ملک سرخ جامه خواندش	سرخ آرایش نو آیدش	گر بهر سرخ را بهمانیت
زرد که گوگرد سرخ شدش	سرخ آید نیکوترین نقاش	خوست تا بانوی فاسادش	آرد آیین بانوانه بجای

متعلقه صفحه ۸۶			
گوید از راه عشق بازی او همی از دوستان و نزدیکان هر یک از بهر آن خجسته چرخ بوستانی لطیف و شیرین گاه هر زمان از آن طایر و شوی عیش خوش بودشان در آن	دستان بی لوزازی او گشته هر یک بروی او شایان کرده مهمانی بخانه و باغ روستان و لطیف تصدیان هر دم از گوشه و کز خوشی باده در دست و لغه در دستان	خجسته گل کشتا و سر بلند روزی چند زیر چرخ کبود روزی از زاده بزرگ خود تا شب آنجا نشاء میگرد شب چو ز شکب کشید علم هم در آن باغ دل گردند	بست در برگ گل شامه قند دل نهاد بر سماع و سرود آمد او را بباغ همان برد گاه و بگاه میوه میخورد نقره را قیر بر کشید قلم خرم تار و عیش نو کردند
متعلقه صفحه ۸۷			
چون شنیدم که خواب دهان گر تعلقی باشد بر باشد گرچه پس در پیش او میدان راه چون از خفا غار گشت دیدم مردم خیال پرست و دیده بکشا در نظر ماه غار پر غار و دیدن تنل خوش او در آن دیو خانه رفقه نشو ووش بودم بنام آسانی تا دم صبح بیدم نزدند	او در ده فلاح ده باشد پیشرو باز مانده میخواند تیر اندیشه از نشاء گشت از فریب خیال بازی رست گر در گرد و خویش کرد نگاه مار بر غار از از دمانی ش آمد او از آد میس گوش بر با طارم به بهیانی جز پی کی که گرسه دم نزدند	نیز ممکن بود که در شب داج کم نکردند هر دو در آن پروا همچنان میشدند با یک و تا چون بر افتاد مرغ صبحی باغ گل جست گل بیاض ندید تا نزد شاه شب سپاس خوش گفت مردی خجسته کارم خام دیو بود آنکه مردش خوان چون دل بر کشید تا که سر	مال خود را نهان کنیم ز باج تا بهنگه که مرغ داد و گوازان میروا هسته پیش و شب تاب شد دماغ شب از خیال تنها جز دل با هزار دماغ ندید بود در سان دلش ناپا خوش هست تا مان هو شیارم نام نام او با بل بسیار بانی صبح بر ناله بست ز رکن
متعلقه صفحه ۸۸			
او هم باد پای امیران گشت پیداز کوه پایست در چون عکس و شانی داد	در دل خود خدای اینچون ساده دستی که چون گفت خاک بر خون شب کوایی داد	عاجز یاده گشته زان در غا آنچنان بر پیش فرس میراند رفت تا مان بان کرد سنگ	بر سر آن پرند گشته سوا که از و باد با و پس میماند کوه بر کوه دید جان تنگ

قدری راه را چون بوشند بانگ از آنسو که سوی بخرام هم چون باگشته خاک انداز کرد ما بان در سبب خوش نظر فلکی کو بگرد ما کمر بست	وز کمرای کوه بگذشتند نعره زنیس که نوش با دین جا بلکه چون یوچر سیاه دلا تاز پایش چرا بر آمد پر چرخ کاز دمای هفت مرت	آدم از هر طرف نوازش آورد همه صحرایای سبزه گل لفجانی جز نیجان سیاه چارپائی که دید چار پرست اوبران از دمای هالک و	ناله بر بطونوای سپرد غول در غول بود و غل غل همه قطران قبا و قیر کلاه غلط کاز دمای هفت سر کرده از گردش دو پای بخت
او چو خاشاک سایه پرورد مید و اندیش ز راه سستی کرد بروی هزار گونه فوس چون گرمی گرفت مغزش چو	سپش از کوه و بیشه رو کرد سیرش بر بلندای بستی تا به گام صبح بانگ خرد در تن موش افتد آمد موش	سوسومی فلند و می برد اگر بر انداختن چو گوی از جای چون ز دیو او فاد و دیو سوا چشم مالید و از زمین برخاست	گردن بچاره خسته و خرد گه بخردن در آویدش پا رفت چون میو دیدگان از کا ساعتی نیک دید چپ در آ

متعلقه صفحه ۸۵

سیخ چون سر سری فرار کشند آن بیابان علم بخون افت یافت ز آرامگاه آن دکان من خود اندر مزاج سودانی خورد از آن آب فوشتن چون شد آنگاه از آن فواره بود روضه گاهی چو صدنگ در سیب گویی بر گنبد مشک وز زمین کش این دیو را گرچه جلوی ما شبانه بید پیر گفت این رفت سوختی	رایک از آن سخت قطع از آنجا کوچه ای بسوی غمزدگان وین هزاره گشت و تنهایی از پی خوابگاه جانی جست ماذ از ماه چون زنجار دور سرو و شمشاد بیشمار درو پسته باخته تر از خشک تا نگر د کسم و الاک با ز غفرانش بروز باید دید تا ساز دز بهر معانی	مرد محنت کشید شب دو گفت به گریب بر آسایم چون زمین بنزدید و آفتاب چون درآمد ز خواب شویان چنگه ناخن نهاد در سوراخ میوه دارانش از بر میزد گفت بر شود و السانی کن استی از آن کن کمر سازی گرچه اندر دشب گلو گشت در چنان جا و مغیر پوشش	رایک یزد و نطع بار کشند چون شومند شد ز طاق کز شب آشفته میشود ریم دل پرش چو بخت گشت جان کرد بالین خوابچهره ساز تنگیش را بر وز کرد و فرخ کرده با خاک سجده چو پیش یکی شب دیو الی کن بامدادان گنج کن با رخی تا رختان بدست شمشیر ز و چو باد شمس از خانه فرو
--	---	--	--

شکر آمد و در شکر خندی رطب تر تر که از ترنج آن ز راحت بخت افتاد تا بدان باغ و آن خسته چراغ پیشتر آمد به سر از دیو که	عقد غناب در گهر بندی نخل بندی نشاند بر سر هر شکی آن بختی داد که ز تار کش ساسن باغ در یکی صندل از دیو و رده	تا که گنج گنج نهاد کلاه چونکه با چنان بهشتی یافت و ز سرانجام نماند شدن قصه خود یکان بجان گفت آن کشید آن فکند و اینم زد	و دیده در حکم خود سفیدی دل ز دوزخ سری و شست که سیاه و گوی سفید شدن کرد پیدار و حدیث بخت داده و دیو هر دو دید و دید
متعلقه صفحه ۶۷			
دیو دیدم ز خود شد مکار پیر مرد از شکفتی کارش آن بیابان کرد این طر بغیر بیدم در از نخست همه شان بهنای کین باشد	خیره شد چون شید گفتار دیو لای خوف بی علف بشکندش شکستای دست دیو را عادت بچنین باشد راستی با قلابی آمد	گفت بر ما فرضی گشت و سپا آن بیابان زنگی وار راست خواتی کند و کج باشد که دروغی برستی پوشند سحر حجاز زو پدید آمد	دیو دیدم چنین شده کار کامیابی یافتی ز زنج و مهر دیو مردم شدند و مردم دست گیرند و در چه اندازند گاه زهری و گاهی بخت
ترس تو بر تو تر که زاری کرد این گرانمایه باغ میوزنگ میوه با میست مهر و رده چون ترا دیدم از بهر زنگ شاد بادی جو کردیم شاد	در خیالت خیال بازی کرد گر بخون دل آمد بهت بچنگ هر درختی ز باغی آورده در تو دل دیده ام بهر زندی ای تو خانانم آبا و ان	چون از آن خانه جان برد ملک می شد در و خلاقی دغل و انگلی که کم باشد گر بدین شادی ای غلام تو دست را بر سر دوشاد و	صافی شام خالی ز روی در کل نیست کاغذی و شست زویکی شهر محشم باشد یکم این جمله را بنام تو و انگلی ست خوش را و
همه دیوار و صحن و وز خام برگ و بر بسته جناح و پر شاخ در شاخ زو و فکند گر من آم ز من رستی خوا باغ باغ تو خانه خایه است	بغیر از نسک چو ماه تمام کاسمان بوسه و اورگ و بر زویش بر زمین سز فکند نگلی سوی خود مراده راه آشیان تو آشیان است	از بسی شاخای سرو و خنک پیش آن صنفه کیانی کاخ کرده بروی شش چستی چون میان من تو از نیه جعد شب چشم بدهر لسان	خاسته بختی به ختمای دست صحبتی تازه شد چو شیر و همه شبهای یگر آسان شد

متعلقه صفحه ۸۸

خفته پشته نمود باسد کور

پشت دستی ز روی چرخک

بود کندش نیز از سرنگ

بینی چون تند غمشت نیزان

پاوه کرد در لیبی جو کام ننگ

در بر آورده از دماراننگ

چون کمانی که بر کشد ز بزم

و نهی چون نوار رنگ زلف

متعلقه صفحه ۸۹

چنگ و رن ز روی دستان

چنگ و رن گزینش بستان

چنگ و رن چنین بود چنان

اینهمه غمشت چه بود غمشت

این همان لب شد است بوی

برخ هانست لب بلند ز راه

پاوه از دست ساقی ستان

خانه در کوچه کبیر نبرد

که در آن کوچه چمنه باشد و در

آنجایی و آنچنان نمی شاید

گرنه درم چنانکه درخت است

پس بهانم که دیدم غمشت

هر دم آشوبی اینچنین میکرد

متعلقه صفحه ۹۱

همست رسته کهن درختی نغمز

رگ نیک شاخ از دچو حدوز

دیدم رفته را در آرد و نور

برگ شاخ دیگر چو آب حیات

کرده چون پد لاله که در سخت

راه بردشت رفت سوی خست

باز کرد از درخت چندی برگ

آمد آرد و نازنین بردشت

گفت چند آنکه مغرمان گدا

کرد صافی چنانکه در دمنان

ان کلمه دور کردی افت لرگ

دستی پاس جمله خور و بزرگ

کرد صوره بسیار بانه

آنچه داری حساب نیک و بد

و آنچه خواهی و لایت خردت

یاد ری آن که قحطان نبود

چاشنی که آسمان وز می است

میراد و فرشته آدمی است

در روی آهسته رو که بر سر است

متعلقه صفحه ۱۱۰

اوش داد و نکونامی

ابدی با و خط این پر کار

آخرش ده کوه سرانجامی

یافت دریافت نرسیده

زان بلند آفتاب نقره قر

تا بر دانه را که بر ترشاد

نام بر مرغ نام برستم

اگر سازد شاه من رستم

متعلقه صفحه ۱۱۱

این دعا را از قدسیان

میرسد هر زمان بعلین

میرسد هر زمان بعلین

IN MEMORY OF
Molvi MASUD ALI MAHVI, B.A. (Alig.)
(Retrd. Sessions Judge.)
PRESENTED TO
MUSLIM UNIVERSITY,
BY HIS SON
Daskid Ahmed, M.A. LL.B. (Alig.)
(Retrd. Sessions Judge.)

CALL No. 19165135 ACC. No. 4315
 AUTHOR ?
 TITLE خسرو و شیرین (3 جلد)

1782320 4315 19165135
19165135
19165135

Date	No.	Date	No.

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

